

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
YAŞAM BOYU ÖĞRENME BİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN YAŞAM
BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE 21.YÜZYIL BECERİLERİNE İLİŞKİN ÖZ
YETERLİK ALGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
(SAKARYA ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜMİT ÖZDEMİR

DANIŞMAN

DOÇ. DR. M. CÜNEYT BİRKÖK

OCAK 2022

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
YAŞAM BOYU ÖĞRENME BİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN YAŞAM
BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE 21.YÜZYIL BECERİLERİNE İLİŞKİN ÖZ
YETERLİK ALGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
(SAKARYA ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜMİT ÖZDEMİR

DANIŞMAN

DOÇ. DR. M.CÜNEYT BİRKÖK

OCAK 2022

BİLDİRİM

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez-Proje Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu çalışmada:

- Tezde yer verilen tüm bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunduğumu ve kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değiştirmede bulunmadığımı,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

Ümit ÖZDEMİR

ÖN SÖZ

“Herkes hayatı boyunca ayakta kalabilmek için öğrenmeyi devam ettirmeye yönelik tutum içinde olmalıdır ” Faure.

Üniversiteyi bitirmemin üzerinden yıllar geçse de içimdeki öğrenme şevkini hiç kaybetmedim. Aslında yıllar önce yapmam gereken bu tez çalışmasını şimdi yapıyor olmam ve bu çalışmaya örnek teşkil edecek olmamdan dolayı gurur ve mutluluk duyuyorum.

Bu tez aşamasında ilk olarak bana yol gösteren, yardımlarını esirgemeyen ve dünyaya yeni bir bakış açısı geliştirmemde yardımcı olan danışmanım Doç. Dr. Cüneyt BİRKÖK’e, her aradığımda bana yardımcı olan Doç. Dr. Abdullah SELVİTOPU’na, araştırma süresince destek olan, bilgilerini benimle paylaşan meslektaşım Musa YILDIRIM’a, jüride yer alan Doç. Dr. Serhat ARSLAN ve Doç. Dr. Zeynep DEMİRTAŞ hocalarıma ve bu çalışmanın ölçek aşamasında yer alıp katkı sağlayan tüm meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE 21. YÜZYIL BECERİLERİNE İLİŞKİN ÖZ YETERLİK ALGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ümit ÖZDEMİR, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç.Dr. Cüneyt BİRKÖK

Sakarya Üniversitesi, 2022

Yapılan bu araştırmada; ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21.yüzyıl öz yeterlik düzeyleri arasında nasıl bir ilişki olduğunu belirlemek hedeflenmiştir. Çalışmada araştırma yöntemlerinden nicel araştırma yöntemi ve korelasyonel tarama modelinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2019-2020 Eğitim-Öğretim sezonunda Sakarya il ve ilçelerinde farklı türde ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklemi evrenden Random Yöntemi ile belirlenen 287 öğretmen içermektedir. Araştırmada verilere ulaşmak için kişilere ait demografik bilgileri içeren form, Erdoğan ve Arsal (2016)'ın geliştirdiği Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ölçeği ile Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016)'ın geliştirdikleri 21.Yüzyıl Becerileri Öz Yeterlik Algı Ölçeğinden yararlanılmıştır. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği, öğrenmeye isteklilik ile gelişime açıklık olarak iki alt boyuttan oluşmaktadır. 21.yüzyıl becerileri öz yeterlik algı ölçeği ise öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığı olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Veriler SPSS 26.0 paket programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Verilerin sonuçlarına göre öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri yeterlikleri yüksek bulunmuştur. Değişkenler açısından ise öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri kadın öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunurken 21.yüzyıl yeterlik algıları açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Buradan yola çıkılarak kadın öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeye daha yatkın oldukları ve hayatlarına daha fazla entegre ettikleri söylenebilir. Fakat 21.yüzyıl becerileri açısından kadın ve erkek öğretmenlerin öz yeterlik algılarında farklılık olmadığı her ikisinin de aynı derecede sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl yeterlikleri algıları medeni durum, yaşam boyu

öğrenme ile ilgili eğitim alıp almamaları, çalıştıkları okul türleri ve branş değişkenleri açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ayrıca öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri öz yeterlik algıları, kıdemleri açısından ise toplam puanlar üzerinde anlamlı farklılık yokken 21.yüzyıl becerileri alt boyutu olan öğrenme ve yenilenme becerileri açısından 5-10 yıl arası çalışanlara göre 10-15 ve 20 yıl üstü çalışan öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21.yüzyıl yeterlikleri arasında pozitif, orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Dolayısıyla yaşam boyu öğrenme eğilimleri artan öğretmenlerin 21.yüzyıl becerileri öz yeterlik algılarının da artacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, 21.yüzyıl becerileri, problem çözme, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, öz yeterlik

ABSTRACT

THE CORRELATION BETWEEN LIFELONG TENDENCIES AND 21st CENTURY SKILLS SELF EFFICACY PERCEPTION OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS

Ümit ÖZDEMİR, Master Thesis

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Cüneyt BİRKÖK

Sakarya University,2022.

The aim of this study is to find out the type of the relationship between the lifelong learning tendencies of teachers working at secondary education institutions and their self-efficacy levels for 21st century skills. In this research, quantitative research method and correlational scanning model were implemented. Research population comprises of teachers working at different types of secondary schools in Sakarya and its provinces in 2019-2020 academic year. Its sampling consists of 287 teachers who were selected via random method from the research population. In this research, a form which includes demographic information of people, Lifelong Learning Tendencies Scale developed by Erdoğan and Arsal, (2016), 21st Century Skills Self-Efficacy Perception Scale developed by Anagün, Atalay, Kılıç and Yaşar (2016) were implemented to obtain data. Lifelong Learning Tendencies Scale has two sub-dimensions as willingness to learn and openness to progress. 21st Century Skills Self-Efficacy Perception Scale has three sub-dimensions as learning and innovation skills, life and career skills and literacy of information, media and technology. The data was/were analysed with SPSS 26.0 packaged software. Parametric tests were utilised in the analysis of data. According to results, it was determined that lifelong learning tendencies and 21st century skills self-efficacy levels of teachers are high. In the aspect of variables, while there is a remarkable superiority in lifelong learning tendency in favor of women/female teachers, there isn't a notable difference in 21st century skills perception. Starting from this point of view, it can be stated that women teachers are more prone to lifelong learning and they integrate them to their lives more. However; male and female teachers are similar in the aspect of 21st century skills. No significant difference was detected in the aspect of teachers' lifelong learning tendencies, 21st century skills self- efficacy perceptions, their marital status, their participation in training about lifelong learning, their high school types and their

branches. In addition, there is no significant difference on the total scores in terms of teachers' lifelong learning tendencies and 21st century skills self-efficacy perceptions, but in terms of learning and innovation skills, which is the 21st century skills sub-dimension, teachers working for between 10-15 and 20 years significant difference was found in favor of teachers. It was found that there is a positive intermediate level of relationship between lifelong learning tendency and 21st century skills. Consequently, it can be concluded that teachers with high level of lifelong learning tendencies will also have high level of 21st century skills self-efficacy perception.

Key Words: Lifelong Learning, 21st century skills, problem solving, critical thinking, creative thinking, self efficacy

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	i
ÖN SÖZ.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR	xiv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	3
1.3.Problem Cümlesi	5
1.4.Alt Problemler	5
1.5.Varsayımlar	6
1.6.Sınırlılıklar.....	6
1.7.Tanımlar	6
BÖLÜM II	8
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1.Yaşam Boyu Öğrenme.....	8
2.1.1. Yaşam Boyu Öğrenme Kavramı ve Tanımı	8
2.1.2.Yaşam Boyu Öğrenmenin Önemi.....	9
2.1.3.Yaşam Boyu Öğrenmenin Faydaları	11

2.1.4.Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ve Yeterlikleri.....	14
2.1.5. Yaşam Boyu Öğrenme ve Türkiye	16
2.2. 21. Yüzyıl Becerileri.....	17
2.2.1. 21. Yüzyılda Dünyada Var Olan Değişim ve Eğitim	17
2.2.2. 21.Yüzyıl Çerçeve Programları ve Becerileri	19
2.2.3. 21.Yy. Becerilerinin Ortaya Koyduğu Sistem.....	21
2.2.4. 21. Yüzyılda Öğrenme ve P21	22
2.2.5. Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	23
2.2.5.1. Yaratıcılık ve Yenilenme.....	23
2.2.5.2.Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme	23
2.2.5.3.İletişim ve İşbirliği	24
2.2.6.Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	24
2.2.6.1.Bilgi Okuryazarlığı.....	24
2.2.6.2.Medya Okuryazarlığı.....	24
2.2.6.3.Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı	24
2.2.7.Yaşam ve Kariyer Becerileri	25
2.2.7.1.Esneklik ve Uyum	25
2.2.7.2.Girişimcilik ve Öz-Yönelim	25
2.2.7.3.Sosyal ve Kültürler Arası Beceriler.....	25
2.2.7.4.Üretkenlik	25
2.2.7.5.Liderlik ve Sorumluluk.....	25
2.2.8.Öz Yeterlik ve 21.yy.Becerileri.....	26
2.3.Yaşam Boyu Öğrenme ve 21.Yüzyıl Becerileri İle İlgili Yapılan Araştırmalar	27
2.3.1. Yurt İçinde Yaşam Boyu Öğrenme İle İlgili Yapılan Araştırmalar	27

2.3.2. Yurt İçinde 21.Yüzyıl Becerileri İle İlgili Yapılan Çalışmalar	29
2.3.3. Yurt Dışında Yaşam Boyu Öğrenme İle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	31
2.3.4.Yurt Dışında 21.yy. İle İlgili Yapılan Çalışmalar	32
BÖLÜM III.....	34
YÖNTEM.....	34
3.1.Araştırmanın Yöntemi	34
3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	34
3.3.Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreçleri	36
3.3.1.Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği.....	36
3.3.2. 21. Yüzyıl Becerileri Öz-Yeterlik Ölçeği.....	37
3.4.Verilerin Analizi	37
BÖLÜM IV	39
BULGULAR	39
4.1.Tanımlayıcı İstatistikler.....	39
4.2. Alt Problemlere Ait Bulgular	40
4.2.1.Cinsiyete İlişkin Bulgular.....	40
4.2.2.Medeni Duruma İlişkin Bulgular.....	41
4.2.3. Öğretmenlerin Hayat Boyu Öğrenme İle İlgili Eğitimi Alma/Almama Durumlarına İlişkin Bulgular.....	42
4.2.4. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Becerilerinin Hangi Becerileri Kapsadığını Bilme/ Bilmeme Durumuna İlişkin Bulgular	43
4.2.5.Öğretmenlerin Çalıştıkları Lise Türüne İlişkin Bulgular	45
4.2.6.Öğretmenlerin Branşlarına İlişkin Bulgular	46
4.2.7.Öğretmenlerin Teknolojiyi Kullanma Sıklığına İlişkin Bulgular.....	48
4.2.8.Öğretmenlerin Kıdemlerine (Çalışma Yıllarına) İlişkin Bulgular.....	50

4.2.9. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle 21. Yüzyıl Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine İlişkin Bulgular	53
4.2.10 Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri'nin 21. Yüzyıl Becerileri Öz Yeterlilik Algıları Üzerindeki Yordayıcı Rolüne İlişkin Bulgular.....	53
BÖLÜM V	57
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	57
5.1. Sonuç ve Tartışma	57
5.2.Öneriler.....	69
5.2.1.Araştırma Sonuçlarına Dayalı ve Gelecekte Yapılacak Çalışmalara Öneriler	69
KAYNAKLAR.....	70
EKLER	89

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. 21.Yüzyıl Becerileri Çerçeve Planları.....	20
Tablo 2. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler.....	35
Tablo 3. Değişkenlerin ve Değişkenlere Ait Alt Boyutların Basıklık ve Çarpıklık Değerleri	37
Tablo 4. Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	40
Tablo 5. Değişkenlerin Cinsiyete Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T Testi Sonuçları.....	41
Tablo 6. Değişkenlerin Medeni Duruma Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T Testi Sonuçları.....	42
Tablo 7. Değişkenlerin Hayat Boyu Öğrenme İle İlgili Eğitimi Alma Durumuna Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T Testi Sonuçları	43
Tablo 8. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Becerilerinin Hangi Becerileri Kapsadığını Bilme/Bilmeme Durumuna Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T Testi Sonuçları.....	44
Tablo 9. Değişkenlerin Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	45
Tablo 10. Değişkenlerin Öğretmenlerin Branşlarına Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	46
Tablo 11. Değişkenlerin Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	48
Tablo 12. Değişkenlerin, Öğretmenlerin Teknolojiyi Kullanma Sıklıkları Açısından İncelenmesine İlişkin Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	49
Tablo 13. Değişkenlerin Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	51
Tablo 14. Değişkenlerin, Öğretmenlerin Kıdemleri (Çalışma Yılları) Açısından İncelenmesine İlişkin Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	52

Tablo 15. Değişkenler Arasındaki İlişkinin İncelenmesine İlişkin Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları.....	53
Tablo 16. Öğrenmeye İsteklilik ve Gelişime Açıklık Puanlarının Öğrenme Becerileri Üzerindeki Yordayıcı Rolün İncelenmesine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ..	54
Tablo 17. Öğrenmeye İsteklilik ve Gelişime Açıklık Puanlarının Yaşam Ve Kariyer Becerileri Üzerindeki Yordayıcı Rolün İncelenmesine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları.....	55
Tablo 18. Öğrenmeye İsteklilik ve Gelişime Açıklık Puanlarının Bilgi, Medya Ve Teknolojik Becerileri Üzerindeki Yordayıcı Rolün İncelenmesine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları	55
Tablo 19. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Puanlarının 21.Yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı Üzerindeki Yordayıcı Rolünün İncelenmesine İlişkin Basit Regresyon Analizi Sonuçları	56

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. 21. yy. öğrenme çerçevesi.....	22
---	----

SİMGELER VE KISALTMALAR

LLL	: Life Long Learning
YBÖ	: Yaşam Boyu Öğrenme
ATCS	: The Assessment and Teaching of 21 st Century Skills
ISTE	: International Society for Technology in Education
P21	: The Partnership for 21st Century Skills
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OECD	: The Organisation for Economic Co-operation and Development
EU	: European Union
NCREL	: The North Central Regional Educational Laboratory
Ss	: Standart Sapma
F	: Frekans
T	: t Testi Fark Değeri
Yy	: yüzyıl

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Problem durumu

Hızla gerçekleşen değişim, artan yenilik ve bilginin çoğaldığı bir iklimde, eğitimin en önemli hedeflerinden biri yaşam boyu öğrenmedir. İnsanın kendi alanlarında güncel kalabilmesi için bilgi ve becerilerini sürekli olarak şekillendirmeye istekli olması gerekir. Sürekli öğrenen olma ihtiyacı, bu alanlardaki bilgi patlaması ve teknolojik gelişmeler nedeniyle özellikle tıp, hukuk, işletme, mühendislik ve bilgi teknolojisi alanlarında belirgin bir şekilde kendini göstermektedir (Dunlap, 2002).

Bu hızlı değişimin beraberinde getirdiği çarpıcı gelişmeler, hem eğitime hem de eğitim koşullarına, zaman ve mekanda farklı anlamlar kazandırmıştır. Gelişen teknolojiler, eğitimi her yerde uygulanabilir hale getirmiştir (Duřa ve Rafailă, 2014, s.801). Eğitim bilinen mekânın (klasik okul duvarları) dışına alınmıştır. Bireylerin sürekli yenilikleri, günümüz eğitim araştırmalarının temel kavramlarından “yaşam boyu öğrenme” kavramının gelişmesine neden olmuştur.

Knowles (1996), kişilerin okulda elde ettikleri öğrenmeleri, yaşamları esnasında kullanmalarının mümkün olmadığını belirtmektedir. Kendini sürekli olarak yenileyemeyen bireyler, hem kendi alanlarındaki (meslek) hem de diğer alanlardaki değişimlere ayak uyduramayacak ve dolayısıyla rakiplerinin gerisinde kalacaktır.

Böylece günümüz bireyleri sadece formal ve informal eğitim kurumları ve bu kurumların hayat boyu öğrenme kapsamında sunacakları etkinlikler aracılığıyla değişimleri hemen algılayabilecek, hak ve sorumluluklarını gerçekleştirebilecek ve bilgiyi kullanabilecektir. Diğer bir deyişle, bireylerin kendilerini sürekli eğitmeleri, değiştirmeleri ve yenilemeleri gerekliliğini ortaya koymuştur.

Dolayısıyla yaşam boyu öğrenme sürekli yenilenme, hayatta var olabilme, zamana yetişebilme ve zamanın üstesinden gelme eğilimidir (Coşkun ve Demirel, 2012). Bu da

yaşam boyu, öğrencilerin gelişime açık ve öğrenmeye karşı istekli olmaları ile mümkün olacaktır. Gelişime açık olma ve öğrenmeye karşı istekli olma durumu, içinde bulunduğumuz 21.yüzyıl becerilerini kavrayıp kullanabilmelerini de sağlayacaktır.

21.yüzyıl becerilerinin neler olduğu ile ilgili kesin bir içerik mevcut değildir. Dünyanın önde gelen belli başlı büyük şirketlerin (Apple, Microsoft) çalıştırdıkları kişilerde olması gereken becerileri ileri sürmesiyle ortaya çıkmıştır (Anagün ve diğerleri, 2016, s.161).

21.yüzyıl becerileri sadece ne bilgi ne de beceridir. Anlamaya ve performansa dayalı olan bilgi ile becerinin bir araya geldiği durumdur (Dede, 2010). 21.yüzyılda bireylerin yaşam boyu öğrenmeyi alışkanlık haline getirmeleri, eleştirel düşünebilmeleri, problem çözebilmeleri, bilgiye ulaşabilmeleri ve teknolojiyi kullanabilmeleri beklenmektedir. (Partnership for 21st Century Skills, 2003). Bu doğrultuda 21.yüzyılda yaşama, öğrenme ve çalışma şekilleri durmadan değişmekte olup öğrenmeyi devam ettirme ve yenilikleri takip etme bireylerin sahip olması gereken özellikler olarak görülür. Günümüzde hızla meydana gelen değişim teknolojinin gelişmesiyle birlikte ekonomide, işlerde, işletmelerde ve en önemlisi eğitimde önemli değişimler ortaya koymaktadır. Bu değişimler, çok hızlı değişen ve gelişen bir dönemde gençlere hizmet eden bazı yetenek ve özellikleri gerektirmektedir. Bu nedenle, bir çocuğu dünyaya karşı hazır hale getirmek her öğretmen için zor bir iştir. Öğrencilerin hayatta kalabilmeleri ve başarılı olabilmeleri için dijital ya da dijital olmayan ortamlarda yaratıcı düşünebilmeleri ve çalışabilmeleri gerekir. Tüm bunlar dikkate alındığında K-12 öğretmenlerinden (anasınıfı -12.sınıf) beklentilerde değişiklikler olmuştur. Teknolojik devrim, öğrenciler arasında yaratıcılık gibi üst bilişsel ve davranışlar gibi 21. yüzyıl becerilerinin edinimini kolaylaştırmak için öğretmenlerden beklentileri önemli ölçüde etkilemiştir. Ayrıca öğretmenlerin, gelecekteki başarı için faydalı oldukları düşünüldüğünden, sadece ortaöğretim sonrası eğitime devam edenler için değil, aynı zamanda devam etmeyip iş gücüne girenler için de önemli oldukları görülmekte ve öğretmenlerden bu becerileri teşvik edecek şekilde müfredata entegre etmeleri beklenmektedir (Dede, 2010; Saavedra ve Opfer, 2012).

Gelişime açık olma ve öğrenme isteklilik durumlarının 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasında etkili olduğu görülmektedir. Bu iki temel beceriye sahip olanların 21.yüzyıl becerilerini de daha iyi öğrenip içselleştirdiği ön görülmektedir. Öğretmenlerin artık

öğrencileri yaşam boyu öğrenme ve 21.yüzyıl becerileriyle daha iyi donatmaları, öğretmenlerin teknolojinin öğretme ve öğrenmedeki rolü ve öğrencilerinin başarılı olması için ihtiyaç duydukları beceriler hakkındaki inançlarını anlamayı önemli hale getirmektedir. Sosyal bilimlerde yapılan nicel araştırmalarda karşılaştırma esas alındığından, karşılaştırılacak değişkenlerin saptanması gerekmektedir. Literatür tarandığında kadın/erkek, kıdem, okul türleri v.b değişkenlerin standart bir hal aldığı görülmektedir. Yirmi birinci yüzyılda (Bilgi Çağı) bir bilgi toplumu oluşturacak bireylerin, büyüyen bilgi yığınına yanıt vermesi, yeni dünya düzeninde ihtiyaç duyulan bireyleri yetiştirmesi, araştırma yapabilen, soru sorabilen, yaratıcılık ortaya koyabilen, iletişim kurabilen, yeniliğe adapte olabilen, ileri düzey teknoloji kullanabilen ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerini bulunduran bireyler olması gerekmektedir. Bu sebeple araştırmanın amacı, öğretmenlerin ybö eğilimleri ile 21.yy. becerileri öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi kadın/erkek, kıdem, okul türleri v.b. bağımsız değişkenler açısından belirlemektir.

1.2.Araştırmanın amacı ve önemi

Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ile 21.yüzyıl becerileri öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Yaşam boyu öğrenme, tüm toplumun sorunlarını çözerek ve eğitim sistemimizdeki birçok sorunun üstesinden gelerek ekonomiye katkıda bulunmaktır (Selvi, 2011). Başka bir deyişle, toplumda kendilerini geliştirebilecek ve ybö becerilerini sahip aynı zamanda bu eğilimde olan bireyler önem kazanmıştır (Soran, Akkoyunlu ve Kavak, 2006).

Bir ülkenin kalkınma düzeyini yansıtmak için en önemli kriter bireylere sağladığı eğitim fırsatlarıdır. Bu durumda, eğitim bireyin genel, manevi, fiziksel ve sosyal gelişimine katkıda bulunan temel bir hak olarak kabul edilir. Bu hakkı bir bireye teklif ederken, bireyin kendi kendine öğrenen bir birey olmasını sağlamak için özen gösterilmelidir, böylece yaşın gerektirdiği bilgi ve becerileri gerçekleştirebilirler. Bireysel öğrenme açısından, hayat boyu öğrenmenin önemi giderek daha belirgin hale gelmektedir ve insanların eğitim sürecinde bu becerileri kazanması ön görülmektedir (Yaman ve Yazar, 2015).

Bir bireye yaşam boyu öğrenme becerilerini kazandıran kişi öğretmendir. Öğrenciler yaşam boyu öğrenme için eğitileceklerse ilk olarak onları eğitecek öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi gerçekleştiren bireyler olmaları beklenir (Poyraz ve Bayrakçı, 2015).

Öğretmenler, hayat boyu öğrenmede öğrenciler için örnek bir rol model olmanın yanında, öğrenme sürecinde de güçlü bir motivasyon kaynağı olmalıdır. Çoğu durumda, temaya odaklanacak ve olayların açıklanma şeklinden etkilenecektir (Arslan, 2011; Parkinson, 1999; Varış, 1988). Değişikliklere ve ilerlemeye ayak uydurmak yaşam boyu öğrenmenin önemini ve yaşam boyu öğrenmeye talebi artırmıştır (Yaman ve Yazar, 2015). Günümüz dünyasında bilginin artması ve paylaşılması hızlanmaktadır. Bu nedenle bireylerin yaşam boyu öğrenme sürecine katılmaları daha da önem arz etmektedir.

Öğretmenlerin bireylere nasıl öğreneceklerini öğretmede büyük sorumluluğu vardır. Öğretmenlerin doğrudan bilgiyi değil, bilgiyi edinme yollarını öğreten bir kimliği buldurması diğer bir ifadeyle aktörlük yapması gerekmektedir. Öğretmenlerin bu aktörlük rolünü oynaması için önce öğrenmeleri, yaşamları boyunca öğrenme eğilimi göstermeleri ve yeni bilgi ve beceriler edinmeye istekli olmaları gerekir.

21. yüzyıl, dijital teknolojinin hızlı bir şekilde geliştiği, değiştiği ve yayıldığı bir dönemdir. Dijital teknoloji hayatımızın birçok alanında yer almış ve hayatımızın vazgeçilmez bir bölümünü oluşturmuştur. 21.yüzyılın dijital yeteneklerinin bulunduğu bu en büyük alanlarından biri de şüphesiz eğitim ve öğretimdir (Bennet, Kennedy, Dalgarno, Gray ve Waycott, 2010). Öğrenme hayat boyu olan bir süreçtir, bu yüzden 21. yüzyılda yaşam boyu öğrenme sürecinde bireylerin sahip olması gereken bazı beceriler vardır. Bunlar; yaratıcılık ve yenilikçi yetenek, eleştirel düşünme ve problem çözme yeteneği, inisiyatif alma, muhasebe yapma, liderlik ve sorumluluk gibi yeteneklerdir (Prensky, 2001). Bu yeteneklerin edinimi sadece öğrencileri içermez aynı zamanda öğretmenler, liderler ve yöneticiler gibi diğer grupları da içermektedir, bu yüzden özellikle öğretmenler 21. yüzyılın yeteneklerini yakın bir şekilde takip etmeli bu yetenekleri öğretim ortamında kullanmalıdırlar (İlhan, 2004). Yeni bilgi ve teknolojiye haberdar olmak için öğretmenler, bu yeni bilgileri ve yeni yetenekleri devamlı bir şekilde edinme ve öğrenme ihtiyacındadırlar. Bu yüzden, genel meslek eğitimi öğrencilere şu anki bilgi ve teknikler konusunda basit bir şekilde eğitim vermek yerine, öğrencileri hayatları boyunca öğrenmeye hazırlamalıdır.

Dolayısıyla eğitim, modern dünyanın önemli parametrelerinden biridir ve sosyal ve ekonomik kalkınma ile bireylerin ve toplumun geleceği ve refahı için çok önemlidir.

Bireylere eğitim yoluyla faydalı bilgi, beceri ve tutumlar kazandırmayı amaçlamaktadır (Kozikoğlu ve Özcanlı, 2020).

21. yüzyılda bir öğretmenin sadece içeriğin sunumunu ve değerlendirmesini organize etmek için değil, aynı zamanda öğretim sürecini düzenlemek için iyi idareci, iyi bir izleyici ve kaliteli bir yol gösterici olması gerektiği söylenebilir. Öğretmen özelliklerinin öğrenme sürecinde öğrenciler üzerinde müspet veya menfi bir etkisi olabileceğine inanan araştırmalar, 21. yüzyıl öğrencilerine öğretim deneyimi sağlayan öğretmenlerin, sınıf etkinliklerinde 21. yüzyıl öğretmen becerilerini kullanmaları gerektiğini vurgulamaktadır (Savery, 2015; Türel ve Johnson, 2012).

Tüm bu anlatılanlar dikkate alındığında bu becerilerin öğrencilere kazandırılması hususunda kilit görevi öğretmenler taşımaktadır. Bu sebeple ilk olarak öğretmenlerin bu becerileri kendilerinde barındırabilmeleri ve kullanabilmeleri gerekmektedir. Bu hususta kendilerini nasıl algıladıklarının önemi tartışılmaz bir hal almıştır. Bunlara bağlı olarak hayat boyu öğrenme ve 21.yüzyıl becerileri ile ilgili yapılan bu araştırma güncel, özgün ve işlevseldir. Literatürde bu konularla ilgili tek konu olarak birçok çalışma bulunmaktadır. Fakat her iki başlığı ele alan araştırma sadece sınıf öğretmenleri ile ilgili mevcuttur. Bu sebeple araştırma literatüre de katkı sağlayabilecek olması sebebiyle de önem taşımaktadır.

1.3.Problem cümlesi

“Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ile 21.yüzyıl öz yeterlik algı düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?”

1.4.Alt problemler

Bu çalışmada, analizler daha detaylı ve derinlemesine sonuçlar elde edebilmek için toplam puan ve alt boyutlar ele alınarak aşağıda belirtilen alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21. yy.becerileri öz yeterlik algı düzeyleri nedir?
2. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yy. öz yeterlikleri cinsiyet açısından anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

3. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yy. öz yeterlikleri medeni durum açısından anlamlı farklılık var mıdır?
4. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yy. öz yeterlikleri ybö ile ilgili (herhangi bir kurs, seminer v.b) eğitimi alma/almama durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
5. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yy. öz yeterlikleri 21. yy. becerilerinin ne olduğunu bilme/bilmeme durumu açısından anlamlı farklılık var mıdır?
6. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yy. öz yeterlikleri çalıştıkları lise türü açısından anlamlı farklılık var mıdır?
7. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yy. öz yeterlikleri öğretmenlerin branşları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
8. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yy. l öz yeterlikleri teknolojiyi kullanma sıklığına (bilgiye erişim aracı olarak) ilişkisi açısından anlamlı farklılık var mıdır?
9. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yy. öz yeterlikleri kıdemleri açısından anlamlı farklılık var mıdır?
10. Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri'nin 21. yy.becerileri öz yeterlilik algıları üzerindeki yordayıcı rolü nedir?

1.5.Varsayımlar

1. Tüm katılımcıların ölçeğe içtenlikle cevap verdiği varsayılmıştır.
2. Araştırmanın örnekleminin evreni temsil edebilecek büyüklükte olduğu varsayılmıştır.

1.6.Sınırlılıklar

1. Bu çalışma, Sakarya ili ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenler ile sınırlıdır.

1.7.Tanımlar

Yaşam boyu öğrenme: Hızla değişim gösteren dünyada var olabilme, ayak uydurabilme çabasıdır. Kişinin her zaman gelişime açık, öğrenmeye istekli olma halidir. Bu sürekli

öğrenmeye duyulan ihtiyaç, tamamlamayı içerir. Bu sürekli öğrenmeye duyulan ihtiyaç, basitçe yaşamak ve dolayısıyla bağlantılı, etkili ve değerli yaşamların tadını çıkarmak için ihtiyaç duyduğumuz görevleri tamamlamayı içermektedir.

21.yüzyıl becerileri: Eleştirel düşünme, teknolojiyi verimli kullanma, yararlı bilgileri hızlı bir şekilde bulma ve başkalarıyla işbirliği yapma gibi bazı beceriler de dahil olmak üzere 21.yüzyıl becerileri, öğrencilerin günümüzün küresel işgücünde rekabet etmesi ve başarılı olması için bir gerekli olan becerilerdir.

Problem çözme: Problem çözme, belirli bir durumu, problem çözücü için açık bir çözüm bulunmadığında bir sonuca ulaştırmak için kullanılan bilişsel bir süreçtir.

Yaratıcı düşünme: Yaratıcı düşünme alışılmışın dışında düşünmektir. Yeni ve değerli fikirler yaratmak, sorunlara yenilikçi çözümler bulmak ve zorlu durumların üstesinden gelmek amacıyla bilgi toplamak için çok çeşitli fikir oluşturabilmektir.

Eleştirel düşünme: Muhakeme etme, çözümlene gibi entelektüel süreçleri içeren düşünme tarzıdır.

Öz yeterlik: Bireyin belirli durumlarda, belirli bir görevi tamamlamada başarılı olma yeteneğine olan inancıdır.

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde kuramsal çerçeveye yer verilmiştir.

2.1.Yaşam boyu öğrenme

2.1.1. Yaşam boyu öğrenme kavramı ve tanımı

Bu bölümde yaşam boyu öğrenme nedir sorusuna cevaplar verilmiştir.

Bilgiye dayalı ekonomi, yeni teknolojiler, gelişen teknoloji ve küreselleşmenin hızı gibi tüm etkenler beraberinde toplumunda beceri ve yeterlikleri ihtiyaçlarını etkilemiştir. Bu durum Avrupa’da da kabul görmüş ve yaşam boyu öğrenmenin ne denli önemli olduğunu göz önüne sermiştir (Colardyn ve Bjornavold, 2004).

Sürekli, sınırsız ve yetişkin eğitimi olarak değerlendirilen yaşam boyu öğrenme bireyin başarması gereken bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşam boyu öğrenme devamlı olan, formal ya da informal olarak elde edilen ve başarı için motivasyon gerektiren bir eylemdir. Öğrenme, doğrudan soruların cevabını verme ve test veya sınavla değerlendirilen bir anlayıştan çıkmıştır. Öğrenme süreci ilkokul öncesinden başlayıp ölünceye kadar devam eden bir durum halini almıştır (Güneş, 2017, s.5). Hayata tutunmak ve hayatta kalabilmek artık bu anlayışla mümkün hale gelmektedir.

Lindeman ve Yeaxle’ in 1920’lerde ortaya koyduğu yaşam boyu öğrenme anlayışının daha sonrasında Lengrand tarafından UNESCO konferansında önemi vurgulanmıştır. Yaşam boyu öğrenme için formal eğitime ayrılan kaynağın informal eğitime de aynı derecede olması gerektiği ifade edilmiştir. Sonrasında OECD (1996), yaşam boyu öğrenmenin beşikten mezara kadar devam ve bu süre içerisinde de bireylerde bilgi, beceri ve yeterliklerinin geliştirmesi gerektiğini ve 2000’de konsey toplantılarının organize edildiği Lizbon ve Stockholm’de yaşam boyu öğrenme üzerinde durulmuş ve devletlerin politikalarında yer almıştır.

AB’ye göre ybö bireylerde bilgi, beceri ve yeterliliği artırmak adına belirli bir süreyle icra edilen eğitim etkinlikleridir (Odabaş ve Polat, 2008). Diğer yandan Kulich (1982), yaşam

boyu öğrenmeyi, eğitimin kişilere yaşadıkları sürece sunulması olarak değerlendirirken, White (1982), kişilerin hayatlarını idare edebilmeleri için gerekli bilgi ve beceriyi edinmesi şeklinde değerlendirmiştir. ybö yaşamla iç içedir. Yaşam boyu eğitim, örgün eğitimin bir alternatifi değil, eksik ve yetersiz kalan kazanımların daha sonra telafi edilmesi veya bulunamamış becerilerin bulunması demektir (Doyle, 1994).

Yaşam boyu öğrenme formal, informal ve nonformal olmak üzere 3 boyutu kapsadığını ayrıca bireyin günden güne tecrübelerinden elde ettiği beceri, bilgi, tutum ve davranışları içerir. Ybö insanların toplum hayatında etkin bir rol alma, daha sürdürülebilir bir yaşam tarzı, sağlık ve refah seviyelerini daha iyi bir duruma getirme gibi farklı hedefleri başarmalarına da yardımcı olur (Dunn, 2003).

Küreselleşme ve hızla değişen bilgi ekonomisi insanların gerek işlerinde gerekse özel hayatlarında modern hayata ayak uydurabilmek, ona yenilmemek için hayatları boyunca becerilerini sürekli yenilemelerini gerektirmektedir. Günümüzde sürekli değişen teknoloji dünyasında temel becerilerin önemi artmaktadır. Bu beceriler; öğrenme, ihtiyaç duyulan yeni beceri ve eğitim uyum sağlama becerileridir (OECD, 2007).

OECD, ybö'yü aynı şekilde değerlendirmekte ve sonu olmayan bir eylem olarak tanımlamaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere ybö'nün, insanın hayatında belli bir sonu yoktur. Bu yüzden başlangıç zamanı önem kazanmaktadır. Araştırmaların çoğu insan beyninin öğrenme kapasitesinin % 50 5-6 yaşlarında gelişme göstermekte olduğunu bu sebeple öğrenmenin özellikle okul öncesi çağlarda kazandırılması gerektiğini ortaya koymuştur (Kahlert, 2000, s.4; Pillary, Wills ve Boulton-Lewis, 2008, s.219). Buda gösteriyor ki yaşam boyu öğrenme çıkış noktasında yetişkin eğitimi olarak ortaya çıkmış şuanki geldiği anlayış ise bireyin tüm yaşamını kapsamaktadır.

2.1.2.Yaşam boyu öğrenmenin önemi

Bu bölümde yaşam boyu öğrenmenin önemine değinilmiştir.

Yaşam boyu öğrenme, temel özellikler ve uygulama alanları açısından, bireyin kişisel gelişimi ve mesleki bilgileri için önemli bir yaklaşımdır. Özellikle dünyadaki hızlı bilgi değişimi ve teknolojik ilerlemeler hayat boyu öğrenmeyi bireyler için zorunlu hâle getirmiştir (Candy, 2002, s.3).

Ybö, insanların hayatları süresine gereksinim hissedecekleri bilgi, beceri ve anlayışı edinmeye; bunları kendine güvenle, yaratıcılıkla ve zevkle uygulamaya teşvik eden ve sürekli destekleyen bir süreçtir (Bryce, Frigo, McKenzie ve Withers, 2000; Longworth ve Davies, 1996).

Ybö'nün, insanların yaşamları boyunca öğrenmeleri için fırsatlar yaratmaya yarayan bütün stratejileri içerdiği düşünülmektedir. Bu nedenle ybö, hayat boyunca devam eden ve hem bireyin hem de toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olan, sürekli bir bilinçli öğrenme süreci olması bakımından önemlidir. Bu süreç sadece bireyleri kendilerine karşı sorumlu olmaları için geliştirmekle kalmayıp onları toplumun bütün düzeylerinde aktif olarak anlamaya ve rol almaya teşvik etmektedir (Laal ve Salamati, 2012)

Ybö, refahı artırmak için; kişinin hayatı boyunca bilgi, beceriler ve eğilimler edinme ve de bunları genişletme sürecidir. Yetişkin çömllekçilik dersi almaktan veya ara sıra kurmaca olmayan bir kitap okumaktan çok daha fazlasıdır. Kişinin günlük yaşantısında aldığı kararlar ve çözdüğü sorunlar ile ilgilidir. Yapılandırılmış, formal bir eğitim programına kaydolmaktan, kısa bir reklamın hilesine inanıp inanmamayı düşünmeye kadar, ybö birçok şekilde alır (Lamb, 2005).

Brüksel'de 2000'de yayımlanan yaşam boyu öğrenme bildirisinde yer alan 6 mesajda YBÖ'nün ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır (yaşam boyu öğrenme bildirgesi, 2000). Bu mesajlar aşağıda sıralanmıştır:

- Herkesin sahip olması gereken temel beceriler; bu mesajla herkesin günümüzde var olan bilgi toplumunda devamlı olarak rol almasında gerekli olan becerileri kazanma ve yenileme için öğrenmeleri elde etmesini garanti altına almak kısaca aktif bir vatandaş olması adına gerekli becerileri kendinde barındırabilmesidir.
- İnsan kaynaklarına daha fazla yatırım; en önemli değer olan insana ayrıcalık verebilmek için insan kaynaklarına yapılan yatırımı önemli bir derecede artırmak.
- Öğrenme ve öğretimde yenilenme; yaşam boyu öğrenmenin sürekli hale getirebilmek için etkili öğrenme ve öğretim metotları geliştirme.
- Öğrenmeye değer verme; öğrenmeye katılım yollarını geliştirme ve özellikle de yaygın ve doğal öğrenmede gelen sonuçların anlaşılması

- Rehberlik ve danışmanlığın tekrardan düşünülmesi; insanların hayatları boyunca öğrenme fırsatları ile ilgili tavsiye ve doğru bilgiye kolay bir şekilde ulaşabilmelerini sağlama.
- Öğrenmeyi eve daha yakın hale getirme; bireye yaşadıkları toplumlarda ve her nerede olursa olsun teknoloji imkânlarıyla desteklenmiş yaşam boyu öğrenme fırsatlarını mümkün olduğu kadar sağlama.

Yaşam boyu öğrenme, öğrenme için fırsatlar meydana getirerek insanların kendi ilerlemelerini, toplumsal bütünleşmeyi ve ekonomik olarak gelişmeyi sağlamaktır (Turan, 2005).

Bireyin hızla değişen ve gelişen dünyada karşılaştıkları problemlerin üstesinden gelebilmesi için belli becerilere sahip olması gerekmektedir (Demiralay ve Karadeniz, 2008).

Gerçekleşen değişimlerin altında ise bilim ve teknolojiye oluşan hızlı ve kapsamlı ilerlemelerdir. Bu ilerlemelerle birlikte bilgi de artmaktadır. Bireylerin; bu ilerlemeleri takip edebilmeleri, ihtiyaçlarını giderebilmeleri, hayatta ben de varım diyebilmeleri için hayatlarının her anında kişisel ve mesleki olarak kendilerini geliştirmelerine bağlıdır (Gündoğan, 2003). Bu da yaşam boyu öğrenme ile gerçekleşebileceğini ortaya koymaktadır.

2.1.3.Yaşam boyu öğrenmenin faydaları

Bu bölümde yaşam boyu öğrenmenin faydaları üzerinde durulmuştur.

Yaşam boyu öğrenmenin bireysel, toplumsal ve ekonomik açıdan her türlü fayda sağladığı yadsınamaz bir gerçektir. Birçok araştırmacı yaşam boyu öğrenme ile ilgili farklı fakat bütünlük içerisinde olarak faydalarını ortaya koymuşlardır.

Hildebrand (2008), yaşam boyu öğrenmenin 5 büyük faydasını şu şekilde sıralamıştır:

- *Zihnin sürekli aktif ve dinç olmasını sağlar.*

Sürekli öğrenme, yaşlanırken zihni keskin tutmaya ve hafızayı geliştirmeye yardımcı olur. Öğrenmenin genel olarak beyin üzerinde faydalı etkileri olduğu bilinen bir gerçektir. Araştırmalar, daha fazla eğitilmiş insanların ileriki yaşlarda bunama ihtimalinin daha az olduğunu göstermiştir.

- *Kendine olan özgüveni arttırmaya yardımcı olur.*

Rutinini hiç bozmamış, yeni bir göreve atılmamış veya kendilerini yeni bir şey öğrenmeye vermemiş kişiler bazen bu deneyimi biraz göz korkutucu bulabilir. YBÖ ile bu korkunun üstesinden kolayca gelinebilir. Ybö, öğrenme ve bilgiyi başkalarıyla paylaşma yeteneğimizde kendimize güvenmemize, kim olduğumuz ve ne sunabileceğimiz hakkında öz güvenli olmamıza yardımcı olur.

- *Uyum becerilerini arttırdığından çevreyle olan ilişkilerinde kolaylık sağlar.*

Sosyalleşme fırsatı, çevreyle uyum becerilerimizi büyük ölçüde geliştirmemize yardımcı olabilir. Öğrenirken; hayatla meşgul oluruz, çevremizdekilerle meşgul oluruz. Bildiklerimizi paylaştığımızda ise başkalarının da öğrenmesine yardımcı oluruz ve ilişkilerimizi iyileştiririz.

- *İş fırsatlarını artırır*

Kariyerlerini bir sonraki seviyeye taşımayı hedefleyen herkesin ybö'ye de pastadan pay ayırması gerekecektir. Öğrenme sadece sahip olduğumuz becerileri geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda yeni bir beceri veya zanaat öğrenme fırsatı sağlar ve kariyerlerimizde ilerleme şansımızı artırır.

- *İletişim yeteneğini geliştirir.*

Öğrenmede genellikle okuma, dinleme ve yazma becerileri kullanılır ki bu beceriler iletişim kurma yeteneği için gerekli olan becerilerdir. Bu becerileri geliştirmek, iş mektubu yazma, pazarlama raporu derleme, bölüm sunumu yapma ve hatta şirket müdürüyle bire bir konuşma yeteneğimizi geliştirir.

Nordstrom (2006) , ise yaşam boyu öğrenmenin faydalarını şu şekilde sıralamıştır.

- *Yaşam boyu öğrenme kendini gerçekleştirmede güçlü bir hayat sağlar.*

Akademik öğrenme, eğitim serüveni ve yenilenmedeki gönüllülük duygusu sayesinde farkındalığı artırıyor ve heyecan veren çok boyutlu bir hayat oluşturmasını sağlar.

- *Ybö, yeni arkadaşlıklar ve ilişkiler kurmayı sağlar.*

Yaşam boyu öğrenmeyle yaşlılar yeni insanlarla tanışmasına yeni ilişkiler kurmasına olanak sağlayıp daha aktif bir sosyal yaşam sağlamaktadır.

- *Ybö, insanların aktif bir yardımcı olarak toplumda yer almasını sağlar.*

Bireyler eğitim programlarında yer alarak kendi uzmanlıkları olduğu şeyleri ortaya koyarak toplumsal duyarlılığı ortaya çıkarır.

- *Ybö, bireylerin değişikliklere ayak uydurmalarını sağlar.*

Toplum sürekli değişim halindedir. Yaşam boyu öğrenme, özellikle de teknolojide meydana gelen değişikliklere ayak uydurmayı sağlar.

- *Ybö, dünyayı daha yaşanır hale getirir.*

Kişilerin sahip olduğu bilgelik, erdemlik ve anlayış etraflarına olan en güzel yararlılardan biridir.

- *Ybö, merakı artırır.*

Bireyler ne kadar yeni şeyler keşfederse o kadar öğrenme isteklerini artıracaktır.

Masclé (2007), ise ybö'nün faydalarını şu şekilde belirtmiştir.

- Dolgun maaşlı işler
- Öz saygının güçlenmesi
- Yetişkin öğrencilere verilen özgürlük
- Okullaşmanın 7-24'e yayılması
- Öğrenmeyi alışkanlık haline getirme.

Tüm insanlarda doğal bir öğrenme isteği vardır. Bu öğrenme isteğine yoğunlaşıp sürekli hale getirmek gerekmektedir. Hayatın kalitesinden, ekonomik avantajlara kadar her alanda etkisi olan yaşam boyu öğrenme birey yaşantı haline getirmeli ve yaralarını göz önünde bulundurmalıdır (Eggelmeyer, 2010).

Tüm bu faydalarından anlaşılacağı üzere yaşam boyu öğrenme, bireylerin yetenek ve kabiliyetlerini gelişmesine katkıda bulunur, bireylere fırsat eşitliği sağlar ve öğrenme potansiyeli, yaş, sosyo-ekonomik durum ve eğitim düzeyi gibi kısıtlamaları kaldırır. Yaşam boyu öğrenme bireylerin zamana ayak uydurabilmenin yanı sıra bireyin mutlu olmasını, hayatı anlamlandırmasını ve başarılı bir şekilde yaşlanmasını sağlar.

2.1.4.Yaşam boyu öğrenme becerileri ve yeterlikleri

Bu bölümde ybö beceri ve yeterlikleri ele alınmıştır.

YBÖ bir kerelik olmayıp yaşam boyu devam eden bir süreçtir. İzgören (2017), öğrenmeyi duş almaya benzetmektedir. Bir kere duş almakla sürekli temiz kalınamayacağı, belli aralıklarla duş almanın gerektiğini belirtmiştir. Bu sebeple yaşam boyu öğrenme her zaman sahip olunması gereken bir durumdur. Bu sürekliliğin sağlanması belli başlı temel beceri ve yeterliklere sahip olmayı gerektirir. Erdamar'a (2010) göre;

- Çekirdek becerilere (okuma, yazma, matematik, konuşma ve dinleme),
- Bireysel farklılıklara (sorumluluk alabilme, güçlü iletişim, bilişsel farkındalık, öz yönetim, kendini değerlendirme),
- Bilişsel becerilere (problem çözme, eleştirel, yaratıcı, yansıtıcı ve bilimsel düşünme), sahip olunması gerekir.

Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre, 8 yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri belirlenmiştir. Bu yeterliklerin hepsinde bireysel özellikler ve bilişsel beceriler rol oynamaktadır (Official Journal of the European Union, 2006).

Bu yeterlikler şu şekilde sıralanabilir;

- Anadilde iletişim yeterlikleri: Kişilerin yaşamları boyunca yaşadıkları ve buldukları her yerde kendilerini sözlü ve yazılı olarak ifade edebilme gücüdür.
- Yabancı dillerde iletişim yeterlikleri: Bireylerin yabancı dilde iletişim kurabilmeleri, teknolojiyi takip edebilmeleri ve bilgi edinebilmeleridir.
- Matematiksel, bilim ve teknoloji ile ilgili temel yeterlikler: Yaşantı boyunca karşılaşabilecek birçok problemin üstesinden gelebilmek için matematiksel düşünme becerisini kullanabilmeleridir. Bilimsel yeterlilik, ispatlanabilir çıkarımlarda bulunabilme ve bilim ile dünyayı açıklayabilmektir. Teknolojik yeterlilikler ise; bireyin istek ve ihtiyaçlarına göre bilgiyi geliştirebilmektir.
- Dijital yeterlikler: Bilgi toplumunda bilgi, bilgisayar ve dijital dünyayı kullanabilmektir.
- Öğrenmeyi öğrenme yeterlikleri: Bireyin, zamanı ve bilgiyi verimli kullanarak organize edebilmesidir. Bilginin ne kadar öğrenildiğinden ziyade bilgiye ulaşmanın yollarının öğrenilmesidir.

- Sosyal yeterlikler ve vatandaşlıkla ilgili yeterlikler: Hızla değişen dünya beraberinde sosyal farklılıkları da beraberinde getirmektedir. Bu farklılıklara ayak uydurabilme durumudur.
- Girişimcilik yeterlikleri: Kişinin yaratıcılığı ve risk alarak ileri sürdüğü düşüncelerin inovasyona dönüştürebilmesidir.
- Kültürel farkındalık ve ifade yeterlikleri: Kişilerin birçok farklı sanatsal alanda duyu, düşünce ve deneyimlerini ifade edebilmeleridir.

Hürsen (2011), yaşam boyu öğrenmeyi altı yeterlik ile ifade etmiştir. Bunlar;

- Öz yönetim yeterlikleri: Mesleki gelişim için kendi kararlarını verme, bireysel gelişim sürecindeki yetersiz yönleri fark edebilme, öğrenme sürecinde öz değerlendirme yapabilme, iş birlikçi araştırma yapabilme, kendini mesleki gelişim ve yeni öğrenme için motive edebilme, ekip çalışmasında bireysel sorumluluklar üstlenebilme, etkinliklere aktif olarak katılabilme, meslek hayatında ortaya çıkabilecek sorunlara yaratıcı çözümler bulabilme, farklı düşüncelere adapte olabilme, mesleki olarak gelişimi hedefleyen projeleri yönetebilme ve farklı bir konu öğrenmek için sürekli çalışabilme yetenekleridir.
- Öğrenmeyi öğrenebilme yeterlikleri: Meslekte gelişim için var olan imkanları fark etme ve gerekli öğrenme etkinliklerini bilme, tereddüt etmeden öğrenme sürecinde soru sorabilme, yeni bir konuyu öğrenirken önemli bileşenleri ve belgeleri seçebilme, öğrenme sürecinde ortaya çıkabilecek sorunları önceden sezebilme, öğrenme sürecinde dili başarılı bir şekilde kullanabilme, empati geliştirebilme yetenekleridir.
- İnisiyatif ve girişimcilik yeterlikleri: Herhangi bir konu hakkında karar verebilme, mesleki yaşamdaki bilgi değişimine uyum sağlayabilme, mesleki gelişim için fikirleri eyleme dönüştürebilme, mesleki yaşamdaki bilgi ihtiyaçlarını karşılayabilecek etkinlikleri planlayabilme, belirlenen hedeflere ulaşabilme ve uygun öğrenme ortamını seçmek için kendini yönlendirebilme, bilgiyi belirlenen hedefler için kullanabilme, problemler için yaratıcı çözüm önerileri üretebilme yetenekleridir.
- Bilgi edinme yeterliği: Bilgi edinme sürecinde etkili bir şekilde iletişim kurabilme, tereddüt etmeden herhangi bir konuda fikir belirtebilme, e-posta yoluyla bilgi aktarımı sağlayabilme, internette bilgiye erişim yöntemlerini kullanabilme, yeni bilgilere erişmek

için mobil cihazları kullanabilme, bilgi edinme sürecinde sosyal ağları kullanabilme yetenekleridir.

- Dijital yeterlikler: Bilgi depolamak için bilgisayar kullanabilme, interneti ve diğer iletişim araçlarını kullanabilme yetenekleridir.
- Karar verme yeterliği: Belirlenen hedeflere ne kadar yaklaşıldığını değerlendirebilme, mesleki kariyer gelişimini engelleyen bütün sorunları çözebilme, mesleki gelişim sürecindeki olası riskleri değerlendirebilme, yeni bir konu öğrenirken zaman hakkında değerlendirme yapabilme yetenekleridir.

Literatür incelendiğinde yaşam boyu öğrenme yaklaşımının benimsediği temel beceriler konusunda bir fikir birliği olduğu bulunmuştur. Yaşam boyu öğrenme yaklaşımına göre, birey genellikle hem ana dilde hem de yabancı dilde iletişim becerilerine sahip olmalı, teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmalı, öğrenmeye açık olmalı, sosyal olmalı, aktif olmalı, girişimci olmalı ve kültürel farkındalığa sahip olmalıdır.

2.1.5. Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye

Türkiye'nin AB sürecine girmesiyle ybö anlayışı önem kazanmaya başlamıştır. AB'nin üzerinde önemle durduğu bu kavram 1973'te 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda ele alınmıştır. Bu kanunda tam olarak yaşam boyu öğrenmenin muhtevası bağımsızlığı ortaya konmasa da “eğitimin yaş ve süreyle sınırlandırılmayacağı” ifadesi ile dolaylı olarak dile getirilmiştir. MEB'in hazırladığı belgelerde eğitimin kalitesini artırmak ve geliştirmek için yapılan düzenlemelerde yaşam boyu öğrenmenin önemine yer verilmiştir. 21.yüzyılın başında eğitime dair politikalar oluşturulurken bireylerin örgün eğitim kurumlarının tek başına kişisel ve mesleki gelişiminin sürdürmeleri yeterli olmayacağı görüşünden hareketle Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Sonrasında yaşam boyu öğrenmeye ilk defa 17. Milli Eğitim Şura kararlarının ikinci alt başlığı olan “ Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi” bölümünün birinci kısmında ayrı bir başlık olarak yer verilmiştir (MEB, 2006). Resmi düzeyde ilk çalışma ise AB ile yürütülen kısa adı MAGEP olan Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında hazırlanmıştır. Projede amaç mesleki eğitim ile Yaşam boyu öğrenme ilkelerini bütüncül bir şekilde ortaya koymaktır. Ulusal Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı ise 2009 yılında Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanmıştır. Ayrıca

Türkiye'de hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesi projesi 2011 yılının mayıs ayında başlamıştır. Bütün bu projelerde ana hedef Türkiye'nin yaşam boyu öğrenme politikasının geliştirilmesidir. Dünyada bilimsel, teknik, ekonomik ve sosyal gelişmenin hızla artması ile birlikte insan kişiliğinin de bütün bu değişimi yakalaması için öğrenmenin, kendisini geliştirmenin hayatı boyunca devam edilmesine bağlıdır. Hayat Boyu Öğrenme de temel amaç fırsatları yakalama, toplumsal bütünleşme, ekonomik büyümeyi sağlamaktır. Bu temel amaçlar çerçevesinde Milli Eğitim Bakanlığı da Avrupa Birliği ile işbirliği içerisindedir. Bu kapsamda örneğin 2007-2013 yılları arasını kapsayan 9. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın "Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığın Artması" alt başlığı altında hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesi için eğitim imkânlarının artırılması özel sektör ve STK'nın bu alanda faaliyet göstermesini destekleyecek birtakım oluşumların yapılması sağlanmıştır. 2012 yılında Kalkınma Bakanlığı olarak değişen Devlet Planlama Teşkilatı Kalkınma planlarının yanı sıra AB eğitim programlarına Türkiye'nin de katılmasını sağlamak amacıyla ulusal Ajans'ı kurmuş ve bununla pilot uygulamaları organize etmiştir. 10. Kalkınma Planı'nda "İşgücünün eğitim düzeyi yükseltilerek istihdam edilebilirliği artıracak ve işgücü piyasasının talep ettiği becerilerin kazandırılması için yaşam boyu eğitim faaliyetlerine önem verilecektir." vurgusu yapılmıştır. Programla bireylerin çalışma hayatının gerektirdiği bilgi, beceri ve eleştirel düşünme, stratejik davranma, plan yapma, iş arama, sanatsal ve sportif becerilere sahip olması amaçlanmıştır. Bugün Halk Eğitim Merkezi müdürlükleri vasıtasıyla gencinden yaşlısına kadar bireyler kendi kişisel, sosyal ve kültürel gelişimleri için çok farklı alanlarda yürütülen kurslara katılabilmektedir. Kurslar aynı zamanda bireylerin meslek edinmelerini de sağlamaktadır Ayrıca birçok devlet üniversitesi ve özel üniversitelerde uzaktan eğitim fırsatları ile sunulan birçok eğitim programında bireyler mesleki ve kişisel gelişimlerini sağlamaktadır.

2.2. 21. yüzyıl becerileri

2.2.1. 21. yüzyılda dünyada var olan değişim ve eğitim

Dünya yaklaşık son yirmi, otuz yıldır büyük değişimlere uğradı. Köklü değişimler ekonomiyi, meslekleri ve iş yerlerini etkiledi. Bu değişimler çalışma alanlarını ve işin doğasını yeniden şekillendirdi. Endüstriyel ekonomi; bilgi, inovasyon ve yaratıcılık ile işleyen bir hizmet ekonomisine dönüştü (Madsen ve Bowen, 1978). Servis sektöründeki

çoğu işin yüksek maaşlı, yüksek büyümeli ve yüksek becerili meslekler olması gerekiyor. Firmaların çalışma biçimlerini yenilemelerinde teknolojinin büyük bir katkısı oldu.

Ekonomideki, iş yerlerindeki ve mesleklerdeki bu köklü değişimler bireylerin yeni ve farklı becerilere sahip olmasını gerektiriyor. Toplumdaki değişimler ve ekonomik büyüme, gençlerin ekonomik kalkınmaya aktif olarak büyük katkılar yapabilmesini sağlayacak yeni beceri ve yeterliklerle bezeli olmasını talep ediyor (Ananiadou ve Claro, 2009). Bu beceriler ve yeterlikler 21. yüzyıl becerileri ve yeterlikleri olarak adlandırılıyor. Bu beceriler, sosyal ve ekonomik ilerlemenin ihtiyaçlarına daha uygun. Ayrıca gençlerin sosyalleşmenin yeni biçimlerini deneyimlerine yardımcı oluyorlar.

Gençler başarılı olabilmek için yaratıcı görevleri yerine getirebilmelidir. Günümüzde öz denetim, yaratıcılık, üretkenlik ve eleştirel düşünme gibi beceriler temel gereksinim olarak görülüyor. Gençlerin eleştirel düşünebilmeleri, problem çözebilmeleri, iletişim kurabilmeleri, iş birliği yapabilmeleri, faydalı bilgileri hızla bulabilmeleri ve teknolojiyi verimli bir şekilde kullanabilmeleri gerekiyor.

P21'e (21. Yüzyıl Becerileri Ortaklığı) göre, bir üniversiteye girmek veya iş gücüne doğrudan katılmak isteyen genç öğrenenler için eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim kurma, iş birliği yapma, faydalı bilgileri hızla bulabilme ve teknolojiyi verimli bir şekilde kullanabilme bir zorunluluk (Greenhill, 2010). Bunlar günümüzün öğrenenlerin başarılı olup rekabet edebilmeleri için ihtiyaç duydukları hayatta kalma becerileridir. Bu beceriler sadece kariyer başarısı için değil ayrıca kişisel hayatın niteliğini iyileştirmek içindir.

Bunlara ek olarak dijital medya okuryazarlığı gibi uzmanlık gerektiren yeni beceriler vardır. Dijital okuryazarlık; zamanı, insanları, kaynakları ve projeleri daha iyi yönetme ihtiyacından; küresel açıdan rekabetçi olabilmek için inovasyon yapmayı gerektiren ekonomik gereksinimlerden ve mahremiyet, güvenlik konularındaki artan endişelerden dolayı ortaya çıkmıştır (White, 2013). İnovasyon ve yaratıcılık becerileri ayrıca ekonominin gelecekteki başarısı için de çok önemlidir. Buna rağmen okullar yaratıcılık ve inovasyon becerilerini geliştirmeye çok az zaman ayırıyor.

2008'de Cisco, Intel ve Microsoft gibi büyük teknoloji şirketleri mezun öğrenciler için endişelenmeye başladılar. Öğrencilerin okullardan ve üniversitelerden mezun olup iş gücüne, onları dijital çağda çalışmaya hazırlamamış becerilerle katıldıklarını öne sürdüler

(Griffin ve Care, 2014). Bireyler bilgileri hızla bulma, tanımlama ve analiz etmede zorluklar yaşıyordu. İş birliği yapmada ve iletişim kurmada uyum sorunları vardı. Bu yüzden bu üç büyük firma, iş yeri gereksinimlerindeki değişimlerden dolayı 21. yüzyıl becerilerine odaklanma ihtiyacından bahsettiler.

Birkaç yıl önce, büyük şirketlerden dört yüz işe alma müdürüne mezun olan öğrencilerin çalışmaya hazır olup olmadıkları soruldu. Soru oldukça basit ama çok önemliydi. Müdürlerin ortak cevapları “pek de değil”di (Trilling ve Fadel, 2012). Bu çalışma ortaöğretim okulları, meslek yüksekokulları ve üniversitelerin birtakım temel beceriler ve birçok uygulamalı beceride oldukça yetersiz kaldığını gösterdi.

Bu doğrultuda hükümetlerin gerekli beceri ve yeterlik gruplarını tam anlamıyla tanımlayıp öğretim programlarına yerleştirmeye, eğitim standardına dâhil edip her öğrencinin zorunlu eğitimin sonunda bunları öğrenmiş olmasına gayret etmesi gerekmektedir. Ayrıca, şirketlerden yükseköğretim kurumlarına kadar, ekonomik ve sosyal kurumların ortak çalışması çok önemlidir. Yukarıda belirtildiği gibi öğrencilere bütün bu becerileri öğretmek hem ekonomik hayatta kalma hem de başarı için olmazsa olmazdır ve değerlendirme de temel bir etkidir (Schraw, Mayrath, Clarke-Midura ve Robinson, 2012). Bu nedenle öncelikle 21. yüzyıl becerilerinin neler oldukları bilinmelidir.

2.2.2. 21.yüzyıl çerçeve programları ve becerileri

Alan yazın incelendiğinde, 21.yüzyıl yeterlikleri ile ilgili en iyi bilinen çerçeve programlar tanımlanmış olup aşağıda belirtilmiştir.

P21: 21. Yüzyıl becerilerinin ana okuldan liseye kadar eğitimimin merkezine konulması amacıyla geliştirilmiştir. P21, Amerikan hükümeti ve özel sektörden çeşitli kurumların (Apple Com., Cisco System, Dell, Microsoft) sponsorluğunda oluşturulmuş ulusal bir kuruluştur (P21, 2009).

Engauge: Metiri grup tarafından geliştirilen bu program 21.yüzyıl yeterliklerinin öğrenci, öğretmen ve yöneticilere kazandırılmasıdır (NCREL, 2003).

ATCS: Cisco, Intel ve Microsoft tarafından ulusal bir projenin parçası olarak geliştirilen bu sistem, sınıf içerisinde kullanılacak yaratıcı değerlendirme görevlerinin tasarısı için

21.yüzyıl yeterlikleri için net işlevsel tanımları sağlamaktır (Binkley, 2010; Darling-Hammond, 2010).

NETS: ISTE tarafından geliştirilen bu program eğitimde teknoloji ile öğrenci öğretmen ve yöneticilerin ne bilmesi ve neler yapabildiğini gerektirdiği ile hedeflerin belirlenmesi amacıyla ortaya konmuştur (ISTE 2007, 2008a, b, 2009).

EU: Bilgi toplumunda gerekli olan temel yeterliklerin belirlenmesi ve tanımlanması amacıyla oluşturulan programdır (European Parliament 2007; Commission for the European Communities, 2008).

OECD: Bilgi toplumunda öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik eğitim politikaları ve uygulamalarının tasarlanması için siyasetçi, araştırmacı ve eğitimcilere uyum sağlamaları amacıyla oluşturulan milenyum öğrencilerine 21. yüzyıl beceri ve yeterlikleri planıdır.

Tablo 1

21. Yüzyıl Becerileri Çerçeve Planları

P21 (21.yüzyıl becerileri ortaklığı)	NCREL en Gauge (Kuzey Merkezi Bölgesel Eğitim Laboratuvarı)	ATCS (21.yüzyıl Becerilerinin Değerlendirilmesi ve Öğretimi)	NETS/ISTE (Milli Eğitim Teknoloji Standartları)	EU (Avrupa Birliği)	OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Yaratıcılık ve yenilenme, Eleştirel Düşünme ve problemler Çözme, İletişim ve İşbirliği	Yaratıcı Düşünme Uyum, karmaşıklığın üstesinden gelme ve öz yönetim Meraklı, risk alma ve yaratıcılık Etkili İletişim Takım halinde işbirliği K'nde çalışma, Kişisel, sosyal	Düşünme Yolları Yaratıcı ve İnovasyon Eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme. Bilişsütu farkındalık Çalışma Yolları İletişim	Yaratıcılık ve İnovasyon Yaratıcı düşünme, bilgiyi yapılandırma ve urune dönüştürme ve süreçte teknoloji kullanımı Eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme	Öğrenmeyi Öğrenme İletişim Ana dilde iletişim kurma Yabancı dil ile iletişim kurma	Heterojen gruplarla Etkileşim Diğerleriyle iyi ilişkiler kurma işbirliği içinde takım halinde çalışma Karmaşık olayları yönetim ve çözme

Yaşam ve Kariyer Becerileri Esneklik ve Uyum Yeteneği Girişim ve Oz Yönetim Sosyal ve Kültürle rarası	Yüksek üretkenlik Planlama ve Yönetim Araçları etkili kullanma Üretim yeteneği ve yüksek kalite	Dünyada Yaşama Küresel ve yerel vatandaşlık Yaşam ve kariyer Kişisel ve sosyal sorumluluk (Kültürel Farkındalık)	Dijital Vatandaşlık Kuhurel ve sosyal konulan teknoloji aracılığı ile anlamak	Kültürel farkındalık Sosyal ve vatandaşlık yeterliliği Girişimci duyarlılığı	
Bilgi. Medya ve Teknoloji Becerilen Bilgi okuryazarlığı Medya okuryazarlığı Teknoloji okuryazarlığı	Dijital Çağ Okuryazarlığı Temel, bilimsel, ekonomik ve teknoloji okuryazarlığı Görsel bilgi okuryazarlığı Çok kültürlü okuryazarlık ve küresel farkındalık	Çalışma Araçları Büğü okuryazarlığı Bilgi, İletişim Teknoloji Okuryazarlığı	Teknolojik Uygulamalar ve Kavramlar Teknolojinin anlamını, sistemlenni ve uygulamalannı kavrama Araştırma ve Bilgi Akıcılığı Bilgiyi elde etmek, bUğıy kullanmak	Dijital yeterlik	Teknoloji araçlarının kullanımı Dil, sembol ve metm kullanımı Bilgi kullanımı Teknoloji kullanımı

Kaynak: Voogt, Roblin, 2010. s.1 1-12

2.2.3. 21.yy. becerilerinin ortaya koyduğu sistem

21.yüzyıl becerileri kulağa modern gelmesine rağmen, içinde bulunan bazı becerilerin yeni olmadığı, yeni yeni önem kazanmaya başladığı görülmektedir (Silva, 2009).Eleştirel düşünme ve problem çözme gibi hayati önem taşıyan beceriler her zaman önemli olmuştur. Fakat günümüzde bilgiye dayalı ekonomiye talebin artmasıyla bu beceriler önem kazanmıştır (Levyand ve Murnane, 2004). Şu an içinde yaşadığımız bilgi çağı için belli becerilere elbette ki sahip olunması gerekmektedir. Örneğin, OECD (2004), herhangi bir içeriğe ait bilginin bu denli büyümesi önümüzdeki birkaç yıl içerisinde eskiyebileceğinden 21. yüzyılın taleplerini karşılamanın tek yolu kendini güncellemek olduğunu ileri sürmüştür. Teknolojinin değişimine ayak uydurmak için herkesin hazırlıklı olması ve yaşam boyu öğrenen kimliğine ihtiyaç duyulması gerektiği apaçık ortadadır. (Medel, Ohsako ve Maucho, 2001). Uluslararası komisyonun 21. yüzyıldaki eğitim üzerine ile ilgili rapor, bu yüzyılın gelişim gösteren trendlerin analiz ederek sürekli eğitimin 1996'daki eğitimden daha da öteye

gideceğini ortaya koymuştur. 21. yüzyıl da eğitimin önemini kabul eden Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu, eğitimin bilme, yapma, birlikte yaşama ve olmayı öğrenme olmak üzere bu temel becerilerin inşa edilmesi gerektiğini önermiştir. Bu dört temel yapı taşı, toplum tarafından sunulan fırsatları avantaja çevirme olarak değerlendirilen bireylerin tüm hayatları boyunca öğrenme kavramının önemine katkıda bulunmaktadır. UNESCO tarafından ortaya konan bu belge eğitimin 21. yüzyılda nasıl olması gerektiği ile ilgili ilk belge olma özelliği taşımakta olsa da bilgiye dayalı ekonomi de çok hızlı ilerleyen teknoloji gibi ihtiyaçları karşılamak için eğitimin nasıl uyarlanması ile ilgili birçok farklı çerçeve programları ileri sürülmüştür (Enright, 2000). Daha sonra bu konu, bu sefer eğitimin bu dört temel taşın okullarda nasıl anlaşıldığını araştırarak UNESCO tarafından tekrardan ele alınmıştır. 21. yüzyıl becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla uluslararası kurumlar, devletler ve danışman firmaları tarafında desteklenen birçok çerçeve plan ortaya konmuş olup literatürde bunlardan en çok kabul gören p21 olduğu görülmüştür.

2.2.4. 21. yüzyılda öğrenme ve p21

21. yüzyıl becerileri, öğrencilerin bugün yaşam için ihtiyaç duydukları şeydir. Teknolojiyi güvenli ve etkin bir şekilde kullanan bir dizi kavramdır. Öğrencilerin rekabet etmek ve başarılı olmak için ihtiyaç duydukları şeyleri sağlarlar (Koehler, Harris, Mishra, 2009). 21. yüzyıl, teknolojinin gelişmesinin yanı sıra profesyonellik, iş etiği, işbirliği, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi bazı becerileri de gerektirmektedir.

Son 20 yıldır birçok eyalet 21. yüzyıl becerileriyle ilgili yeni yöntemler ve materyaller yarattı. Bazı eyaletler bu beceriler için öğretmen yetiştirme programı başlatmıştır. Bu nedenle p21, eğitimciler, politika yapımcılar ve topluluk üyeleri için kaynaklar içeren bir web sitesi sağlamıştır. Eğitim, iş dünyası, toplum ve hükümet liderleri arasında işbirliğine dayalı ortaklıklar yaratarak bir fırsata hizmet etti. İçerik bilgisi, belirli beceriler, uzmanlık ve okuryazarlıklardan oluşur.

Şekil 1: 21. yy. Öğrenme Çerçevesi

2.2.5. Öğrenme ve yenilenme becerileri

2.2.5.1. Yaratıcılık ve yenilenme

Yaratıcılık ve yenilenmenin sağladığı faydalar şunlardır:

- İş yaşamında farklılık ortaya koymak
- İş arkadaşlarına kolaylık sağlayacak orijinal düşünceler bulabilmek, bunları iş yaşamında hayata geçirebilmek
- Çağa ayak uydurabilmek
- Yenilenebilen alanlara farklı düşüncelerle katkı sağlamak

2.2.5.2. Eleştirel düşünme ve problem çözme

Eleştirel düşünme ve problem çözmenin sağladığı faydalar şunlardır:

- Bir olaya farklı noktalardan bakabilmek
- Önyargılardan uzak olma
- Şüpheli olma
- Sorunu tanımlama
- Sorunun sınırlarını belirlemek ve olası çözümler bulmak
- Çözümleri mantıksal olarak uygulama

2.2.5.3.İletişim ve işbirliği

İletişim ve işbirliği sağladığı faydalar şunlardır:

- Konuşurken ve yazarken fikirlerini açık bir şekilde ifade edebilme
- Kısa ve net cümleler kurma
- Farklı yorumlanabilecek cümlelerden uzak durma
- Hedefe ulaşabilmek için farklı özelliklere sahip gruplarla çalışabilme becerisi göstermek
- Grup çalışmalarında yetkinliğine göre sorumluluk almak

2.2.6.Bilgi, medya ve teknoloji becerileri

2.2.6.1.Bilgi okuryazarlığı

Bilgi okuryazarlığı sağladığı faydalar şunlardır:

- Gerekli olan bilgiyi tespit etmek
- Doğru bilgi için güvenilir kaynak tespit edebilme
- Kaynağa yasal yollardan ulaşma
- Elde edilen bilgiyi problem çözümünde kullanabilmek

2.2.6.2.Medya okuryazarlığı

Medya okuryazarlığı sağladığı faydalar şunlardır:

- Medya mesajlarına güvenli kaynaktan erişebilme
- Medyada verilmek istenen mesajlara eleştirel yaklaşabilmek
- Medyada verilmek istenen mesajı doğru yorumlayabilmek
- Medyanın riskli yanlarından korunabilmek

2.2.6.3.Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı

Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı sağladığı faydalar şunlardır:

- İletişim teknolojisi için yeterli donanıma sahip olma
- Teknolojik donanımları amacına uygun olarak kullanabilmek
- Teknolojinin bilgiye ulaşma ve bilgiyi yayma noktasında amaç değil bir araç olduğunu kavrayabilme
- Yasal yolların dışına çıkmama

2.2.7.Yaşam ve kariyer becerileri

2.2.7.1.Esneklik ve uyum

Esneklik ve uyum sağladığı faydalar şunlardır:

- Her ortama ve koşula adapte olma
- Farklı ortamlarda performansını koruyabilme

2.2.7.2.Girişimcilik ve öz-yönelim

Girişimcilik ve öz-yönelim sağladığı faydalar şunlardır:

- Çağın ihtiyaçlarını iyi analiz etme
- Yeni öğrenme yöntemleri keşfetmek
- İş ve zaman ayarlamasını yapabilme
- Yeteneklerinin farkında olma ve bu yeteneklere uygun girişimlerde bulunmaktan çekinmeme

2.2.7.3.Sosyal ve kültürler arası beceriler

Sosyal ve kültürler arası beceriler sağladığı faydalar şunlardır:

- Farklı görüşlere açık olma
- Yeni insanlarla tanışabilme ve yeni ortamlara kolay ayak uydurabilme
- Farklı özelliklere sahip gruplarla ortak noktada buluşabilme

2.2.7.4.Üretkenlik

Üretkenlik sağladığı faydalar şunlardır:

- Sorunlara farklı ve uygulanabilir çözümler üretebilme
- Yeni fikirler ortaya koyabilme
- Var olan fikirleri geliştirebilme

2.2.7.5.Liderlik ve sorumluluk

Liderlik ve sorumluluk sağladığı faydalar şunlardır:

- Bir grubu yönetebilme
- Adil ve güvenilir olma

- Doğru iş yükü paylaşımı yapabilme
- Yetenekleri ölçüsünde her bireyden faydalana bilme
- Etkili bir şekilde hitap edebilme
- Doğru yerde ve doğru zamanda sorumluluk almaktan çekinmeme

2.2.8.Öz yeterlik ve 21.yy.becerileri

Öz-yeterlik kavramı, bireyin belirli durumlarda, belirli bir görevi tamamlamada başarılı olma yeteneğine olan inancı olarak psikolog Albert Bandura tarafından tanımlanmıştır (Bandura, 1977). Öz-yeterlik algısı ise kişinin belirli türdeki performansları organize etme ve yürütme becerisine ilişkin bir yargıdır (Bandura, 1997, s. 21). Öz-yeterlik, kişinin davranışını etkileyen bir tür öz-yansıtıcı düşüncedir. İnsanların, bir kişinin neyi başarmaya çalıştığını ve performansı için ne kadar çaba harcayacağını belirleyerek, daha sonra davranışlarını düzenleyen kendi yetenekleri ve özellikleri hakkında beklentiler geliştirdiğini belirtir. Birey içinde, davranışını algılama ve yorumlamada ve algılanan sonuçlarına dayalı olarak davranışı başlatma veya yönlendirmede ağırlıklı olarak hareket eden bazı içsel süreçlerin olması gerektiğini öne sürer. Başka bir deyişle, insanların davranışları kendileri, çevreleri hakkında geliştirdikleri beklentiler ve eylemlerinin sonuçları açısından düzenlenir (Crozier, 1997). Öğretmenlerin öz-yeterliği, “öğretmenlerin, eğitim kazanımları için öğrencileri olumlu yönde etkileme yeteneklerine ilişkin kişisel inançları” olarak tanımlanabilir (Yoon 2012, s. 26). Yüksek öz yeterlik hisseden öğretmen, öğrenci başarısını etkileme kapasitesine sahiptir. Ancak, öz yeterlikleri düşükse, öğrencilerin öğrenmesini teşvik etme kapasitelerine çok az güven duyarlar (Donnell and Gettinger, 2015). Öz-yeterlik önemlidir çünkü öz-yeterlik inançları genellikle bir kişinin performansı ile yüksek oranda ilişkilidir. Aynı zamanda öz yeterlik, belli bilgi ve becerilerde yeterlik sahibi olmaktan çok o becerileri gerçekleştirebilme gücüdür (Korkmaz ve Arıkaya, 2019). Bu sebeple yaşadığımız 21. yüzyılda sahip olunması gereken becerilerin bireylerde öz yeterliğin var olmasıyla gerçekleşeceği yadsınamaz bir gerçektir. 21. yy. becerilerini bilgi ve beceriye sahip olmakla sınırlanmış asıl olması gerekenin performans olarak ortaya konması gerektiğini vurgulamıştır (Dede, 2010). 21. yüzyıl becerileri, bireysel becerilerden iş gücü, yaşam ve kariyer, medya ve bilgi, teknoloji vb. becerileri içeren sosyal becerilere kadar uzanır (Kelley, 2019). Bir bireyin 21. yüzyılın zorluklarıyla yüzleşmesini sağlamak için bu

tür beceriler gereklidir ve bu nedenle farklı derslerde vurgulanması ve geliştirilmesi önemli olarak görülmektedir (Haug ve Mork, 2021). 21. yy. beceri kazanımları, en azından farklı dersler ve gerçek yaşam durumları arasında aktarılabılır olarak görüldüğü için değil, aynı zamanda bir öğrencinin yaşamı boyunca tüm eğitim, kariyer ve yurttaşlık ortamlarında tüm akademik konu alanlarında gerekli görülmektedir. 21. yüzyıl becerilerini geliştirmek için eğitimin, öğrencileri sadece kariyerlere hazırlamaktan, çeşitli roller arasında öğrenmenin aktarımı için yetenekleri geliştirmeye geçmesi gerekir. Bu sebeple öz yeterliğin 21. yy. becerilerine sahip olunması ve gerçekleştirilebilmesi açısından doğrudan ilişkilidir. Öz yeterliğin yüksek olması bu becerilerinde yüksek olacağı anlaşılmaktadır (Usluel, ve Seferoğlu, 2003).

2.3.Yaşam boyu öğrenme ve 21. yüzyıl becerileri ile ilgili yapılan araştırmalar

2.3.1. Yurt içinde yaşam boyu öğrenme ile ilgili yapılan araştırmalar

H. Y. Durak ve A. Durak (2020), “Öğretim Teknolojisi ve Hayat Boyu Öğrenme”adlı çalışmalarında yapılan yüksek lisans tezlerini inceleyerek hayat boyu öğrenme kapsamında teknolojiden faydalanmayı işleyen tezlerde ortaya çıkan imkân ve zorlukların neler olduğunu belirlemeye çalışmıştır. Ulusal tez veri tabanlarını tarayarak katılımcıların eğitim durumları, yaşları, öğrenme alanı gibi değişkenler ele alınarak dijital teknolojilerin ortaya koyduğu imkânlar ve bu imkânlardan faydalanma çekilen sıkıntılar alt başlıklar şeklinde ele alınmıştır. Araştırmada dijital teknolojilerin yaşam boyu öğrenme kapsamında önemli imkânlar sağladığı fakat bazı zorlukları da beraberinde getirdiği sonucunu bulmuştur.

Bulaç ve Kurt (2019), karma yöntem kullanarak öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmada ybö eğilimleri ile yaşam boyu öğrenmeye karşı düşüncelerini belirlemeye çalışmıştır. Araştırmanın sonucunda ybö eğilimleri cinsiyet, eğitim aldıkları program, master yapma isteme durumları ve internetten yararlanma durumlarına göre anlamlı farklılık bulmuşlardır. Fakat anne baba öğrenim durumları, okuldaki başarı durumlarına göre anlamlı farklılık bulmamışlardır. Öğretmen adaylarının öğrenme karşı hevesli, sürekli öğrenmeye isteyen kişiler olduklarını sonucuna ulaşmışlardır.

Yaman ve Yazar (2015), betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanarak öğretmenlerle yaptıkları çalışmada öğretmenlerin ybö eğilimlerini incelemişlerdir. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin ybö eğilimleri cinsiyet ve mezun oldukları

yükseköğretim programlarına göre anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır. Fakat yaşam boyu öğrenim düzeyleri, alan ve kıdem değişkenleri açısından anlamlı farklılık bulmuşlardır.

Üniversite akademik personelleri ile ilgili yapılan bir çalışmada akademisyenlerin yaşam boyu öğrenme tutumlarının incelenmiştir. Çalışmada profesörlerin ybö tutumlarının daha yüksek olduğu ve 25 yıldan fazla çalışanların 13-18 yıl arası çalışanlardan daha fazla ybö eğiliminde olduğu sonucunu bulmuştur (Aksoy, Erbay ve Kör, 2017).

Hayat boyu öğrenme kurum yöneticileri ile ilgili yapılan bir çalışmada yöneticilerin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algıları çeşitli açısından incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda yöneticilerin yaşam boyu öğrenme algıları yaş, görev yaptıkları bölge ve görev yaptıkları kuruma göre anlamlı farklılık bulunmuş fakat cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Ybö kurum idarecilerinin yaşam boyu öğrenme ile ilgili algılarının yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir (Doğan ve Kavtelek, 2015).

Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu ve Alpan (2017), lise öğretmenleri ile ilgili yaptıkları çalışmada lisede görev yapan öğretmenlerin ybö eğilimlerinin yüksek eğitsel internet kullanımlarının ise yeterli düzeyde olduğu sonucunu bulmuşlardır. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri kadın öğretmenler lehine bulunurken branş ve kıdemler göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Sevinç ve Çelebi (2020), çalışmalarında öğretmenlerin ybö eğilimleri ve iş doyumları arasındaki nasıl bir ilişki olduğunu ortaya koymaya çalışmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda öğretmenlerin ybö eğilimleri ile iş doyumları arasındaki ilişki pozitif fakat düşük bir ilişki olduğu sonucunu elde etmişlerdir.

Gültekin ve Erdoğan (2019), gereklilik, gelişme, süreklilik ve teşvik aracı olarak yaşam boyu öğrenme, adlı çalışmalarında nitel çalışma yöntemlerinden fenomenolojik desen ile tasarlayıp yüksek lisans yapan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme ile ilgili metaforik algılarını belirlemeye çalışmışlardır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda yaşam boyu öğrenmenin zamana yayılan ve süreklilik gerektiren böylece gelişimi sağlayan ve bireyi ilerleten, kişiyi yüreklendiren ve teşvik eden zorunlu bir eylem olarak görüldüğünü, değişen dünyada zorunlu bir eylem olarak görülmesi eğitim programlarında yaşam boyu öğrenme kavramının yer almasını gerektiğini belirtmişlerdir.

Komşu (2017), halk eğitimlerde çalışan eğitimcilerle yaptıkları çalışmada eğitimcilerin yaşam boyu öğrenme yeterlik algılarının yüksek seviyede oldukları sonucu elde etmiştir. Araştırmaya katılan eğitimcilerin eğitim seviyesi ve ybö yeterlikleri algısı, öğrenmeyi öğrenme, bilgiyi elde etme, dijital ve karar verebilme yeterlikleri arasında ve katılımcıların yaşı ile bilgiyi elde etme, dijital yeterlikler, karar verebilme ve genel yeterlikleri arasında anlamlı farklılık göstermiştir.

Öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21. yüzyıl öğrenen becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan bir çalışmanın sonucunda öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21.yüzyıl becerileri öğrenen becerilerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin sahip olduğu ybö eğilimleri ile 21. yüzyıl öğrenen becerileri arasında pozitif, orta düzeyde ilişki saptanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri kadınlar lehine anlamlı farklılık bulunmuşken, 21. yüzyıl öğrenen becerileri açısından kadınlar lehine anlamlı farklılık bulunmamıştır (İncik, 2019).

2.3.2. Yurt içinde 21.yüzyıl becerileri ile ilgili yapılan çalışmalar

21. yy. beceriyle ilgili öğretmen adaylarıyla yapılan bir çalışmada yeterlik seviyelerinin ne durumda olduğu ve becerilerin kazandırılmasına yönelik neler yapılabileceği belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilere göre “bilgi, medya ve teknoloji becerilerini kazandırmaya dönük etkinlikler olduğu görüşleri belirlenmiştir. Sıralamanın devamında ise “21. yüzyıl destek sistemler”, “yaşam ve kariyer becerileri”, “öğrenme ve yenilenme becerileri” ve “çekirdek konular ve temalar” gibi etkinliklerden oluştuğunu bulmuşlardır (Erten, 2019).

Yine öğretmenlerle yapılan bir çalışmada 21. yüzyıl öğrenen becerileri ile mesleğe adanmışlıkları arasında ne tür bir ilişki olduğunu belirlemeye çalışmıştır. Araştırmanın neticesinde, öğretmenlerin 21. yy öğrenen becerilerinin ve mesleğe adanmışlıklarının üst seviyede olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Araştırmada kadın öğretmenlerin mesleğe adanmışlıklarının erkeklere göre daha üst seviyede olduğu, ancak öğretmenlerin mesleğe adanmışlıklarının lisansüstü eğitim yapma isteğine, okul kademesine ve branşa göre farklılaşmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Lisansüstü eğitim yapmak isteyen ve ilkökulda görev yapan öğretmenlerin 21. yy. öğrenen beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmada, 1-5 yıl arası çalışma tecrübesine sahip olanlarla ile 16 yıl ve

üzeri çalışma tecrübesin sahip olanların mesleğe adanmışlık ve 21. yy. öğretene becerilerinin daha üst seviyede olduğu sonucu elde edilmiştir (Kozikoğlu ve Özcanlı, 2020).

Eryılmaz ve Uluyol (2015), 21. yüzyıl becerileri ile Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi projesi (FATİH) arasında değerlendirme yaparak bu becerilerin tanınmasını sağlamak ve ne denli önemli olduğunu ortaya koymaya çalışmıştır. Çalışmadan elde verilere göre 21. yy. becerileri ile FATİH projesi arasında pozitif bir ilişkinin olduğu ortaya konmuştur.

Yapılan bir çalışmada 21. yy. becerileri bağlamından bilgi işlemsel düşünme üzerinde durulmuştur. Bilgi işlemsel düşünmenin ne olduğu, yaygınlaşma süreci, ne içerdiğini açıklamaları yapılmıştır. Alan yazında yer alan birçok araştırma incelenerek bilgi işlemsel düşünmenin ne olduğunun daha iyi algılanması için uygulamalı daha çok çalışmaya ve eğitim ve öğretim programlarıyla entegre çalışmalarına gereksinim duyulduğu ortaya konmuştur (Üzümcü ve Bay, 2018).

Önür ve Kozikoğlu (2019), ortaokul öğrencileri üzerine yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin 21.yüzyıl öğrenme becerileri algılarının yüksek olduğu bulunmuştur. Cinsiyet değişkeni açısından kızların erkeklere, sınıf seviyesi açısından 7. Sınıfların 6. ve 8. sınıflara; teknolojik araçlara sahip olanların olmayanlar göre 21. yüzyıl öğrenme becerilerini daha iyi algıladıkları sonucu bulunmuştur.

Kozikoğlu ve Altunova (2018), 400 öğretmen adayıyla yapmış oldukları çalışmada adayların gerek 21.yy. becerileri gerekse ybö eğilimleri yüksek bulunmuştur. 21.yy. becerileri cinsiyet ve master yapma istekliliklerine göre anlamlı farklılık bulunmazken, YBÖ eğilimleri açısından kadınlar ve master yapmak isteyenlerin lehine farklılık bulunmuştur. Ayrıca 21.yy. becerileri ile ybö eğilimleri arasında pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır. 21.yüzyıl becerileri yüksek olması ybö eğilimlerinin de yüksek olacağı sonucu elde edilmiştir.

21.yy. ile ilgili hem öğretene hem de öğrenen becerileri ile ilgili sınıf öğretmeni adaylarıyla yapılan bir çalışmada aday öğretmenleri her iki becerilerin de kullanım düzeyleri açısından pozitif ilişki sonucu elde edilmiştir (Aydemir ve Karalı, 2020).

Gelen (2017), yaptığı çalışmada dünyada faaliyeti yapılan ve diğer ülkeler için örnek temsil eden 21.yy.becerileri içeren sistemleri tanıtmaya çalışmıştır. 21. yy. becerileri anahtar

kavramlarını“dil edinimi, okuma ve/ya dil sanatları, dünya dilleri, sanat, matematik, ekonomi, fen/ bilim, coğrafya, tarih, devlet ve vatandaşlık” konuları olarak belirtmiştir. Eğitim sistemimizin yenilenmesi adına geçmişimizde Lalalık ve Atabeylik, Enderun, Dar’ül Muallimin, Köy Enstitüleri, Millet Mektepleri, Öğretmen Okulları, Eğitim Enstitüleri gibi çözüm programları uygulandığı gibi P21 proje çerçevesinde günümüz şartlarında örnek alınabilir.

2.3.3. Yurt dışında yaşam boyu öğrenme ile ilgili yapılan çalışmalar

Brahmi (2007)’nin araştırmasına göre, tıp eğitiminin ve tıp uygulamalarının eleştirel düşünme, yeniliklere açık olma, teknolojiyi kullanma vs. gibi yaşam boyu öğrenme becerileri ile olumlu yönde bir ilişkisinin olduğunu göstermiştir.

Albasheer, Khasawneh, Nabah ve Hailat (2008)’ne göre üniversite çalışan yöneticilerin, idarecilerin, öğretmen ve öğrencilerin yaşam boyu öğrenme istek ve arzularının yüksek olduğu belirtilmiştir.

Jovanna ve Hristovska (2011), 21. yy. öğretmenlerinin bilişsel beceriler ve temel becerilere sahip olduğunu belirlemiştir.

Loubser (2012)’e göre öğretmenlerin büyük bir kısmının yaşam boyu öğrenim becerilerine sahip oldukları tespit edilmiş. Fakat bunun yanında 10 yıldan fazla görev yapan öğretmenlerin daha az tecrübeli öğretmenlere göre bu becerileri elde etmede daha istekli oldukları belirlenmiştir.

Singh R. ve Singh.S (2014)’e göre, yüksek lisans öğrencilerinin cinsiyet ayrımı olmaksızın ybö eğilimlerinin yüksek olduğunu belirtmiştir.

Goodrich (2015)’e göre, mezun öğrencilerin hayatlarına başladıklarında alan bilgilerinin iş yaşamlarında yeterli gelmediğini belirtmiş ve bu sebeple yaşam boyu öğrenme becerisi olan, yeniliklere açık, eleştirel düşünebilen, kendini daima geliştiren bireyler olması gerektiğini belirtmiştir.

Lee (2016), daha yaşlıolan yetişkinlerin hayatta kalabilecek yetenek kursları yerine boş vakitlerinde eğlenebilecekleri, keyif alabilecekleri kurslar almak istediklerini belirtmiştir.

Deveci ve Ayish (2017), eleştirel düşünen öğrencilerin az, yaşam boyu öğrenmek isteyen öğrencilerin ise ortalamanın üzerinde olduğu belirlenmiştir.

2.3.4.Yurt dışında 21.yy. ile ilgili yapılan çalışmalar

Buckenmeyer (2008), öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun teknolojiyi sınıflarında kullanmadıklarını belirtmiştir. Bunun sebebi olarak öğretmenlerin yeterli donanım ve bilgiye sahip olmadıkları akademik olarak bu konularda yetersiz oldukları belirtilmiştir. Bundan dolayı öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinden olan teknolojiyi iyi kullanma becerisine sahip olamamalarından dolayı yeni beceri ve yaklaşımlara sahip olamadıkları gözlenmiştir. Sonuç olarak geleneksel bakış açısına sahip öğretmenlerin yeniliğe açık teknolojik becerileri yüksek öğretmenlerle değiştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Silva (2009), eğitimde günlük kazanımlardan ziyade uzun vadeli kazanımlara odaklanılmasını, yani 21. yüzyıl becerilerinin eğitime entegre edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Osman, Soh, ve Arsad (2010), dijital çağ okur- yazarlığı, etkili iletişim, ileri düşünme, yüksek verimlilik, Manevi değerler boyutunda ölçüm yapan bir ölçekle öğrencilerin fiziğe, fizik öğretim ve öğrenimine olan ilgileri ölçülmüştür. Buna göre öğrencilerin 21. Yüzyıl becerileri ile fiziğe karşı olan tutumlarının yüksek düzeyde olduğu fakat fizik öğretimine ve öğrenimine karşı daha düşük olduğu gözlenmiştir.

Velez (2012), öğretmen yetiştirme programlarının 21. yy. becerilerine katkıları ve kullanımı üzerine incelemeler yapmıştır. Bu çalışmanın neticesinde 21. yy. becerilerini eğitim ve öğretim faaliyetlerinde uygulamada mesleğinde belli süreyi geçirenlerin, mesleğinde yeni olanlara göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Bunun sonucu olarak mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin akademik olarak almış oldukları eğitimin 21. yüzyıl becerilerinin kazanımı açısından yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Ayrıca mesleğe yeni başlayanların eleştirel düşünme ve problem çözme üzerine, tecrübeli öğretmenlerin ise daha çok iletişim ve birlikte hareket etme gibi sosyal becerilere yoğunlaştığı görülmüştür.

Niemi and Multisilta (2016), dijital öykü anlatımının öğrenciler üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Buna göre öğrencilerin öğrenci odaklı olan dijital öykü anlatma ile bilgi

yaratma, işbirliği, ađ oluşturma ve dijital okuryazarlık gibi 21. yuzyıl becerilerini elde etme konusunda çok başarılı oldukları görülmüştür.

Kennedy (2018), ğrencilerin 21. yuzyıl becerilerinin kazanımında dizüstü bilgisayarların önemini göstermiştir. Çalışmaya göre her öğrenciye birer dizüstü bilgisayar sağlanarak iletişim yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme ve teknoloji kullanımı gibi becerilerin elde edilmesi incelenmiştir. Sonuç olarak bu becerilerin st düzeyde elde edildiği belirtilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1.Araştırmanın yöntemi

Yapılacak araştırmada araştırma yöntemlerinden nicel araştırma yöntemi olup, ilişkisel tarama modeli kullanılacaktır. İlişkisel tarama; birçok değişken ile ilgili aralarındaki ilişkiyi ortaya koymak ya da elde edilen ilişkilere dayanarak çıkarımda bulunmak için kullanılır (Freankel, Wallen ve Hyun, 2012). Bu araştırmada Sakarya ilinde farklı ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ile 21.yy. öz yeterliklerinin cinsiyet, eğitim durumları, hizmet yılları,branşları vb. değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığını belirlemektir. Bu çalışmada bu demografik değişkenler belirlenirken literatür, forumlar ve birçok yerde ele alındığı ve standart bir hal aldığı görülmüştür.

3.2.Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın evreni, 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında Sakarya il ve ilçelerinde farklı türde orta öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örnekleme ise evrenden seçkisiz (random) örnekleme yöntemiyle belirlenen 300 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada evrene ulaşmadaki zorluktan dolayı örneklem alma yoluna gidilmiş ve seçkisiz örnekleme yöntemlerinden olan basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde evrendeki tüm birimler örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız şansa sahip olduklarından, bu yöntem tercih edilmiştir (Büyüköztürk, Çakmak, Karadeniz, Demirel, 2016). Veri toplama sürecinde random olarak belirlenen 300 öğretmenden 287'sine ulaşılmıştır. Elde edilen verilerde kayda değer bir eksikliğe rastlanmadığı için bütün veriler işleme tabi tutulmuştur. Katılımcı grubunun demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	124	43,2
	Erkek	163	56,8
Medeni Durum	Evli	221	77
	Bekar	66	23
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	57	19,8
	5-10 yıl	84	29,2
	10-15yıl	45	15,6
	15-20yıl	50	17,4
	20 yıl-üstü	51	17,7
21.Yüzyıl Becerileri	Bilen	203	70,7
	Bilmeyen	84	29,3
Teknoloji Kullanma Sıklıkları	Nadiren	24	8,4
	Sık sık	171	59,6
	Her zaman	92	32,1
YBÖ Eğitim	Alan	130	45,3
	Almayan	157	54,7
Branşlar	Sayısal	71	24,
	Sözel	163	56,8
	Meslek	53	18,5
Lise Türleri	Fen Lisesi	36	12,5
	Anadolu Lisesi	121	42,2
	İ.H.L	69	21,3
	Meslek Lisesi	61	24,00

Araştırma 124 kadın 163 erkek öğretmen, 221 evli 66 bekar öğretmenden oluşmaktadır. Mesleki kıdem açısından ise 1-5 yıl arası 57, 5-10 yıl arası 45,15-20 yıl arası 50, 20 yıl- üstü 51 öğretmen bulunmaktadır. 21. yüzyıl becerilerinin ne olduğunu bilen 203 bilmeyen ise 84

öğretmen, teknolojiyi kullanma sıklığı açısından ise nadiren 24, sık sık 171, her zaman ise 92 öğretmen vardır. Yaşam boyu öğrenme ile ilgili herhangi bir eğitim alan 130 almayan ise 157 öğretmen, branş açısından ise sayısal 71 sözel 163 meslek branşı olarak ise 53 öğretmenden oluşmuştur. Lise türleri açısından ise 36 Fen Lisesi, 121 Anadolu Lisesi, 69 İmamhatip Lisesi ve 61 Meslek Lisesi öğretmeninden oluşmuştur.

3.3. Veri toplama araçları ve veri toplama süreçleri

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak; orta öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerde 21. yüzyıl becerileri öz-yeterlik algılarını ölçmek amacıyla Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen “*21. Yüzyıl Becerileri Öz yeterlik Algısı Ölçeği*” ile Erdoğan ve Arsal tarafından geliştirilen “*Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri*” ölçeği kullanılmıştır. Bu bölümde ölçme araçları detaylı olarak ele alınmıştır. Veri toplama süreci 2019 yılının Eylül ayında başlamıştır. Veri toplama süresinde araştırmacı öğretmenlerin çalıştıkları okullara bizzat giderek veri elde etmiştir.

3.3.1. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği

“*Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği*” Gür-Erdoğan ve Arsal (2016) tarafından geliştirilmiştir. Öğrenmeye İsteklilik ve Gelişime Açıklık olmak üzere iki boyut içeren bu ölçek beşli likert (1- Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum) tipinde hazırlanmış on yedi maddeden oluşmaktadır. Ölçekte hiçbir olumsuz madde bulunmamakta olup ilk on bir madde Öğrenmeye İsteklilik boyutunda yer alırken son altı madde ise Gelişime Açıklık boyutu ile ilgilidir. Öğrenmeye İsteklilik boyutunda “Öğrenme süresince zamanımı iyi değerlendirmek için çalışma planı yaparım.”, “Yeni şeyler öğrenmemin kendimi geliştirmeme katkı sağladığımı düşünürüm.” gibi maddelerden oluşurken Gelişime Açıklık boyutu “Mesleğimde karşılaşabileceğim problemleri çözmek için çaba sarf ederim” ve “Mesleki kariyerde ilerlemeye önem veririm.” gibi maddelerden oluşmaktadır. YBÖEÖ’nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Gür-Erdoğan ve Arsal (2016) tarafından gerçekleştirilmiş olup ölçüt geçerliği 0.71 ilişki olduğu tespit edilmiştir. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.86, Kaiser-Meyer-Olkin katsayısı 0.89 ve test tekrar test güvenilirlik katsayısı 0.76 bulunmuştur. Bu çalışma kapsamında Öğrenmeye İsteklilik boyutu için 0.87 Gelişime Açıklık boyutu için 0.79 ve ölçeğin tamamı için 0.87 Cronbach alfa katsayıları hesap edilmiştir.

3.3.2. 21. yüzyıl becerileri öz-yeterlik ölçeği

Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen *21. yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Ölçeği* “ Öğrenme Yenilenme Becerileri, Yaşam Kariyer Becerileri ve Bilgi, Medya ve Teknoloji becerileri olarak üç alt boyutu içermektedir.

Ölçeğin psikometrik özellikleri incelendiğinde, Anagün vd. (2016), Öğrenme ve Yenilenme Becerileri (1-16), Yaşam ve Kariyer Becerileri (17-34) ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri (35-42) olmak üzere 42 madde ve üç boyuttan oluştuğunu tespit etmişlerdir. Maddeler hiçbir zaman (1), nadiren (2), bazen (3), sık sık(4) ve her zaman (5) seçeneklerinden oluşan beşli likert tipi olarak hazırlanmıştır. Bir ölçekten alınabilecek en düşük puan 42, en yüksek puan ise 210 olarak kabul edilmiştir. Ölçek 330 öğretmen adayı üzerinden geliştirilmiştir. Ölçekte birinci boyutta açıklanan varyans %24,33; ikinci boyutta açıklanan varyans %16,81 ve üçüncü boyutta açıklanan varyans %10,16 olmak üzere toplamda açıklanan varyans %51,30 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin hazırlanma sürecindeki güvenilirliğine ilişkin değerlere bakıldığında ölçeğin geneline ait Cronbach alfa katsayısı 0,88 olarak hesaplanmıştır. Öğrenme ve Yenilenme Becerileri alt boyutuna ait güvenilirlik 0,84; Yaşam ve Kariyer Becerileri alt boyutuna ait güvenilirlik 0,82 ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri alt boyutuna ait güvenilirlik 0,81 olarak hesaplanmıştır. Araştırmacılar, ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarında ise RMSEA değeri 0,55 ile kabul edilebilir uyum düzeyinde bulmuşlardır. Ayrıca diğer uyum indeks değerlerinde ise (CFI=0,93; GFI=0,82;NFI=0,87) değerlerin kabul edilebilir uyum düzeyinde olduğunu tespit etmişlerdir. Bu çalışma kapsamında öğrenme ve yenilenme becerileri boyutu için 0.93 yaşam ve kariyer becerileri boyutu için 0.86, bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığı boyutunda ve ölçeğin tamamı için 0.89 Cronbach alfa katsayıları hesap edilmiştir.

3.4.Verilerin analizi

Araştırmanın bu bölümde verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Araştırma verileri SPSS 26.0 paket programında analiz edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21. Yüzyıl becerileri öz-yeterlilik algıları puanlarını incelemek amacıyla kullanılacak istatistik yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla bu değişkenlerin basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Değişkenlerin ve değişkenlere ait alt boyutların basıklık ve çarpıklık değerleri Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3

Değişkenlerin ve Değişkenlere Ait Alt Boyutların Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Değişkenler	N	Çarpıklık	Basıklık
Öğrenme İstekliliği	287	-0.20	-0.11
Gelişime Açıklık	287	-0.14	-0.34
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	287	-0.01	-0.38
Yaşam Ve Kariyer Becerileri	287	-0.03	-0.55
Bilgi, Medya Ve Teknolojik Becerileri	287	-0.72	-0.91
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	287	-0.03	-0.20
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi	287	-0.06	0.27

Tablo 3 incelendiğinde değişkenlerin her biri için basıklık ve çarpıklık değerleri ± 1 değerleri arasında yer almaktadır. Buradan hareketle değişkenlerin normallik varsayımlarını karşıladığı kabul edilmiş ve analizler sırasında parametrik testlerden faydalanılmıştır (Hair, Black, Babin, Anderson ve Tatham, 2013). Dolayısıyla değişkenlerin iki bağımsız grup için farklılık gösterip göstermediğini incelemek için Bağımsız Örneklem İçin T Testi, ikiden fazla bağımsız grup için farklılık gösterip göstermediğini incelemek için Tek Yönlü Anova Testi kullanılmıştır. Tek Yönlü Anova Testi sonucunda gruplar arası farklılık olduğu belirlendiğinde grupların homojenliği ve grupların eşitliği dikkate alınarak çoklu karşılaştırma testleri uygulanmıştır (Kayri, 2009). Değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi sonuçlarında 0.00-0.30 arasındaki ilişkiler düşük düzey, 0.31-0.70 arasındaki ilişkiler orta düzey ve 0.71-1.00 arasındaki ilişkiler yüksek düzey olarak kabul edilmiştir (Kilmen, 2015: 32). Son olarak bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki yordayıcı rolünün belirlenmesi amacıyla Basit Doğrusal Regresyon ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yapılmıştır. Bütün analizlerde anlamlılık değeri 0.05 olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu araştırmada orta öğretimde çalışan öğretmenlerin *yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin 21. Yüzyıl becerileri öz-yeterlilik algıları üzerindeki yordayıcı rolün incelenmesi* amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bulgular kısmında değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistik bulguları ele alınmış, daha sonra katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin alt boyutu olan *öğrenme istekliliği ve gelişime açıklık* ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve 21. yüzyıl becerileri öz-yeterlilik algılarının alt boyutları olan; *öğrenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknolojik becerileri* puanları öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, branş, çalıştıkları lise türü, teknolojiyi kullanma sıklığı, yaşam boyu öğrenme ilgili herhangi bir eğitime/toplantıya katılma/katılmama ve 21. yüzyıl becerilerinin hangi beceriler olduğunu bilme/bilmeme değişkenleri açısından incelenmiştir. Son olarak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik algısı puanları arasındaki ilişkisi ele alınmış ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik algısı üzerindeki yordayıcı rolü belirlenmiştir. Elde edilen bulgular başlıklar halinde sunulmuştur.

4.1. Tanımlayıcı istatistikler

Tablo 4'de yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin alt boyutu olan *öğrenme istekliliği ve gelişime açıklıkla* 21. Yüzyıl becerileri öz-yeterlilik algılarının alt boyutu olan; *öğrenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknolojik becerileri* puanlarına ait tanımlayıcı istatistikler yer almaktadır.

Tablo 4

Değişkenlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	N	Minimum Değer	Maksimum Değer	Ortalama	Standart Sapma
Öğrenme İstekliliği	287	33,00	55,00	47,17	4,46
Gelişime Açıklık	287	17,00	30,00	25,70	2,84
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	287	39,00	80,00	63,87	8,43
Yaşam Ve Kariyer Becerileri	287	56,00	90,00	74,83	7,64
Bilgi, Medya Ve Teknolojik Becerileri	287	13,00	40,00	33,72	4,78
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	287	119,00	210,00	172,00	17,36
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi	287	52,00	85,00	72,88	6,62

Tablo 4’de değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler yer almaktadır. Buna göre katılımcıların öğrenme istekliliği puanlarının aritmetik ortalamasının 47,17, gelişime açıklık puanlarının aritmetik ortalamasının 25,70 öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarının aritmetik ortalamasının 63,87 yaşam ve kariyer becerileri puanlarının aritmetik ortalamasının 74,83 ve bilgi, medya ve teknolojik becerileri puanlarının aritmetik ortalamasının 33,72 olduğu görülmektedir. Son olarak ölçeklerden alınan toplam puanlar incelendiğinde öğretmenlerin 21. yy becerileri öz yeterlilik algısı puan ortalaması 172.00 ve yaşam boyu öğrenme eğilimi puan ortalaması 72.88 olarak bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21. yüzyıl becerileri yeterliklerinin yüksek olduğu görülmektedir.

4.2. Alt problemlere ait bulgular

4.2.1.Cinsiyete ilişkin bulgular

Bu başlık değişkenlerin cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermediği incelemek üzere yapılan Bağımsız Örneklem İçin T Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5

Değişkenlerin Cinsiyete Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T Testi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	t Testi		
					t	Sd	p
Öğrenmeye İsteklilik	Kadın	124	48,04	4,24	2,88	285	0,004
	Erkek	163	46,52	4,13			
Gelişime Açıklık	Kadın	124	26,01	3,02	1,61	285	0,108
	Erkek	163	25,47	2,68			
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Kadın	124	63,85	8,65	-,034	285	0,973
	Erkek	163	63,88	8,29			
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Kadın	124	75,42	7,77	1,15	285	0,251
	Erkek	163	24,38	7,54			
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Kadın	124	33,60	5,00	-,37	285	0,712
	Erkek	163	33,81	4,63			
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	Kadın	124	74,05	17,47	,38	285	0,700
	Erkek	163	71,99	17,32			
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi	Kadın	124	172,88	7,12	2,64	285	0,009
	Erkek	163	172,08	6,08			

Tablo 5'te görüldüğü gibi katılımcıların gelişime açıklık ($t=1,61$, $p> 0,05$), öğrenme ve yenilenme becerileri ($t=1,61$, $p> 0,05$), yaşam ve kariyer becerileri ($t=1,15$, $p> 0,05$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($t=-0,37$, $p> 0,05$) ve 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı ($t=,38$, $p<0,05$) puanlarının cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlık şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Fakat katılımcıların öğrenmeye isteklilik ($t=2,64$, $p< 0,05$) ve yaşam boyu öğrenme eğilimi puanlarının ($t=2,88$, $p< 0,05$) puanları cinsiyet değişkeni açısından kadın öğretmenlerin lehine olacak şekilde istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

4.2.2.Medeni duruma ilişkin bulgular

Bu başlık değişkenlerin medeni durum açısından farklılık gösterip göstermediği incelemek üzere yapılan bağımsız örneklem için T testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 6

Değişkenlerin Medeni Duruma Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T Testi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	t Testi		
					t	Sd	p
Öğrenmeye İsteklilik	Evli	221	47,01	4,36	-1,10	285	,269
	Bekar	66	47,71	4,78			
Gelişime Açıklık	Evli	221	25,53	2,67	-1,90	285	,058
	Bekar	66	26,28	3,29			
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Evli	221	63,48	8,44	-1,43	285	,152
	Bekar	66	65,18	8,34			
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Evli	221	24,70	7,58	-0,53	285	,595
	Bekar	66	75,27	7,89			
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Evli	221	33,60	4,93	0,76	285	,444
	Bekar	66	34,12	4,28			
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	Evli	221	171,79	17,34	-1,14	285	,254
	Bekar	66	124,57	17,37			
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi	Evli	221	72,55	6,39	-1,56	285	,119
	Bekar	66	24,00	7,28			

Tablo 6’da görüldüğü gibi katılımcıların öğrenmeye isteklilik ($t=-1,10$, $p>0,05$), gelişime açıklık ($t=1,90$, $p>0,05$), öğrenme ve yenilenme becerileri ($t=-1,43$, $p>0,05$), yaşam ve kariyer becerileri ($t=-0,53$, $p>0,05$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($t=-0,76$, $p>0,05$), 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı ($t=-1,14$, $p>0,05$) ve yaşam boyu öğrenme eğilimi ($t=-1,56$, $p>0,05$) puanlarının medeni durum göre farklılaşmadığı bulunmuştur.

4.2.3. Öğretmenlerin hayat boyu öğrenme ile ilgili eğitimi alma/almama durumlarına ilişkin bulgular

Bu başlık değişkenlerin hayat boyu öğrenme ile ilgili eğitimi alma/almama durumları açısından farklılık gösterip göstermediği incelemek üzere yapılan Bağımsız Örneklemeler İçin T Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 7

Değişkenlerin Hayat Boyu Öğrenme İle İlgili Eğitimi Alma Durumuna Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T Testi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	t Testi		
					t	Sd	p
Öğrenmeye İsteklilik	Eğitim Alan	130	47,58	4,46	1,40	285	0,382
	Eğitim Almayan	157	46,84	4,45			
Gelişime Açıklık	Eğitim Alan	130	25,86	2,99	0,82	285	0,051
	Eğitim Almayan	157	25,57	2,71			
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Eğitim Alan	130	65,83	7,77	3,70	285	0,352
	Eğitim Almayan	157	62,24	8,64			
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Eğitim Alan	130	76,40	6,88	3,21	285	0,408
	Eğitim Almayan	157	73,53	8,01			
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Eğitim Alan	130	34,63	4,11	3,04	285	0,468
	Eğitim Almayan	157	32,96	5,16			
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	Eğitim Alan	130	176,87	15,73	4,05	285	,000
	Eğitim Almayan	157	168,75	17,82			
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi	Eğitim Alan	130	73,44	6,76	1,30	285	,192
	Eğitim Almayan	157	72,42	6,48			

Tablo 7’de görüldüğü gibi katılımcıların öğrenmeye isteklilik ($t=-1,40$, $p>0,05$), gelişime açıklık ($t=0,82$, $p>0,05$), öğrenme ve yenilenme becerileri ($t=-3,70$, $p>0,05$), yaşam ve kariyer becerileri ($t=-3,32$, $p>0,05$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($t=-3,04$, $p>0,05$) veya yaşam boyu öğrenme eğilimi puanlarının ($t=1,30$, $p>0,05$) puanlarının hayat boyu öğrenme ile ilgili eğitimi alma/almama durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Fakat 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı puanlarının hayat boyu öğrenme ile ilgili eğitimi alma/almama durumları göre farklılaştığı tespit edilmiştir ($t=4,05$, $p<0,05$).

4.2.4. Öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerinin hangi becerileri kapsadığını bilme/bilmeme durumuna ilişkin bulgular

Bu başlık atından yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin alt boyutu olan; öğrenme istekliliği ve gelişime açıklık ile 21. Yüzyıl becerileri öz-yeterlilik algılarının alt boyutları olan; öğrenme

ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknolojik becerileri puanlarının öğretmenlerin 21. Yüzyıl becerilerinin hangi becerileri kapsadığını bilme/bilmeme durumları açısından farklılık gösterip göstermediği incelemek üzere yapılan T Testi sonuçları paylaşılmıştır.

Tablo 8

Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Becerilerinin Hangi Becerileri Kapsadığını Bilme/Bilmeme Durumuna Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin T Testi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	t Testi		
					t	Sd	P
Öğrenmeye İsteklilik	Bilen	203	43,32	4,27	0,82	285	0,414
	Bilmeyen	84	46,82	4,92			
Gelişime Açıklık	Bilen	203	25,75	2,82	0,47	285	0,638
	Bilmeyen	84	25,58	2,88			
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Bilen	203	64,65	8,05	2,32	285	0,022
	Bilmeyen	84	62,00	9,09			
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Bilen	203	75,49	7,22	2,16	285	0,032
	Bilmeyen	84	73,22	8,14			
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Bilen	203	34,04	4,40	1,63	285	0,106
	Bilmeyen	84	32,94	5,55			
21.yy Becerileri Yeterlilik Algısı	Bilen	203	124,19	16,10	2,70	285	,007
	Bilmeyen	84	168,16	19,51			
Yaşam boyu Öğrenme Eğilimi	Bilen	203	73,08	73,08	,79	285	,430
	Bilmeyen	84	72,40	72,40			

Tablo 8’de görüldüğü gibi katılımcıların öğrenmeye isteklilik (t=0,82, p> 0,05), gelişime açıklık (t=0,47, p> 0,05), bilgi, medya ve teknoloji beceriler (t=-1,63, p> 0,05) ve yaşam boyu öğrenme eğilimi (t=0,79, p>0,05) puanlarının öğretmenlerin 21. Yüzyıl becerilerinin hangi becerileri kapsadığını bilme/bilmeme durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Fakat katılımcıların öğrenme ve yenilenme becerileri(t=2,32, p<0,05), yaşam ve kariyer becerileri (t=2,16, p<0,05) ve 21.yy becerileri

öz yeterlilik algısı puanları öğretmenlerin 21. Yüzyıl becerilerinin hangi becerileri kapsadığını bilme/bilmeme durumu açısından bilenlerin lehine olacak şekilde farklılaştığı görülmüştür.

4.2.5.Öğretmenlerin çalıştıkları lise türüne ilişkin bulgular

Bu başlık atından değişkenlerin lise türü (Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Meslek Lisesi ve İmam-Hatip Lisesi) açısından farklılık gösterip göstermediği incelemek üzere yapılan ANOVA TESTİ sonuçları paylaşılmıştır.

Tablo 9

Değişkenlerin Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Değişkenler	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğrenmeye	G.Arası	63,65	3	21,21		
	G.İçi	5646,28	283	19,95	1,06	0,365
	Toplam	5709,93	286			
Gelişime	G.Arası	49,03	3	16,34		
	G.İçi	2260,38	283	7,98	2,04	0,108
	Toplam	2309,415	286			
Açıklık	G.Arası	129,49	3	43,16		
	G.İçi	20241,998	283	71,52	0,60	0,613
	Toplam	20371,48	286			
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	G.Arası	48,08	3	15,69		
	G.İçi	16672,88	283	58,91	0,26	0,850
	Toplam	16719,97	286			
Yaşam ve Kariyer Becerileri	G.Arası	56,27	3	18,75		
	G.İçi	6496,98	283	22,95	0,81	0,485
	Toplam	6553,25	286			
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	G.Arası	56,27	3	18,75		
	G.İçi	6496,98	283	22,95	0,81	0,485
	Toplam	6553,25	286			

	G.Arası	205,95	3	68,65		
21.yy Becerileri Öz	G.İçi	85992,47	283	303,86	,22	,878
Yeterlilik Algısı	Toplam	86198,42	286			
	G.Arası	148,15	3	49,38		
Yaşam Boyu	G.İçi	12391,04	283	43,78	1,12	,338
Öğrenme Eğilimi	Toplam	12539,20	286			

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenlerin öğrenmeye isteklilik ($F=1,06$, $p>0,05$), gelişime açıklı ($F=2,04$, $p>0,05$), öğrenme ve yenilenme becerileri ($F=0,60$, $p>0,05$), yaşam ve kariyer becerileri ($F=0,26$, $p>0,05$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri, 21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı ($F=0,26$, $p>0,05$) ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi ($F=1,12$, $p>0,05$) puanları çalıştıkları lise türleri (Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Meslek Lisesi ve İmam-Hatip Lisesi) açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

4.2.6.Öğretmenlerin branşlarına ilişkin bulgular

Bu başlık altında değişkenlerin öğretmenlerin branşları (sözel branşlar, sayısal branşlar, mesleki branşlar) açısından farklılık gösterip göstermediği incelemek üzere yapılan ANOVA Testi sonuçları paylaşılmıştır.

Tablo 10

Değişkenlerin Öğretmenlerin Branşlarına Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Değişkenler	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğrenmeye	G.Arası	15,836	2	7,91		
İsteklilik	G.İçi	5694,10	284	20,05	0,39	0,624
	Toplam	5709,937	286			
Gelişime	G.Arası	38,51	2	19,26		
Açıklık	G.İçi	2270,89	284	7,99	2,40	0,092

	Toplam	2309,41	286			
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	G.Arası	459,24	2	229,62		
	G.İçi	19912,24	284	70,11	3,27	0,039
	Toplam	20371,48	286			
Yaşam ve Kariyer Becerileri	G.Arası	35,58	2	16,29		
	G.İçi	16687,39	284	58,75	0,27	0,758
	Toplam	16719,97	286			
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	G.Arası	116,36	2	58,182		
	G.İçi	6336,89	284	22,66	2,56	0,079
	Toplam	6553,25	286			
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	G.Arası	1102,88	2	551,44		
	G.İçi	85095,53	284	299,63	1,84	,161
	Toplam	86198,42	286			
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi	G.Arası	90,49	2	45,24		
	G.İçi	12448,71	284	43,83	1,03	,358
	Toplam	12539,20	286			

Tablo 10 incelendiğinde öğrenmeye isteklilik ($F=0,39$, $p>0,05$), gelişime açıklık, ($F=2,40$, $p<0,05$), yaşam ve kariyer becerileri ($F=0,27$, $p>0,05$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($F=2,56$, $p>0,05$), 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı ($F=1,84$, $p>0,05$) ve yaşam boyu öğrenme eğilimi ($F=1,03$, $p<0,05$) puanları öğretmenlerin branşları (sözel branşlar, sayısal branşlar ve meslek branşları) açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Buna karşın öğretmenleri öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarının branş değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı anlaşılmaktadır ($F=3,27$, $p<0,05$). Öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını tespit edebilmek amacıyla çoklu LSD testi uygulanmıştır. Buna göre meslek branşlarının öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarının ($\bar{x}=65,66$) sözel branşların öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarına göre ($\bar{x}=62,78$) anlamlı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür ($p<0,05$).

4.2.7.Öğretmenlerin teknolojiyi kullanma sıklığına ilişkin bulgular

Bu başlık atından değişkenlerin öğretmenlerin teknolojiyi kullanma sıklığı (nadiren-sık sık-her zaman) açısından farklılık gösterip göstermediği incelemek üzere yapılan ANOVA sonuçları paylaşılmıştır.

Tablo 11

Değişkenlerin Öğretmenlerin Teknolojiyi Kullanma Sıklığına Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Değişkenler	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
	G.Arası	152,58	2	76,289		
Öğrenmeye İsteklilik	G.İçi	5557,35	284	19,568	3,89	0,021
	Toplam	5709,93	286			
	G.Arası	61,40	2	30,70		
Gelişime	G.İçi	2248,00	284	7,91	3,87	0,022
Açıklık	Toplam	2309,415	286			
	G.Arası	879,41	2	439,70		
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	G.İçi	19492,07	284	68,63	6,40	,002
	Toplam	20371,48	286			
	G.Arası	573,53	2	286,76		
Yaşam ve Kariyer Becerileri	G.İçi	16146,43	284	56,85	5,04	,007
	Toplam	16719,97	286			
	G.Arası	999,83	2	499,91		
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	G.İçi	553,42	284	19,554	25,56	,000
	Toplam	6553,25	286			
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	G.Arası	7166,73	2	3583,36		
	G.İçi	79031,69	284	278,28	12,87	,000
	Toplam	86198,42	286			

Yaşam Boyu	G.Arası	404,81	2	202,40		
Öğrenme Eğilimi	G.İçi	12134,39	284	40,72	4,73	,009
	Toplam	12539,20	286			

Tablo 11 incelendiğinde öğretmenlerin öğrenmeye isteklilik ($F=3,89$, $p<0,05$), gelişime açıklıklığı ($F=3,87$, $p<0,05$), öğrenme ve yenilenme becerileri ($F=6,40$, $p<0,05$), yaşam ve kariyer becerileri ($F=5,04$, $p<0,05$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($F=25,56$, $p<0,05$), 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı ($F=12,87$, $p<0,05$) ve yaşam boyu öğrenme eğilimi ($F=4,73$, $p<0,05$) puanları teknolojiyi kullanma sıklığı açısından (Nadiren, Sık sık, Her zaman) istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Farklılığın kaynağını tespit edebilmek adına çoklu karşılaştırma testleri uygulanmıştır. Öğrenmeye isteklilik ($p>0,05$), öğrenme ve yenilenme becerileri ($p>0,05$), yaşam ve kariyer becerileri ($p>0,05$), 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı ($p>0,05$) ve yaşam boyu öğrenme eğilimi ($p>0,05$) puanları için Levene Testi'nden elde sonuçlara göre varyansların homojen olduğu görüşülmüş ve gruplar eşit olmadığı için LSD Testi uygulanmasına karar verilmiştir (Kayri, 2009). Gelişime açıklık ve bilgi, medya ve teknoloji becerileri puanları için yapılan Levene Testi sonucunda varyansların homojen olmadığı anlaşılmış ve gruplar da eşit olmadığı için Games-Howell Testi uygulanmıştır (Kayri, 2009). Farklılık çıkan grupların bulguları Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12

Değişkenlerin, Öğretmenlerin Teknolojiyi Kullanma Sıklıkları Açısından İncelenmesine İlişkin Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Değişken	Grup	N	$\bar{x}$	Fark
Öğrenmeye İsteklilik	Nadiren	24	46,70	
	Sık sık	171	46,67	Her zaman > Sık sık ($p=0,007$)
	Her zaman	92	48,23	
Gelişime Açıklık	Nadiren	24	25,66	Her zaman > Sık sık ($p=0,011$)
	Sık sık	171	25,35	

	Her zaman	92	26,36	
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Nadiren	24	61,95	
	Sık sık	171	62,78	Her zaman > Sık sık (p=0,001) Her zaman > Nadiren (p=0,020)
	Her zaman	92	66,40	
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Nadiren	24	72,20	
	Sık sık	171	24,17	Her zaman > Sık sık (p=0,009) Her zaman > Nadiren (p=0,009)
	Her zaman	92	76,73	
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Nadiren	24	30,41	
	Sık sık	171	32,81	Her zaman > Sık sık (p=0,000) Her zaman > Nadiren (p=0,001)
	Her zaman	92	36,27	
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	Nadiren	24	164,58	
	Sık sık	171	169,77	Her zaman > Sık sık (p=0,000) Her zaman > Nadiren (p=0,000)
	Her zaman	92	179,41	
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi	Nadiren	24	72,37	
	Sık sık	171	72,08	Her zaman > Sık sık (p=0,002)
	Her zaman	92	24,60	

Tablo 12 incelendiğinde teknolojiyi her zaman kullananların öğrenmeye isteklilik, gelişime açıklık, öğrenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri, bilgi, medya ve teknolojik becerileri, 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı ve yaşam boyu öğrenme eğilimi puanlarının teknolojiyi sık sık kullananlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Buna ek olarak teknolojiyi her zaman kullananların öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknolojik becerileri ve 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı puanları teknolojiyi nadiren kullananlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

4.2.8.Öğretmenlerin kıdemlerine (çalışma yıllarına) ilişkin bulgular

Bu başlık atından değişkenlerin öğretmenlerin kıdemleri açısından farklılık gösterip göstermediği incelemek üzere yapılan ANOVA Testi sonuçları paylaşılmıştır.

Tablo 13

Değişkenlerin Öğretmenlerin Kıdemleri (Çalışma Yılları) Açısından Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Değişkenler	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğrenmeye İsteklilik	G.Arası	35,57	4	8,89	0,44	0,778
	G.İçi	5624,36	282	20,122		
	Toplam	5709,93	286			
Gelişime Açıklık	G.Arası	34,55	4	8,63	1,07	0,371
	G.İçi	2224,86	282	8,06		
	Toplam	2309,41	286			
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	G.Arası	895,24	4	223,93	3,24	0,013
	G.İçi	19475,73	282	69,06		
	Toplam	20371,48	286			
Yaşam ve Kariyer Becerileri	G.Arası	262,68	4	65,67	1,12	0,345
	G.İçi	16457,28	282	58,35		
	Toplam	16719,97	286			
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	G.Arası	139,85	4	34,96	1,53	0,191
	G.İçi	6413,40	282	22,24		
	Toplam	6553,25	286			
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	G.Arası	1311,29	4	437,09	,83	,491
	G.İçi	10492,53	282	524,62		
	Toplam	11803,83	286			
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi	G.Arası	241,63	4	80,54	1,16	,348
	G.İçi	1381,99	282	69,10		
	Toplam	1623,62	286			

Tablo 13 incelendiğinde öğretmenlerin öğrenmeye isteklilik ($F=0,44$, $p>0,05$), gelişime açıklığı ($F=3,24$, $p>0,05$), yaşam ve kariyer becerileri ($F=1,12$, $p>0,05$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($F=1,53$, $p>0,05$), 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı ($F=0,83$, $p>0,05$) ve yaşam boyu öğrenme eğilimi ($F=1,16$, $p>0,05$) puanları kıdem değişkeni (1-5Yıl, 5-10 Yıl, 10-15 Yıl, 15-20 yıl ve 20 Yıl üstü) açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık

göstermemektedir. Fakat öğretmenlerin öğrenme ve yenilenme becerileripuanları kıdem değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarının hangi gruplar arasında (1-5Yıl, 5-10 Yıl, 10-15 Yıl, 15-20 yıl ve 20 Yıl üstü) olduğunu tespit etmek için gruplar arasında çoklu karşılaştırma yapılmıştır. Yapılan Levene Testin’de öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarının kıdem değişkenine ait gruplar açısından homejen bir dağılım gösterdiği görülmüştür ($p>0,05$). Dağılımın homojen olması ve grupların eşit olmaması sebebiyle çoklu karşılaştırma için LSD Testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14

Değişkenlerin, Öğretmenlerin Kıdemleri (Çalışma Yılları) Açısından İncelenmesine İlişkin Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Değişken	Grup	N	$\bar{x}$	Fark
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	1-5 Yıl	57	62,85	
	5-10 Yıl	84	61,97	20 Yıl ve üstü > 1-5 Yıl($p=0,016$)
	10-15 Yıl	45	65,45	20 Yıl ve üstü > 5-10 Yıl ($p=0,001$)
	15-20 Yıl	50	63,86	10-15 Yıl > 5-10 Yıl ($p=0,024$)
	20 Yıl ve üstü	51	66,24	

Tablo 14 incelendiğinde 20 yıldan daha fazla çalışmış olan öğretmenlerin ($\bar{x}=66,24$) öğrenme becerileri puanlarının 1-5 yıl arasında çalışmış olan öğretmenlerden ($\bar{x}=62,85$) ve 5-10 yıl arası çalışmış olan öğretmenlerden ($\bar{x}=61,97$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Ek olarak 10-15 yıl arası çalışmış öğretmenlerin ($\bar{x}=65,45$) öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarının 5-10 yıl arası çalışmış öğretmenlerden ($\bar{x}=61,97$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

4.2.9. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesine ilişkin bulgular

Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin alt boyutu olan; öğrenme istekliliği ve gelişime açıklık ile 21. Yüzyıl becerileri öz-yeterlilik algılarının alt boyutları olan; öğrenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknolojik becerileri puanları arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15

Değişkenler Arasındaki İlişkinin İncelenmesine İlişkin Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	Öğrenmeye İsteklilik	Gelişime Açıklık	Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	0,452**	0,391**	0,541**
Yaşam ve Kariyer Becerileri	0,478**	0,435**	0,383**
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	0,325**	0,437**	0,366**
21.yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı	0,491*	0,412*	0,504*

** p<0,01 , *p<0,05

Tablo 15 incelendiğinde 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı ile öğrenmeye isteklilik ($r=,491$), gelişime açıklık ($r=,412$) ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri ($r=,504$) orta düzey ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Yine yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öğrenme ve yenilenme becerileri ($r=0,541$), yaşam ve kariyer becerileri ($r=0,383$), bilgi, medya ve teknoloji becerileri ($r=0,366$) orta düzey bir ilişki olduğu bulunmuştur.

4.2.10. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri'nin 21. yüzyıl becerileri öz yeterlilik alguları üzerindeki yordayıcı rolüne ilişkin bulgular

Bu başlık altında yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin alt boyutu olan öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık düzeylerinin, 21. Yüzyıl becerileri öz yeterlilik algılarının alt boyutu olan

öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknolojik becerileri üzerindeki yordayıcı rolü tespit edebilmek amacıyla uygulanan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçlar ele alınacaktır. Tablo 16’da öğretmenlerin öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık puanlarının öğrenme ve yenilenme becerileri üzerindeki yordayıcı rolünün incelendiği Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 16

Öğrenmeye İsteklilik ve Gelişime Açıklık Puanlarının Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Üzerindeki Yordayıcı Rolün İncelenmesine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	19,86	4,88	-	4,07	0,000	-	-
Öğrenmeye İsteklilik	0,64	0,12	0,34	5,08	0,000	0,47	0,29
Gelişime Açıklık	0,53	0,19	0,18	2,69	0,000	0,43	0,20
R= 0,47		R ² = 0,21	p<0,05				

Tablo 16 incelendiğinde öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık puanlarının öğrenme becerileri üzerindeki yordayıcı rolün incelenmesine ilişkin çoklu regresyon modelinin anlamlı olduğu anlaşılmaktadır (R= 0,47, p<0,05). Buna göre öğrenme istekliliği (t=5,08, p<0,05) ve gelişime açıklık(t=2,69, p<0,05) puanları, öğretmenlerin öğrenme ve yenilenme becerileripuanlarının %21’li bir kısmını pozitif olarak açıklamaktadır.

Tablo 17’de öğretmenlerin öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık puanlarının yaşam ve kariyer becerileri üzerindeki yordayıcı rolünün incelendiği Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 17

Öğrenmeye İsteklilik ve Gelişime Açıklık Puanlarının Yaşam Ve Kariyer Becerileri Üzerindeki Yordayıcı Rolün İncelenmesine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	32,00	4,32	-	7,40	0,000		
Öğrenmeye İsteklilik	0,57	0,11	0,34	5,18	0,000	0,47	0,29
Gelişime Açıklık	0,60	0,17	0,22	3,44	0,001	0,43	0,20
R= 0,50 R ² = 0,25 p<0,05							

Tablo 17 incelendiğinde öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık puanlarının öğrenme ve yenilenme becerileri üzerindeki yordayıcı rolün incelenmesine ilişkin çoklu regresyon modelinin anlamlı olduğu anlaşılmaktadır (R= 0,50, p<0,05). Buna göre öğrenme istekliliği (t=5,18, p<0,05) ve gelişime açıklık (t=3,44, p<0,05) puanları, öğretmenlerin öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarının %25'lik bir kısmını pozitif olarak açıklamaktadır.

Tablo 18'de öğretmenlerin öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık puanlarının yaşam ve kariyer becerileri üzerindeki yordayıcı rolünün incelendiği Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 18

Öğrenmeye İsteklilik ve Gelişime Açıklık Puanlarının Bilgi, Medya Ve Teknolojik Becerileri Üzerindeki Yordayıcı Rolün İncelenmesine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	15,00	2,89	-	4,86	0,000		
Öğrenmeye İsteklilik	0,16	0,07	0,15	2,24	0,026	0,32	0,13
Gelişime Açıklık	0,45	0,11	0,27	3,87	0,000	0,36	0,22

R= 0,39 R²= 0,15 p<0,05

Tablo 18 incelendiğinde öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık puanlarının bilgi, medya ve teknolojik becerileri üzerindeki yordayıcı rolün incelenmesine ilişkin çoklu regresyon modelinin anlamlı olduğu anlaşılmaktadır (R= 0,39, p<0,05). Buna göre öğrenme istekliliği (t=2,24, p<0,05) ve gelişime açıklık(t=3,87, p<0,05) puanları, öğretmenlerin öğrenme becerileri puanlarının %15'lik bir kısmını (R²=0,15) pozitif olarak açıklamaktadır.

Tablo 19'da öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimi puanlarının 21.yy becerileri öz yeterlilik algısı üzerindeki yordayıcı rolünün incelendiği Basit Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 19

Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Puanlarının 21.Yy Becerileri Öz Yeterlilik Algısı Üzerindeki Yordayıcı Rolünün İncelenmesine İlişkin Basit Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	F	R	R ²	p
Sabit	65,78	9,43	-	6,97	-	-	0,000
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	1,46	0,12	0,56	11,35	,558	,311	0,000

Tablo 19 incelendiğinde öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanlarının 21.yy öz yeterlilik algısı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır (F=11,35 p<0,05). Buna göre yaşam boyu öğrenme eğilimler puanlarının 21.yy öz yeterlilik algısı puanlarını %31'lik (R²=,311) kısmını açıklamaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde tartışmaya yer verilmiştir.

Bu araştırmada Sakarya ilinde görev yapan 287 kültür ve meslek öğretmenin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik algılarının ne düzeyde olduğu ve çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yüzyıl öz yeterlik algı düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı tartışılmıştır.

5.1. Sonuç ve tartışma

- *Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin 21. yüzyıl becerileri üzerindeki yordayıcı rolüne ilişkin bulguların tartışılması*

Bu çalışmada yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan çalışmada öğrenmeye isteklilik ile öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknolojik becerileri arasında orta düzey bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Aynı zamanda gelişime açıklık ile öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknolojik becerileri arasında orta düzey bir ilişki saptanmıştır.

Ayrıca yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin 21. yüzyıl becerileri öz yeterlilik algıları üzerindeki yordayıcı rolü incelenmiştir. İlk olarak öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık puanlarının öğrenme ve yenilenme becerileri üzerindeki yordayıcı rolün incelenmesine ilişkin çoklu regresyon modelinin anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık puanlarının bilgi, medya ve teknolojik becerileri üzerindeki yordayıcı rolünde ise çoklu regresyon modelinin anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Buna bağlı olarak öğrenme istekliliği öğretmenlerin öğrenme becerilerinin % 15'lik bir kısmını pozitif olarak açıklamaktadır.

Bu sonuçlara dayanarak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yüzyıl becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin yaşam boyu eğilimleri arttıkça 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik algılarının artacağı düşünülebilir. Elde edilen araştırma sonuçlarından hareketle öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin 21. yüzyıl becerilerini yordamada önemli bir etken olduğu düşünülebilir.

Alanyazında bu sonuçla örtüşen araştırmalar mevcuttur. Kozikoğlu ve Altunova (2018), öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmada 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı ilişki bulmuş ve 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları yüksek olan öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri de yüksek olabileceği sonucunu bulmuştur. İncik (2019), öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öğreten becerileri arasındaki ilişki adlı çalışmada da anlamlı bir ilişki bulmuş ve birbirlerini yordadığını sonucunu bulmuştur. Yenice ve Tunç (2019), öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bularak bu çalışmayı desteklemektedir. Shidiq ve Yamtinah (2019), yaptıkları çalışma da bu sonuçla örtüşmektedir.

Bilginin sürekli arttığı, değişim ve dönüşümlerin hızla gerçekleştiği, toplumların yaşam şekillerinin ve değer yargılarının popüler kültür ve medya etkisiyle oluştuğu 21.yüzyılda öğretmenlerin de günümüz ihtiyaçlarına cevap verebilmesi için belli başlı becerilere sahip olması gerekmektedir (Ersoy ve Yağcıoğlu, 2018). Bu becerilerin edinilebilmesi için öğrenmeye istekliliğin ve gelişime açıklık yetilerinin olması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla öğretmenler ne kadar öğrenmeye istekli ve gelişime açıklarsa o kadar da 21.yüzyıl becerileri olan öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlıklarının o derece yüksek olacağı söylenebilir. Arsal (2016), 21. yüzyılın öğretmenlerin sahip olması gereken özellikleri alan bilgisi ve genel kültürün yanısıra öğrenmeye istekli, gelişime açık olmalıdır. Diğer yandan öğrenmeve yenilenme becerilerine sahip, iletişim becerileri yüksek olan ve işbirlikçilik gibi 21.yüzyıl becerilerini bulundurmaları gerektiğini belirtmektedir. Tutkun ve Aksoyalp (2010), günümüz öğretmenini çağın gereklerinin farkında olan, kendini buna hazırlayan, değişime, öğrenmeye istekli ve gelişime açık bir anlayışa sahip olması gerektiğini ifade etmektedir.

Teknolojinin ilerlemesi ve yaşadığımız dünyanın global bir köy konumunu almasıyla pek çok disiplinin iç içe geçtiği ve bu teknolojik çağda kişilerin özellikle de geleceği inşa eden öğretmenlerin öğrenme ve yenilenme becerilerini, yaşam ve kariyer becerilerini, bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığını sahip olması gerekliliğini ortaya koyan bir noktaya gelmiş durumdayız. Buradan anlaşıldığı üzere bu becerileri öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğiliminde olmaları, öğrenmeye istekli ve gelişime açık olmaları ile gerçekleşebileceği yadsınamaz bir gerçektir.

- *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve 21.yüzyıl becerileri öz yeterlik algı düzeylerinin tartışılması*

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri öz yeterlik algılarının yüksek olduğu görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde bu sonucu destekleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Özçiftçi ve Çakır (2015), çalışmalarında öğretmenlerin ybö eğilimleri yüksek çıkmış olup bu çalışmayı desteklemektedir. Yine Albasheer ve diğerleri (2007), Ayra ve Kösterioğlu (2015), Cresson ve Dean (2000), Nyiri (1997), Toomey Chapman, Gaff, McGilp, Walsh, Warren ve Williams (2005), yaptıkları çalışmalarda öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yüksek bulmuş ve bu çalışmanın sonucuyla paralellik göstermektedir. 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik açısından incelendiğinde ise Cemaloğlu, Arslangilay, Üstündağ ve Bilasa (2019), 21. yy. becerileri özyeterlik algıları ile ilgili çalışmalarında meslek lisesi öğretmenlerinin 21. yüzyıl öz yeterlik algılarını yüksek çıkmış olup çalışmayı desteklemektedir. Garba, Byabazaire ve Busthami (2015) yaptıkları çalışmada elde ettikleri sonuçta bu çalışmayla örtüşmektedir.

Toplumların gelişebilmesi, kalkınabilmesi buldukları çağa ayak uydurabilmeleri ile mümkündür. Bu da bilgiyi edinme, yenilikleri takip edebilmeyi ön plana çıkarmaktadır. Bu sebeple toplumun temel taşıını oluşturan bireylerin yaşam boyu öğrenme eğiliminde olmaları ve 21. yüzyıl becerilerini yüksek oranda sahip olmaları hayati önem taşımaktadır. Dolayısıyla yaşadıkları toplumda örnek ve lider olarak öğretmenlerin toplumun geleceğini oluşturacak kişilerin yetişmesinde mihenk taşı olması sebebiyle yaşam boyu öğrenme eğiliminde ve 21. yüzyıl beceri yeterliklerinin yüksek olması gerekliliğini, bu konuda teşvik edilmelerini, onların da öğrencilerini yönlendirmeleri gerekmektedir (Longworth ve Davies, 1996). Öğretmenlerin ybö eğilim ve 21. yüzyıl becerileri öz yeterliklerinin yüksek çıkmasının

sonucu olarak öğretmenlerin öğrenmeye istekli ve gelişime açık oldukları düşünülebilir. 21. yüzyılda mesleki gelişimlerini, pedagojik uygulamalarını ve ufuklarını genişletmeleri için öğretmenlerin bu becerileri barındırmaları, zamana ayak uydurmaları gerekliliğini ortaya koymuştur (Fandiño, 2013). Aynı zamanda öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri öz yeterliklerinin de yüksek olması öğrencilerine de bu becerileri kazandırabildikleri söylenebilir. 2019 TIMMS sonuçlarına göre Türkiye'nin ilk kez sabit başarı olan 500 puan üzerinde alması üzerine öğrencilerin eleştirel düşünme, dijital yetkinlik ve girişimciliklerinin yüksek olmasından kaynaklandığı bu durumu desteklemektedir (MEB, 2020).

- *Cinsiyete göre bulguların tartışılması*

Araştırmanın bu sorusunda farklı lise türlerinde öğretmenlerin ybö eğilimleri ile 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik algılarının cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre kadınların ybö eğilimleri ve alt boyutu olan öğrenme istekliliği erkeklere göre daha yüksektir.

Alanyazın incelendiğinde yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile ilgili birçok araştırma mevcuttur. Bu araştırmaların bazıları yapılan bu araştırmayla paralellik gösterirken bazıları ise farklılık göstermektedir. Şahin, Sarıtaş ve Çatalbaş (2019), sınıf öğretmeni adaylarıyla yaptıkları çalışmada yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyet vb. değişkenler açısından incelemiş kadın öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bularak çalışmayı destekler niteliktedir. Ayra, Çelen ve Kösterelioğlu (2016), Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi adlı yaptığı çalışmada kadın öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı farklılık bularak bu çalışmayla örtüşmektedir. Alanyazın incelendiğinde Arcuria (2011), Bulaç ve Kurt (2019), Deveci ve Ayış (2017), Goodrich (2015), Kılıç (2014), yaptıkları çalışmaların sonuçları da destekler niteliktedir. Öğrenme istekliliği alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı farklılık olması Erdamar ve diğerleri (2017), ile yaptıkları çalışmasıyla tutarlılık göstermektedir. Fakat bu çalışmayla örtüşmeyen öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyet açısından anlamlı bir farklılığın olmadığını ya da erkeklerin lehine anlamlı farklılığın olduğu çalışmalarda mevcuttur. Ayaz ve Ünal (2016), Ünal ve Akay (2017), Yazar ve Yaman (2015), Yılmaz (2015), yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile ilgili yaptıkları çalışmalarda cinsiyet açısından anlamlı farklılık bulamamışlardır.

Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kadınların lehine olması üzerine Jerkins (2004), kadınların öğrenme istekliliklerinin ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha fazla olmasının temelinde ailevi ve toplumsal sorumlulukları sebebiyle işe uzun aralar verme zorunda kalmaları ve mesleki olarak ilerlemelerinde erkeklere göre yetersiz kalacağı endişesinin bulunduğunu ileri sürmektedir. Ayrıca bu sonuçlara dayanarak kadınların kendilerini geliştirmede, yeni şeyler öğrenme ve edinmede erkeklere göre daha istekli ve motivasyonlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. MEB İzleme ve Değerlendirme Raporu (2017)'na göre halk eğitimde açılan mesleki, teknik ve genel olarak açılan kurslara katılanların % 57 kısmını kadınların oluşturması bu durumu desteklemektedir. Kadınların ekonomik olarak yaptıkları katkının günlük yaptıkları ev işlerinin bir uzantısı olarak algılanması ve emeklerini küçük gören ataerkil bakış açısının sebep olduğu söylenebilir.

21. yüzyıl becerileri öz yeterlik algısı açısından değerlendirildiğinde ise cinsiyet açısından bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuçları destekleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Cemaloğlu ve diğerleri (2019), ‘‘Meslek Lisesi Öğretmenlerinin 21.yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları’’ adlı çalışmalarında kadın ve erkek öğretmenler arasında 21.yüzyıl becerileri özyeterlik algıları açısından fark bulunmamış olup bu çalışmayla örtüşmektedir. Erten (2019), 21. yy. becerileri üzerine meslek lisesi öğretmenleriyle yaptığı araştırmasında cinsiyet değişkeni açısından farklılık olmayıp bu çalışmayı destekler niteliktedir. Alanyazında 21.yüzyıl becerileri cinsiyet açısından fark olmayan bu çalışmayı destekleyen birçok araştırma mevcuttur (Gürültü, Aslan ve Alcı, 2020; İncik, 2019; Kozikoğlu ve Altunova, 2018; Kozikoğlu ve Özcanlı, 2020; Uyar ve Çiçek, 2020). Alanyazında 21. yüzyıl becerileri ile ilgili cinsiyet açısından farklılık gösteren çalışmalar da bulunmaktadır(Göksün ve Kurt, 2017; Gürültü, Aslan ve Avcı, 2018).

Bu sonuçlara göre öğretmenlerin 21.yüzyıl becerilerinin cinsiyet açısından farklılık göstermemesi her iki tarafında kendilerini yaşadığımız yüzyıla ayak uydurabildikleri, öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ve bilgi, medya ve teknolojileri becerileri açısından kendilerini yeterli buldukları görülmektedir. 21. yüzyıl öğrenenlerini üst düzey düşünmeye sevk ederek, yaratıcılıklarını geliştirmeleri konusunda etkili olabilecekleri söylenebilir. Ayrıca 21.yüzyıl becerilerini kapsayarak güncellenen eğitim ve öğretim

programlarıyla öğretmenlerinde mesleki gelişimlerini güncelledikleri ve bunu derslerinde uyguladıkları anlaşılmaktadır (Uyar ve Çiçek, 2020).

- *Medeni duruma ilişkin bulguların tartışılması*

Liselerde çalışan öğretmenlerin ybö eğilimleri ve 21.yy. becerileri özyeterlik algıları medeni durum değişkeni açısından bir farklılık bulunmamıştır.

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri açısından bakıldığında literatürde bu durumu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Çam ve Üstün (2016), öğretmenlerin mesleki tutumları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki adlı çalışmasında medeni durum açısından farklılık bulunmayarak bu sonucu desteklemektedir. Babanlı ve Akçay (2018), kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme üzerine yaptığı çalışmada evli ya da bekar olmanın yaşam boyu öğrenmeyi etkilemediğini, Özkorkmaz (2016), halk eğitim çalışan müdürlerin yaşam boyu öğrenme algıları üzerine yaptığı yüksek lisans çalışmasında medeni durum açısından bir farklılık olmadığını bulmuştur. Barutçuoğlu ve Akçay (2019), hayat boyu öğrenme merkezi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri ve genel öz yeterlilikleri arasındaki ilişki adlı çalışmada medeni açıdan bir farklılık olmaması sonucu çalışmanın sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Erdoğan (2019), öğretmenlerin etkili yaşam boyu öğrenme algılarının incelenmesi adlı çalışmasında medeni durum açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Polat ve Kontaş (2017), sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi adlı çalışmada da medeni durum açısından farklılık bulunmamış olup bu çalışmayı desteklemektedir.

Diğer yandan Akyol ve diğerleri (2019), yaptıkları çalışmada yaşam doyum düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin medeni açıdan farklılık gösterdiğini bulmuştur. Pınarcık, Güneş ve Altındış (2016), yaptıkları çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin yaşam boyu yeterlilikleri medeni durum değişkeninin bekar öğretmenler lehine yüksek çıkmıştır.

Bekar öğretmenlerin lehine bir durum beklenmiş olsa da; yaşadığımız yüzyılda yaşanan hızlı gelişmeler toplumsal yaşamın her alanında bilginin çoğalmasına neden olmaktadır. Hayata tutunabilmek, bu hızlı gelişimlere ayak uydurabilme ve bu bilgileri edinme ile gerçekleşebilir. Dolayısıyla tüm öğretmenlerin kendilerini dinamik tutması gerekliliğini ön plana çıkarmakta, medeni durumlarının ne olduğunun bir önemini olmadığını ortaya koymaktadır. Çetinkaya, Gülaçtı, Kağan ve Çiftçi (2019), öğretmenlerin yaşam boyu

öğrenme eğilimlerinin medeni açıdan anlamlı fark olmamasını ülkenin geleceğini oluşturacak olan ve ihtiyaç duyulan insan modelinin yetiştirdiği durumu vurgulandığında medeni durumun fark etmemesinin ne denli önemli olduğunu belirtmiştir.

- *Öğretmenlerin hayat boyu öğrenme ile ilgili eğitimi alma/almama durumlarına ilişkin bulguların tartışılması*

Bu çalışmanın alt amaçlarından biri öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme ile ilgili eğitim alıp almama durumlarda yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri öz yeterlikleri alt boyutları açısından bir fark bulunamamıştır. Adabaş (2019), yaptığı çalışma bu çalışmayla tutarlılık göstermektedir. Diğer yandan bu çalışmayla örtüşmeyen birçok araştırma mevcuttur. Kabataş ve Yılmaz (2018), “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Tutumlarının Eğitim Teknolojileri Standartlarına Yönelik Öz-Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi” çalışmasında eğitim alanların yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğunu bulmuştur. Komşu (2017), önceden eğitim almış kişilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin fazla olduğunu bulmuş olup bu çalışmayla örtüşmemektedir. Ünal ve Ayaz (2016), öğretmenleri yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından inceleyerek eğitim alanların almayanlara puanlarının yüksek olduğunu bulmuştur. Bu sonuçlara göre eğitim alanların yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olması kişisel ve mesleki gelişime daha fazla istekli oldukları ve önem verdikleri söylenebilir.

Çalışmanın sonucuna göre ise farklılığın olmamasında günümüz dünyasında öğretmenlerin kendilerini geliştirmek zorunda olduklarını hissettiklerinden eğitim almadan da yaşam boyu öğrenme eğilimlerine sahip oldukları söylenebilir.

21.yüzyıl becerileri açısından incelendiğinde ise yaşam boyu öğrenme ile ilgili eğitim alıp almama açısından alanlar kehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Uyar ve Çiçek (2021), “Farklı Branşlardaki Öğretmenlerin 21.yüzyıl becerileri” adlı çalışmasında eğitim alanların 21.yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının daha yüksek çıktığını bularak bu çalışmayla paralellik göstermektedir.

Bu çalışmanın sonuçlarına dayanarak öğretim programlarında ve 2023 vizyonunda 21.yüzyıl becerilerine ağırlık verilmesi öğretmenlerin bu becerileri kendilerinde bulundurmamak zorunda hissetmelerine sebep olduğu söylenebilir (MEB, 2018). Yaşam boyu ile ilgili aldıkları eğitimlerin 21. yüzyıl becerileriyle ilgili oldukları söylenebilir.

- *Öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerinin hangi becerileri kapsadığını bilme/bilmeme durumuna ilişkin bulguların tartışılması*

Bu alt problemde öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21.yüzyıl becerileri öz yeterliklerinin 21. yüzyıl becerilerinin hangi becerileri kapsadığını bilme/bilmeme durumuna göre anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre hangi becerileri kapsadığını bilme ya da bilmeme durumlarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Fakat 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik alt boyutları olan öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri açısından hangi becerileri kapsadığını bilenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre 21. yüzyıl becerilerin hangi becerileri kapsadığını bilen öğretmenlerin bilmeyen öğretmenlere göre eleştirel ve yaratıcı düşünme, esneklik ve uyum, liderlik, üretkenlik, iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu ve derslerinde bu becerilere daha fazla yer verdikleri söylenebilir. Alan yazında bu durumu destekler bir çalışma bulunamamıştır. 2018'de MEB tarafından yayınlanan 2023 vizyon belgesinde öğretmenlerin bu becerilere yer vermesi ve 21. yüzyıl becerilerini kazandırabilme adına ihtiyaç duyulan alanlarda master programları düzenlenmesi yer alan hedeflerden biridir. Bu durum da öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerin hangi becerileri kapsadığını bilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

- *Öğretmenlerin çalıştıkları lise türüne ilişkin bulguların tartışılması*

Bu alt problemde öğretmenlerin çalıştıkları okul türlerine göre ybö eğilimleri ve 21. yüzyıl öz yeterlik algıları açısından bir farklılık bulunmamıştır. Yılmaz (2016), öğretmenlerin ybö eğilimleri ile ilgili çalışmasında çalıştıkları okul türleri arasında farklılık bulmamış olup bu çalışmayı desteklemektedir. Altın (2018), ortaöğretimde çalışan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini bazı değişkenler açısından incelemiş olup çalıştıkları lise türü değişkenine göre bir farklılık bulamamıştır. Bu açıdan mevcut çalışmayla örtüşmektedir. Yine Aydoğan (2019), yaptığı çalışmada okul türleri açısından öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde bir farklılık bulmamıştır. Diğer yandan Ayaz ve Ünal (2016), öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelemiş ve öğretmenlerin çalıştıkları okul türü açısından farklılık bulmuş olup bu çalışmayla örtüşmemektedir.

21. yüzyıl becerileri çalıştığı lise türü değişkeni açısından incelediğinde ise alan yazında bulunan birçok çalışmada anlamlı farklılık bulunduğu görülmüştür. Bu açıdan çalışmanın sonuçlarıyla paralellik göstermemektedir. Gürültü, Aslan ve Alcı (2019), ortaöğretim öğretmenlerinin 21.yüzyıl becerileri ilgili yaptıkları çalışmada imam hatip liselerinde çalışan öğretmenlerin lehine olduğu görülmüştür. Gürültü ve diğerleri (2019), yaptıkları çalışmada da imam hatip liselerinde çalışan öğretmenlerin lehine anlamlılık bulmuştur. Eğmir ve Çengelci (2020), öğretmenlerin 21. yüzyıl öğretim becerilerinin yansıtıcı düşünmeyi uygulama becerilerini yordama gücü ile ilgili yaptıkları çalışmada anlamlı farklılık bu çalışmayla farklılık göstermektedir. Uyar ve Çiçek (2021), yaptıkları çalışmada da anlamlı farklılık bularak bu çalışmanın sonucuyla örtüşmemektedir.

MEB, 2017 yılında yayınlanan “Öğretmen Mesleği Genel Yeterlikleri” yaşam boyu öğrenme becerileri ve 21.yüzyıl becerilerine özellikle yer vermiştir (MEB, 2017). Bu çerçevede tüm öğretmenlerde bu yeterliklerin bulunması gerektiği açıktır. Okulların özellikleri ve amaçları açısından belli becerilerin belli okul türlerinde yoğunlaşması normal olduğu söylenebilir. Fakat hangi okul türü olursa olsun bu becerilerin öğretmenlerin kendilerinin devamlı güncellemeleri gerektiği söylenebilir. Bu bakış açısıyla mevcut bulgunun anlamlı olduğu düşünülmektedir.

- *Öğretmenlerin branşlarına ilişkin bulguların tartışılması*

Bu alt problemde öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21.yüzyıl becerileri öz yeterliklerinin branş değişkeni açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Çalışmada branşlar sözel, sayısal ve meslek öğretmenleri olarak grupta toplanmıştır. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri branşlar arasında farklılık göstermemektedir.

Ayra ve Kösterelioğlu (2016), öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi adlı çalışmasında branş açısından farklılık bulamamış bu çalışmayla aynı sonucu bulmuştur. Erdener ve Gül (2017), yaptıkları çalışmada branş açısından farklılık bulamayarak, bu çalışmayı desteklemektedir. Alanyazında branş açısından bu çalışmayı destekleyen birçok çalışma mevcuttur(Çam ve Üstün, 2016; Erdoğan, 2014; Karakuş, 2013; Özçiftçi, 2014; Şahin ve Arcagök, 2014) Diğer yandan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde branş değişkeni açısından farklılık bulunan araştırmalarda bulunmaktadır. Ayaz ve Ünal (2016), öğretmenlerin yaşam boyu

öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelemiş, öğretmenlerin yaşam boyu eğilimlerinde branş açısından anlamlı farklılık bulmuştur. İzci ve Koç (2012), Tunca, Şahin ve Aydın (2015), yaptıkları çalışmada branşın öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkilediğini sonucunu bulmuştur.

Araştırmanın sonucuna göre, hangi branş öğretmeni olursa olsun öğretmenlerin yeni bilgi ve beceri edinmeye karşı pozitif oldukları, gerek mesleki gerekse kişisel gelişimleri gerçekleştirmek için gayretli oldukları söylenebilir. Bologna bildirgesinde belirlenen öğretmen yeterliklerinde öğretmenliği yaşam boyu öğrenenlerin mesleği olarak tanımlar. Öğretmenler yeni bilgi, beceriyi edinebilen ve yenileyebilen kişilerdir (Figel, 2007). Çünkü bilgi çağı olarak yaşadığımız bu yüzyıl içerisinde fertlerin öğrenmenin nasıl gerçekleştiği, bilgiye en hızlı şekilde nasıl ulaşması gerektiği, elde edilen bilgilerin değerlendirme ve kullanma konusunda beceri sahibi olması gerekmektedir. Bilgi çağında bilgi okuryazarı fertlere ihtiyaç vardır (Demirel, 2009, s.701).

21.yüzyıl becerileri açısından incelendiğinde ise toplam puan açısından değerlendirildiğinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Erten (2019), yaptığı çalışmayla bu sonucu desteklemektedir. Fakat 21. yüzyıl becerileri alt boyutlarından öğrenme ve yenilenme becerilerinde branş açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Farklılık meslek öğretmenleri lehine bulunmuştur. Kozikoğlu ve Özcanlı (2020), yaptığı çalışmada bu durumu, meslek öğretmenlerinin daha fazla uygulamalı derslere girdiğinden bu becerileri geliştirebildiğini ifade etmektedir. Meslek öğretmenlerinin işletmelerde mesleki eğitim dersi kapsamında koordinatörlük görevi yapmakta, değişimleri, yenilikleri ve ihtiyaçları yerinde görebilme imkanı olduğundan öğrenme ve yenilenme becerilerinin yüksek olduğu söylenebilir. Aynı zamanda Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından ulusal ve uluslararası standartlara uygun mesleki yeterliliğe sahip iş gücü yetiştirmek ve mesleği değerli kılmak için geliştirilen strateji ve politikaların sonucu olabilir (Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü İç Hizmet Yönergesi, 2011).

- *Öğretmenlerin teknolojiyi kullanma sıklığına ilişkin bulguların tartışılması*

Bu alt problemde öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutları ile 21.yüzyıl becerileri öz yeterlik algılarında ve alt boyutlarında teknolojiyi kullanma sıklığına göre her zaman kullananlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Durak ve Tekin (2020),

öğretmenlerin hayat boyu öğrenme yeterliliklerinin kişisel ve mesleki değişkenlere göre incelemiş, teknoloji kullanımının öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkilediği sonucunu bulmuştur.

Sarıtepeci ve Sert (2019), öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri yordayıcı olarak mesleki tükenmişlik ve öz yeterlik algıları ile çeşitli değişkenlerin incelenmesi çalışmasında akademik ve mesleki gelişim için teknoloji kullanım süresi ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile anlamlı bir ilişki bularak bu çalışmayı desteklemektedir. Çetin, Menzi ve Çalışkan (2012), de yaptıkları çalışmada internet kullanım süresinin artması teknoloji yeterliliklerini artırması beklendiğinden öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl becerilerinin artacağını gösterir niteliktedir. Diğer yandan Gürer ve Tekinarslan (2009), yaptıkları çalışmada aşırı teknoloji ve internet kullanımının olumsuz etkilerinin daha fazla olduklarını bularak bu çalışmayla örtüşmemektedir.

Dünya hızlı bir değişimin içinden geçerken, bu değişimin nereye kadar süreceğini bilmek gittikçe zorlaşmakta, teknolojik gelişmelerin hızına ve manevrasına yetişmek de bir o kadar elzemdir. Eğitim; teknolojik gelişmeleri kendi içinde domine edebilen, bu gelişmelere ayak uydurabilen, bu gelişmelerden yararlandıkça daha da verimli ve etkili olabilen en önemli olgulardan biridir. Eğitimin içindeki okul, öğretmen, öğrenci, veli, okul ortamı gibi değişkenler, teknolojik gelişmelere ne kadar ayak uydurursa amaç olan eğitim ve öğretim de o kadar etkili ve verimli olduğu söylenebilir. Fidan (2008), öğretmen ve teknolojinin yaşam boyu öğrenmede en önemli öğeleri olduğunu ifade etmiştir. Bu sebeple öğretmen teknolojik gelişmelere ayak uydurmalı, aktif olarak faydalanmalı ve hayatının bir parçası haline getirmelidir. İletişim ve teknoloji sürekli kullanan öğretmenlerin teknoloji kullanımına daha hakim olacağı, derslerine daha fazla entegre edebileceği söylenebilir. Bu durumunda onların yaşam boyu öğrenme eğilimlerini ve 21.yüzyıl becerileri öz yeterliliklerini arttırdığı söylenebilir. Bulduğumuz 21.yüzyılda, bilgi teknolojilerindeki hızlı değişim ve gelişim kişilerde bulunması gereken bilgi ve becerilerin teknolojiyi bir araç olarak kullanma zorunluluğunu ortaya koymaktadır (Köğce, Şahin, Özpınar ve Yenmez, 2014).

- *Öğretmenlerin kıdemlerine (çalışma yıllarına) ilişkin bulgular*

Bu alt problemde öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri öz yeterliliklerinde toplam puanlar üzerinden mesleki kıdem (1-5Yıl, 5-10 Yıl, 10-15 Yıl, 15-20

yıl ve 20 Yıl üstü) açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu durumu, Erdamar ve diğerleri (2017), lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları adlı çalışmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde kıdem açısından farklılık bulmayarak desteklemektedir. Altın (2018), ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmiş ve farklılık bulamamıştır. Cemaloğlu ve diğerleri (2019), ‘‘Meslek Lisesi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerileri Öz yeterlik Algıları’’ adlı çalışmada 21. yüzyıl becerileri öz yeterlik açısından farklılık bulamamış ve bu çalışmayla örtüşmektedir. Bu çalışmanın sonucunu destekleyen literatürde birçok araştırma mevcuttur (Adabaş, 2019; Özçiftçi ve Çakır, 2014; Uyar ve Çiçek, 2020; Yılmaz ve Beşkaya, 2018). Diğer yandan 20 yıldan fazla çalışan öğretmenler ve 10-15 arası çalışan öğretmenlerin 5-10 yıl arasında çalışan öğretmenlere göre 21.yüzyıl becerileri alt boyutunda öğrenme ve yenilenme becerilerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Kozikoğlu ve Özcanlı (2020), yaptıkları çalışmada 16 yıl ve üzeri çalışanların 5-10 yıl arası çalışanlara göre lehine anlamlı farklılık bularak bu sonucu destekler niteliktedir. Aynı zamanda öğrenme ve yenilenme becerileri maddeleri öğretmenlerin eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim becerileri, iş birlikçi çalışma durumlarını ölçmektedir. Bu doğrultuda 20 yıldan fazla çalışan öğretmenler ile 10-15 yıl çalışan öğretmenlerin daha eleştirel ve yaratıcı düşünebilen aynı zamanda iletişim becerileri ve iş birlikçi çalışmalarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Gelen (2002), sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde düşünme becerilerini kazandırma yeterliklerinin değerlendirilmesi araştırmasında öğretmenlerin eleştirel düşünme durumlarını çalışma süreleri 16-20 yıllık olanların lehine bularak bu çalışmayı desteklemektedir. Bu sonuca dayanarak mesleki tecrübeyle ve yaşanmışlıkların fazla olması düşünüldüğünden bu becerilerinde mesleki kıdemle birlikte arttığı söylenebilir. Gürültü ve diğerleri (2019), bu durumu 11 yıl ve üzerinde çalışan öğretmenlerin mesleki, akademik ve sosyal etkinliklerini daha iyi düzenleyebilmekte sonucuyla desteklemektedir.

Cemaloğlu ve diğerleri (2019), ise yaptıkları çalışmada öğretmenlerin öğrenme ve yenilenme becerilerinde kıdem değişkeni açısından farklılık bulmazken bu durumu deneyimden ziyade öğretmenlerin kişisel özellikleri veya okul, çevre, üniversite de alınan eğitime göre şekil almış olduğu söylenebilir.

Buna göre bu durumun kişilik özellikleri ya da öğretmenlik eğitimi sırasında edinilen bilgilere göre şekillenmiş olabileceği düşünülmektedir.

5.2.Öneriler

Bu kısımda önerilere yer verilmiştir.

5.2.1.Araştırma sonuçlarına dayalı ve gelecekte yapılacak çalışmalara öneriler

- Araştırma sadece lise öğretmenleriyle sınırlı tutulduğundan ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin de olduğu çalışmalar yapılabilir.
- Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl beceri ve farkındalıklarını geliştirecek eğitimler düzenlenebilir.
- Öğretmenlerin 21.yüzyıl becerilerini derslerine nasıl entegre etmeleri hususunda uygulamalı eğitimler verilebilir.
- Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri yeterlik algılarını daha
- “Okul, müdürü kadardır” sözünden hareketle sadece okul yöneticilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini ve 21.yüzyıl becerileri yeterlik algılarını ölçen araştırmalar yapılabilir.
- Değişkenlerin çoğaltılarak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri yeterlik algıları incelenebilir.
- Öğretmen yetiştiren üniversitelerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl becerilerini eğitim sistemlerine ne kadarını ve nasıl entegre ettiklerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Akademisyenlere yönelik yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri yeterlik algıları üzerine çalışmalar yapılabilir.
- Araştırmada yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kadınların lehine çıkmasının nedenlerini araştırmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Adabaş,N. (2019). *Yaşam boyu öğrenmenin sağlanmasında halk eğitim merkezlerinin önemine dair kursiyer görüşlerinin değerlendirilmesi (Bartın Halk Eğitimi Merkezi örneği)* (Yüksek lisans tezi) YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:550208).
- Akbaş,O., ve Özdemir, S. M. (2002). Avrupa Birliğinde yaşam boyu öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 155(156), 112-126. Erişim adresi: http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/akbas.htm
- Akkuş,N. (2008). *Yaşam boyu öğrenme becerilerinin göstergesi olarak 2006 PISA sonuçlarının Türkiye açısından değerlendirilmesi.* (Yüksek lisans tezi) YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:231419).
- Aksoy, H., Erbay, H. ve Kör H. (2017). Üniversite Akademik Personellerinin Yaşam Boyu Öğrenme Tutumlarının İncelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 1547-1558. doi: 10.17218/hititsosbil.340987
- Akyol, B., Başaran, R., ve Yeşilbaş, Y. (2019). Halk Eğitim Merkezlerine devam eden kursiyerlerin yaşam doyum düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (48), 301-324.doi: <https://doi.org/10.29299/kefad.2019.20.02.006>
- Albasheer, A., Khasawneh, S., Nabah, A. A., ve Hailat, S. (2008). Perceptions of student teachers towards the effectiveness of cooperating teachers, school principals and university supervisors participating in the teacher education program in Jordan. *International Journal of Lifelong Education*, 27(6), 693-705. Erişim adresi:<https://doi.org/10.1080/02601370802408340>
- Arcuria, P. (2011). Assessing Postsecondary Students' Orientation toward Lifelong Learning. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Arizona State University, USA.*(UMI Number: 1502849)
- Aydemir, H. ve Karalı, Y. Sınıf öğretmeni adaylarının 21. Yüzyıl öğrenen ve öğrenen becerileri arasındaki ilişkinin alt boyutlar açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal*

Bilimler Akademi Dergisi, (3), 364-376. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1163448>

Aygün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 160-175. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.9779/PUJE768>

Ayra, M. ve Kösterelioğlu, İ. (2015). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik algıları ile ilişkisi. *Education Sciences*, 10(1), 17-28. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2015.10.1.1C0630>

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>

Bandura, A. (1997). Editorial. *American Journal of Health Promotion*, 12(1), 810. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1080/08870449808407422>

Barutcuoğlu, M.S. (2019). *Hayat boyu öğrenme merkezi (HBÖM) öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ile genel öz yeterlikleri arasındaki ilişki (İSMEK örneği)*. (Yüksek lisans tezi) YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 590219).

Başar, S. (2018). *Fen bilimleri öğretmen adaylarının fende matematiğin kullanımına yönelik özyeterlik inançları, 21. yy becerileri ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi) YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:515625)

Bennett, S. J., Kennedy, G., Dalgarno, B., Gray, K. ve Waycott, J. (2010). Digital divides? Student and staff perceptions of information and communication technologies. *Computers & Education*, (54), 1202-1211 Erişim adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0360131509003261>

Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., ve Rumble, M. (2010). *Draft white paper 1: Defining 21st century skills*. Assessment & teaching of 21st century skills [ATCS]. Victoria: The University of Melbourne.

- Boulton-Lewis, G. M., Brownlee, J., Berthelsen, D. ve Dunbar, S. (2008). Child care students' practical conceptions of learning. *Studies in Continuing Education*, 30(2), 119-128. Erişim adresi: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01580370802097710>
- Brahmi, A. F. (2007). *Medical Student's Perceptions of Lifelong Learning at Indiana University School of Medicine* (Doktora Tezi). Proquest veri tabanından erişildi Erişim adresi: <https://www.proquest.com/openview/4f5035bbd0b241c4e8fcdb091b7ab5d5/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750>
- Bryce, J., Frigo, T., McKenzie, S. ve Withers, G. (2000). The Era of Lifelong Learning: Implications for Secondary Schools. *Australian Council for Educational Research, ACER Publishing* (s. 6). Erişim adresi: https://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=lifelong_learning
- Buckenmeyer, J. (2008). Revisiting teacher adoption of technology: Research implications and recommendations for successful full technology integration. *College Teaching Methods & Styles Journal (CTMS)*, 4(6), 7-10. Erişim adresi: <https://clutejournals.com/index.php/CTMS/article/view/5554/5637>
- Bulaç, E. ve Kurt, M. (2019). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 125-161. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/736604>
- Büyüköztürk, S.; Çakmak, E.; Akgün, Ö.E.; Karadeniz, S.; Demiral, F. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*; Pegem Yayıncılık: Ankara, Turkey, 2012; ISBN 978-9944-919-28-9.
- Candy, P. C. (2002). Lifelong learning and information literacy. Retrieved October, 20, 2004. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/profile/Philip-Candy/publication/268299706_Lifelong_Learning
- Celep, C. (2003). *Halk Eğitimi*. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Cemaloğlu, N., Arslangilay, A. S., Üstündağ, M. T. ve Bilasa, S. (2019). Meslek lisesi öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 845-874. doi: 10.29299/kefad. 2019. 20. 02.010

- Choi, K., Lee, H., Shin, N., Kim, S. W., & Krajcik, J. (2011). Re-conceptualization of scientific literacy in South Korea for the 21st century. *Journal of research in science teaching*, 48(6), 670-697. Doi: <https://doi.org/10.1002/tea.20424>
- Colardyn, D.ve Bjornavold, J. (2004). Validation of formal, non-formal and informal learning: Policy and practices in EU member states. *European journal of education*, 39(1), 69-89.Erişim adresi:<http://inno-val.eu/wp-content/uploads/2018/09/Validation-of-Formal-Non-Formal-and.pdf>
- Commission of the European Communities (2000), “A memorandum on lifelong learning”, available at: Erişim adresi: https://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf
- Coşkun, Y. D. ve Demirel, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42), 108-120.Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87299>
- Cresson, C. ve Dean, G. (2000). Lifelong learning and adult educators beliefs: implications for theory and practice. *PAACE Journal of Lifelong Learning*, 9, 87-98.
- Crozier, W.R., (1997). *Individual Learners: Personality Differences in Education*. New York: Routledge.
- Çetinkaya, B., Gülaçtı, F., Çiftçi, Z.ve Kağan, M. (2019). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve mesleki doyumlarının çeşitli değişkenler açasından incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(4), 809-823. doi:10.24315/tred.529759
- Darling-Hammond, L., Adamson, F., ve Abedi, J. (2010). *Beyond basic skills: The role of performance assessment in achieving 21st century standards of learning*. Stanford Center for Opportunity Polley in Education.Erişim adresi: <https://scale.stanford.edu/sites/g/files/sbiybj14851/f/beyond-basic-skills-role-performance-assessment-achieving-21st-century-standards-learning.pdf>
- Day, C. (2002). *Developing teachers: The challenges of lifelong learning*. Routledge.Erişim adresi:<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED434878.pdf>

- De la Harpe, B. ve Radloff, A. (2000). Informed teachers and learners: The importance of assessing the characteristics needed for lifelong learning. *Studies in Continuing education*, 22(2), 169-182. Erişim adresi: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/713695729>
- Dede, C. (2009). Comparing Frameworks for 21 st Century Skills. *Harvard Graduate School of Education*. Erişim adresi: <https://pdfs.semanticscholar.org/12f9/e550e1e0a3a1eb4cbcc3e10279bedcb017aa.pdf>
- Demiralay, R. ve Karadeniz, Ş. (2008). İlköğretimde yaşam boyu öğrenme için bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesi. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 2(6), 89-119. Erişim adresi: <https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/>
- Demiralp, D. ve Kazu, H. (2017). Öğretmen adaylarının etkili yaşam boyu öğrenme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 71-85. doi: 10.17679/inuefd.354234
- Deveci, T ve Ayish, N. (2017). Correlation between critical thinking and lifelong learning skills of freshman students. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 282-303. doi:10.14686/buefad.291775
- Doğan, S. ve Kavtelek, C. (2015). Hayat boyu öğrenme kurum yöneticilerinin hayat boyu öğrenmeye ilişkin algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15(1), 82-104. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/17051>
- Donnell, L. A., & Gettinger, M. (2015). Elementary school teachers' acceptability of school reform: Contribution of belief congruence, self-efficacy, and professional development. *Teaching and Teacher Education*, 51, 47-57. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.tate.2015.06.003>
- DPT. (2001). "Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 2568-ÖİK:584. *Hayat boyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu.*" [Online]: www.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/3206/oik584.pdf.

- Dunlap, J. C. (2002). Web resource collaboration center (WRCC): An integrated tool to support lifelong learning. Erişim adresi: https://www.academia.edu/47370631/Webresource_collaboration_center_WRCC.
- Dunn, E. (2003). *Life Through Learning; Learning Through Life*, The Lifelong Learning Strategy for Scotland: Summary (s. 3).The ScottishGovernment, Retrieved 2011 Ses. 30, from: <http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/47032/0028820.pdf>.
- Durak, H. Y. ve Durak, A. (2020). Öğretim teknolojisi ve hayat boyu öğrenme: hayat boyu öğrenme bağlamında teknoloji kullanımını ele alan tezlerde ortaya çıkan eğilimler, fırsatlar ve zorluklar. *Öğretim Teknolojisi ve Hayat Boyu Öğrenme Dergisi*, 1(1), 88-106.Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1160281>
- Duță, N.,ve Rafailă, E. (2014). Importance of the Lifelong Learning for Professional Development of University Teachers–Needs and Practical Implications. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 127, 801-806. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.358>
- Eggelmeyer, S. (2010, November 11). *What are the benefits of life long learning?* Expert Answer. Retrieved 2011 Ses. 30, from: <http://continuing-education.yoexpert.com/lifelong-learning/what-are-the-benefits-of-lifelong-learning-445.html>.
- Enright, M. J. (2000). *Globalization, regionalization, and the knowledge-based economy in Hong Kong*. In J. H. Dunning (Ed.), *Regions, globalization, and the knowledge-based economy* (ps. 381–406). Oxford: Oxford University Press.
- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G. ve Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657.Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/321855>
- Erdoğan, D. G.,ve Arsal, Z. (2016). The development of lifelong learning trends scale (LLTS). *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 114-122.doi: <http://dx.doi.org/10.19126/suje.32361>

- Ersoy, F. (2020). 21. Yüzyılın sosyal bilgiler öğretmen adaylarının lisans eğitiminden beklentileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(9),1-26.Erişim adresi: [https:// dergipark.org.tr/en/download/article-file/926973](https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/926973)
- Erten, S. (2019).Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ve bu becerilerin kazandırılmasına yönelik görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(227), 33-64.Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1232057>
- Fandiño, Y. J. (2013). 21st Century Skills and the English Foreign Language Classroom: A call for More Awareness in Colombia. *GIST Education and Learning Research Journal*, 7, 190-208.
- Faure, E.,Herrera, F., Kaddoura, A., Lopes, H., Petrovsky, A., Rahnama, M., Ward, F.(1972). Learning to be: *The world of education today and tomorrow*. Paris: UNESCO.
- Figel, J. (2007). *Key competences for lifelong learning-European reference framework. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities*. Retrieved May, 25, 2009.
- Garba, S. A., Byabazaire, Y. ve Busthami, A. H. (2015). Toward the use of 21st century teaching-learning approaches: The trend of development in Malaysian schools within the context of Asia Pacific. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 10(4), 72-29
- García-Pérez, L., García-Garnica, M., & Olmedo-Moreno, E. M. (2021). Skills for a Working Future: How to Bring about Professional Success from the Educational Setting. *Education Sciences*, 11(1), 27. Doi: <https://doi.org/10.3390/educsci11010027>
- Gelen, İ. (2002). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde düşünme becerilerini kazandırma yeterliklerinin değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10).Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/50111>

- Gelen, İ. (2017). P21-Program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD Uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29.Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/386403>
- Goodrich, A.T. (2015). An investigation of the perceived development of the lifelong learning skills of division I student-athletes. Ph.D. dissertation. University of South Florida.
- Göksun, D. O. (2016). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri ve 21.yüzyıl öğreten becerileri arasındaki ilişki (Yüksek lisans tezi) YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 425506).
- Göksun, O. D. ve Kurt, A.A. (2017). Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri kullanımları ve 21. yy. öğreten becerileri kullanımları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 107-130.doi: <http://dx.doi.org/10.15390/eb.2017.7089>
- Greenhill, V. (2010). "21st Century Knowledge and Skills in Educator Preparation." Accessed 10December 2018.http://www.p21.org/documents/aacte_p21_whitepaper2010.pdf
- Güleç, İ., Çelik, S., ve Demirhan, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 34-48.Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/192264>
- Gülen, Ş. B. (2013). *Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme becerileri ve bilişim teknolojileri ile destekleme düzeylerinin cinsiyet ve sınıf seviyesine göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:333476).
- Gündoğan, N. (2003). Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde bir istihdam politikası aracı olarak yaşam boyu öğrenme ve bazı örnek program ve uygulamalar. *Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 7(2), 299-312.
- Güneş F. (2017).*Sınırsız Eğitim Araştırma Dergisi*, 2(1), 5.
- Güntüç, S.,Odabaşı, F.H. ve Kuzu, A. (2012). Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 11(2), 309-325.Erişim adresi:

- Gürültü, E., Aslan, M. ve Alcı, B. (2018). İlköğretim öğretmenlerinin yeterliliklerinin 21. yüzyıl becerileri ışığında incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(71), 543-560.
- Gürültü, E., Aslan, M. ve Alcı, B. (2019). Ortaöğretim öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri kullanım yeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4), 780-798. doi: 10.16986/HUJE.2019051590
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., ve Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (ps. 69-72). New Jersey: Hoboken. Erişim adresi: https://digitalcommons.kennesaw.edu/do/search/?q=author_lname%3A%22Hair%22%20author_fname%3A%22Joseph%22&start=0&context=835011&facet=
- Harris, J., Mishra, S., ve Koehler, M. (2009). Teachers' technological pedagogical content knowledge and learning activity types: Curriculum-based technology integration reframed. *Journal of Research on Technology in Education*, 41(4), 393-416. doi: <https://doi.org/10.1080/15391523.2009.10782536>
- Haseski, H. İ ve Odabaşı, H. F. (2016). Faculty members' point of views regarding lifelong learning. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(4), 331-363. doi: 10.17569/tojqi.79489
- Haug, B. S., & Mork, S. M. (2021). Taking 21st century skills from vision to classroom: What teachers highlight as supportive professional development in the light of new demands from educational reforms. *Teaching and Teacher Education*, 100, 103286. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103286>
- Hürsen, Ç. (2011). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yaklaşımına yönelik görüş, tutum ve yeterlik algılarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kıbrıs.
- International Society for Technology in Education. (2007). National educational technology standards for students. ISTE (Interntl Soc Tech Educ.) Erişim Adresi: <https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=CRd5ui2VGGwC&oi=fnd&pg=PA11&dq=iste+standards+for+students&ots=DcJnCAzxgo&sig=rDqbBQKfIbvMK>

PLXxN5YyNphUs&redir_esc=y#v=onepage&q=iste%20standards%20for%20students&f=false

- İlhan, A. Ç. (2004). 21. yüzyılda öğretmen yeterlikleri. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 58, 40-45.
- İncik, E. Y. (2020). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21. yüzyıl öğretme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 1099-1112. Erişim adresi: <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2020..-638602>
- İzgören, A. Ş., (2017). *Geleceği Yönetmek*, Elma Yayınevi, Ankara.
- Jedlikowska, D. (2014). The students and teachers' mobility in the context of education. *Global Journal of Information Technology*, 4(2), 38-43. Erişim adresi: <http://archives.un-pub.eu/index.php/gjit/article/viewFile/3431/3103>
- Jenkins, A. (2004). Women, lifelong learning and employment. *In Centre for the Economics of Education. U.K. London School of Economics and Political Science*. Retrieved September 30, 2018, Erişim adresi: <http://cee.lse.ac.uk/ceedps/ceedp39.pdf>
- Jovanova-Mitkovska S. ve Hristovska, D. (2011). Contemporary teacher and core competences for lifelong learning. *Procedia –Social And Behavioral Sciences*, (28), 573 –578. Doi:10.1016/j.sbspro.2011.11.110
- Kabataş, S. ve Yılmaz, F. G. K. (2018). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme tutumlarının eğitim teknolojileri standartlarına yönelik öz-yeterlikleri açısından değerlendirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 588-608. doi: 10.14686/buefad.405661
- Kahlert, M. (24-26 October 2000). Lifelong learning - a public library perspective. Capitalising on knowledge the information profession in the 21st century' de sunulan bildiri. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED452866.pdf>
- Kamisah, O., Soh, M. T. ve Arsad, N. M. (2010). Development and validation of the Malaysian 21st century skills instrument (M-21CSI) for science students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 9, 599-603. doi:10.1016/j.sbspro.2010.12.204

- Kaplan, A. (2017). Lifelong learning: conclusions from a literature review. *International Online Journal of Primary Education (IOJPE)*, 5(2). Erişim adresi: <http://www.ijtase.net/ojs/index.php/IOJPE/article/viewFile/598/628>
- Karakaş, M. (2015). *Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin fen bilimlerine yönelik 21. yüzyıl beceri düzeylerinin ölçülmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:391151).
- Kayri, M. (2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (post-hoc) teknikleri. *Journal of Social Science*, 19(1), 51-64. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/72000#page=57>
- Kelley, T. R., Knowles, J. G., Han, J., & Sung, E. (2019). Creating a 21st century skills survey instrument for high school students. *American Journal of Educational Research*, 7(8), 583–590. 10.12691/education-7- 8-7. Doi:10.12691/education-7-8-7.
- Kennedy, J. (2018). *Student and teacher perceptions of multiliterate assignments utilizing 21st century skills*. Master's Thesis, Gardner-Webb University Master of Arts in the Department of English, North Carolina. <https://www.proquest.com/openview/7e55009e9efbdd23dd6c618c6aafedbf/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>
- Kilmen, S. (2015). *Eğitim araştırmacıları için spss uygulamalı istatistik*. EdgeAkademi, Ankara.
- Knapper, C., and Cropley, A. J. (2000). *Lifelong learning in higher education*. London, UK: Kogan Page Limited. Erişim adresi: <https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=BafvT3Paz1UC&oi=fnd&pg=PR9&dq=Knapper,+C.,+and+Cropley,+A.+J.+2000.+Lifelong+learning+in+higher+education>.
- Knowles, M. (1996). *Andragogy: An emerging technology for adult learning*. London, UK. Erişim adresi: http://ecomentor.itee.radom.pl/file_course/adult_learning_knowles.pdf
- Komşu, U. C. (2017). Halk eğitimi merkezlerinde görev yapan eğitimcilerin yaşamboyu öğrenme yeterlikleri: Mersin örneği. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 10(1), 117-145. DOI number: <http://dx.doi.org/10.5578/keg.10716>

- Kozikoğlu, İ. ve Altunova, N. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin öz-yeterlik algılarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordama gücü. *Journal of Higher Education & Science*, 12(3).doi: 10.5961/jhes.2018.293
- Kozikoğlu, İ. ve Onur, Z. (2019). Predictors of Lifelong Learning: Information Literacy and Academic Self-Efficacy. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 14(4), 492-506. 6. <https://doi.org/10.18844/cjes.v11i4.3460>
- Kozikoğlu, İ. ve Özcanlı, N. (2020). Öğretmenlerin 21. yüzyıl öğreten becerileri ile mesleğe adanmışlıkları arasındaki ilişki. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9(1), 270-290.Erişim adresi:<http://dx.doi.org/10.30703/cije.579925>
- Kulich, J. (1982). Lifelong education and the universities: A Canadian perspective. *International Journal of Lifelong Education*, 1(2), 123-142.Erişim adresi:<https://doi.org/10.1080/0260137820010204>
- Kurtdede Fidan, N. (2008). İlköğretimde araç gereç kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 1(1), 48-61.Erişim adresi: <https://keg.aku.edu.tr/arsiv/c1s1/c1s1m4.pdf>
- Laal, M. ve Salamati, S. (2012). Lifelong learning; why do we need it?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 31, 399-403.doi:10.1016/j.sbspro.2011.12.073
- Lamb, A. (2005, Aug., updated). *Lifelong learning, Information inquiry for teachers*. Indiana University, Indianapolis, USA. Retrieved 2011 Ses. 30, from: <http://eduscapes.com/infooriginal/life.html>.
- Latagan, M. (2011). The Role of quality education in national higher education system compatible with european. *Contemporary Educational Researches Journal*, 1, 22-30.Erişim adresi:http://archives.un-pub.eu/index.php/cerj/article/view/949/pdf_113
- Lee, J. M. (2016). *A comparative analysis of demographics and reported preferential learning modes of Florida and non-Florida Osher Lifelong Learning Institutes members* (Unpublished doctoral dissertation). University of South Florida, Florida. Erişim adresi: <http://scholarcommons.usf.edu/etd/6297>.

- Lengrand, S. (1970). *An Introduction to Life long Education*. Unesco, Paris.Erişim adresi:<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED118876.pdf>
- Lengrand, S. (1989). Lifelong education: growth of the concept. In *Lifelong Education for Adults* (ps. 5-9). Pergamon.Erişim adresi:<https://doi.org/10.1016/B978-0-08-030851-7.50008-4>
- Levy, F. ve Murnane, R. (2004). *The new division of labor: How computers are creating the next job market*. Princeton, NJ: Princeton University Press. Erişim adresi: <https://books.google.com.tr/books?>
- Lightfoot, K. ve Brady, E. M. (2005). Transformations through teaching and learning: The story of Maine's Osher Lifelong Learning Institute. *Journal of Transformative Education*, 3(3), 221-235. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1177/1541344605276667>
- Longworth, N.,ve Davies, W. K. (1996). *Lifelong Learning: New Vision, New Implications, New Roles for People, Organizations, Nations and Communities in the 21st Century*. ERIC.
- Loubser, A. (2012). Research into life skills education in the foundation phase: is the inclusion of life skills really necessary in teaching third world foundation phase learners. *The International Journal of Learning*, 18 (11).
- Madsen, H. S.,ve Bowen, J. D. (1978). *Adaptation in language teaching*. Newbury House Publishers.
- Masclé, D. (2007, Mar. 27). *No Adult Left Behind: 5 Big Benefits of Lifelong Learning*. ArticleAlley, UK. Erişim adresi: <http://deannamasclé.articlealley.com/no-adult-left-behind-5-big-benefits-of-lifelong-learning-139607.html>.
- MEB (1997). Milli Eğitim Temel Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>
- MEB (2006, Kasım). 17. Milli Eğitim Şurası. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165619_17_sura.pdf
- MEB (2011).Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü İç Hizmet Yönergesi

- MEB (2020). *Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:15*
- Medel-Añonuevo, C., Ohsako, T. ve Mauch, W. (2001), *Revisiting lifelong learning*, Hamburg: UNESCO Institute for Education
- Menzi, N., Çalışkan, E., ve Çetin, O. (2012). Öğretmen adaylarının teknoloji yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(1). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/17517>
- Muamber Y. , (2016). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 35(13), 253-262. Erişim adresi: <https://app.trdizin.gov.tr/makale/TWpBMU56WXhNUT09/ogretmenlerin-yasam-boyu-ogrenme-egilimlerinin-incelenmesi>
- NCREL. (2003) Indicator: Range of Use. Available at: www.ncrel.org/engauge/framework/efp/range/efpranin.htm retrieved 19 September 2020).
- Niemi, H. ve Multisilta, J. (2016) Digital storytelling promoting twenty-first century skills and student engagement, *Technology, Pedagogy and Education*, 25 (4), 451-468.Erişim adresi: <https://doi.org/10.1080/1475939X.2015.1074610>
- Nordstrom, N.M.ve Merz, J.F. (2006). *Learning later, Living greater*. Boulder: SentientPublications.Erişim adresi:[https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=90L6QaUBHG5C&oi=fnd&pg=PR9&dq=Nordstrom,+N.M.+ve+Merz,+J.F.+\(2006\)](https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=90L6QaUBHG5C&oi=fnd&pg=PR9&dq=Nordstrom,+N.M.+ve+Merz,+J.F.+(2006))
- Nyiri, R. B. (1997). *The Relationship Between Effective Teaching, Lifelong Learning, and The Implementation of Current Best Practices (Order No. 9725234)*. Available from ProQuest Dissertations ve Theses Global. (304393617). Erişim adresi: <http://search.proquest.com/docview/304393617?accountid=13654>
- OECD (1973). *Recurrent Education: A Strategy for Life long Learning OECD*, Washington DC. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED099262.pdf>
- Official Journal of the European Union. (2006). Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong

learning (2006/962/EC). http://eur-lex.europa.eu/legal_content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H096_2&from=EN.

- Önür, Z. ve Kozikoğlu, İ. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Öğrenme Becerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(3), 627-648. Doi: 10.24315/tred.528501
- Özçiftçi, M. ve Çakır, R. (2015). öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitim teknolojisi standartları özyeterliklerinin incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 1-19. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/71842>
- Özdamlı, F. ve Özdal, H. (2015). Life-long learning competence perceptions of the teachers and abilities in using information-communication technologies. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 182, 718-725. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.819>.
- Partnershipfor 21st Century Skills. (2019) Framework for 21st century learning. Erişim adresi: <http://www.p21.org/our-work/p21>
- Pınarcık, Ö., Salı, G. ve Altındış, M. N. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi/Study of the relationship between emotional intelligences and communication skills of pre-school teacher candidates. *Asya Öğretim Dergisi*, 4(1), 34-44. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/aji/issue/31253/340338>
- Pillary, H., Wills, L. ve Boulton-Lewis G. (2008) *Work and Learning: implication for lifelong learning in workplace*. S. Sutherland, J. Crowther (eds), lifelong learning: concept and context (s.219-229). London: Routledge.
- Polat, C. ve Odabaş, H. (2008). *Bilgi toplumunda yaşam boyu öğrenmenin anahtarı: Bilgi okuryazarlığı*. Küreselleşme, demokratikleşme ve Türkiye Uluslar arası Sempozyumu Bildiri Kitabı, Antalya, 27-30 Mart 2008. Erişim adresi: <http://eprints.rclis.org/12661/1/37.pdf>
- Poyraz, H. ve Bayrakçı, M. (2015). Yaşam boyu öğrenmede öğretmenlerin kurumları tarafından desteklenmeleri: ölçek geliştirme çalışması. *Sakarya University Journal of Education*, 5(1), 114-124. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/192357>

- Saavedra, A. R. ve Opfer, V. D. (2012). Learning 21st-century skills requires 21st-century teaching. *Phi Delta Kappan*, 94(2), 8-13. Erişim adresi: http://www.fpsct.org/uploaded/Teacher_Resource_Center/FHS_Design_Team/21st_century_skills.pdf
- Saritepeci, M. ve Sert, U. (2019, Haziran). *Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri: Yordayıcı olarak mesleki tükenmişlik ve özyeterlik alguları ile çeşitli değişkenlerin incelenmesi*. VI. International Eurasian Educational Research Congress. EJERCongress 2019. Ankara Üniveristesi, Ankara. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/337021382_
- Savery, J. R. (2005). Overview of Problem-Based Learning: Definitions and Distinctions Origins of PBL. *The Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, 1(1), 5–16. Erişim adresi: <https://doi.org/10.7771/1541-5015.1002>
- Savuran, Y. (2014). İngilizce öğretmen adaylarının mentorlarına kıyasla yaşam boyu öğrenme becerileri (Yüksek lisans tezi) YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 363220).
- Schraw, G., Mayrath, M. C., Clarke Midura, J., ve Robinson, D. H. (Eds.). (2012). *Technology Based Assessments for 21st Century Skills: Theoretical and Practical Implications from Modern Research*. IAS.
- Selvi, K. (2011). Teachers' lifelong learning competencies. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 61-69. Erişim adresi: <http://ijocis.com/index.php/ijocis/article/view/52/72>
- Sevinç Ş. ve Çelebi M. (2020) Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS © Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-International Journal of Society Researches* ISSN:2528-9527 E-ISSN : 2528-9535. doi: 10.26466/opus.696882
- Sezen-Gültekin, G. ve Erdoğan, D. G. (2019). Gerekliklik, Gelişme, Süreklilik ve Teşvik Aracı Olarak Yaşamboyu Öğrenme: Metaforik Algılar. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(3), 477-486. doi: 10.24315/tred.460003
- Shidiq, A. S., ve Yamtinah, S. (2019, February). Pre-service chemistry teachers' attitudes and attributes toward the twenty-first century skills. In *Journal of Physics: Conference*

Series (Vol. 1157, No. 4, p. 042014). IOP Publishing. doi:10.1088/1742-6596/1157/4/042014

Silva, E. (2009). Measuring skills for 21st-century learning. *Phi Delta Kappan*, 90(9), 630-634. Erişim adresi: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/55409624/Measuring_Skills_for_21st_century_learning-with-cover-page-

Singh, R. ve Singh S. (2014). Lifelong Learning attitude of postgraduate students of manipur university, Manipur (India). *Zenith International Journal of Multidisciplinary Research*. 4(5),189-201. Erişim adresi: <https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:zijmr&volume=4&issue=5&article=017>

Soran, H., Akkoyunlu, B.ve Kavak, Y. (2006). Yaşam boyu öğrenme becerileri ve eğitimcilerin eğitimi programı: hacettepe üniversitesi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(30), 201-210. Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87674>

Şahin, S. M., Köğce, D., Özpınar, İ.ve Yenmez, A. A. (2014). Öğretim elemanlarının 21. yüzyıl öğrenen standartları ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (22), 185-213. Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/786794>

Tekinarslan, E. ve Gürer, M. D. (2009, May). Problemlı İnternet Kullanımı: Eğitim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Çok Yönlü Bir İnceleme Problematic Internet Use: A Multidimensional Investigation On Faculty Of Education Students. In *Proceedings Of 9 Th International Educational Technology Conference*. Erişim adresi:<https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/30849366/ietc2009-with-cover-page>

Toomey, R., Chapman, J., Gaff, J., McGilp, J., Walsh, M., Warren, E. ve Williams, I. (2005). Lifelong learning and the reform of the teaching practicum in Australia. *Asia-Pacific journal of teacher education*, 33(1), 23- 34.

<https://doi.org/10.1080/1359866052000341106> adresinden 16.06.2019 tarihinde erişilmiştir.

Trilling B.,ve Fadel, C. (2012). *Twenty-first Century Skills: Learning for Life in Our Times*. New York, NY: Jossey-Bass.

- Tunca, N., Şahin, S. A.ve Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/161105>
- Turan, S. (2005). Öğrenen topluma doğru avrupa birliği eğitim politikalarında yaşam boyu öğrenme. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*. 5 (1). 87-98.https://doi.org/10.1501/Avraras_0000000033
- Tutkun, Ö. F. ve Aksoyalp, Y. (2010). 21. yüzyılda öğretmen yetiştirme eğitim programının boyutları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 361-371.Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1724609>
- Türel, Y. K. ve Johnson, T. E. (2012). Teachers' belief and use of interactive White boards for Teaching and learning. *Educational Technology&Society*, 15(1), 381-394.Erişim adresi:<http://galleries.lakeheadu.ca/uploads/4/0/5/9/4059357/whiteboards.pdf>
- Uluyol, Ç. ve Eryılmaz, S. (2015). 21. Yüzyıl becerileri ışığında fatih projesi değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 209-229.Erişim adresi:<http://www.gefad.gazi.edu.tr/en/download/article-file/77533>
- Uyar, A. ve Çiçek, B. (2021). Farklı branşlardaki öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri. *IBADSosyalBilimler Dergisi*, (9), 1-11. doi: 10.21733/ibad.822410
- Uzunboylu, H. ve Hürsen, Ç. (2011). Lifelong learning competence scale (LLLCS): The study of validity and reliability. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(41), 449-460.Erişim adresi:https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/39709408/Lifelong_learning_competence_scale
- Üzümcü, Ö. ve Erdal, B. A. Y. (2018). Eğitimde yeni 21. yüzyıl becerisi: Bilgi işlemsel düşünme. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 1-16.Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/752455>
- Varış, F. (1988). Eğitim fakültelerinde programlar ve öğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21(1), 223-230.https://doi.org/10.1501/Egifak_00000000996

- Velez, A. (2012). *Preparing students for the future 21st century skills* (yayınlanmamış yüksek lisans tezi). University of Southern California, California. (UMI Number: 3514336)
- Walker, A., Leary, H., ve Hmelo-Silver, C. (Eds.). (2015). *Essential readings in problem-based learning: Exploring and extending the legacy of Howard S. Barrows*. Purdue University Press. Erişim adresi: <https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id>
- White, G. K. (2013). *Digital Fluency: Skills Necessary for Learning in the Digital Age*. Melbourne: ACER. Erişim adresi: https://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1006&context=digital_learning
- White, J.S. (1982). *The Aims Of Education Re-Stated*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Yaman, F. (2014). Öğretmenlerin Yaşam boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi (Diyarbakır İli Örneği). (Yüksek lisans tezi), YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 357629)
- Yaman, F. ve Yazar, T. (2015). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 1553-1566. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/209790>
- Yenice, N.ve Tunç, G. A. (2019). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 753-765. doi: 10.24106/kefdergi.2716
- Yılmaz, E. ve Alkış, M. (2019). 21. yüzyıl yeterlilikleri ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 5(1), 125-154. Erişim adresi: <https://doi.org/10.34137/jilses.578533>
- Yılmaz, R.,ve Beşkaya, Y. M. (2018). Eğitim yöneticilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(1), 159-181. Doi:10.30964/auebfd.406246
- Yoon, S. Y., Evans, M. G., & Strobel, J. (2012, June). Development of the teaching engineering self-efficacy scale (TESS) for k-12 teachers. In *2012 ASEE Annual Conference & Exposition* (pp. 25-466). Doi: 10.18260/1-2--21224

EKLER

Ek:1

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Meslektaşlarım;

Bu araştırma Sakarya Üniversitesi Yaşam Boyu Öğrenme alanında hazırlamakta olduğum yüksek lisans tez çalışması kapsamında yapılmaktadır. Çalışmanın amacı; ortaöğretimde çalışan öğretmenlerde yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21. yy. özyeterlik algı düzeylerini belirlemektir.

Ölçek üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kişisel bilgilerinize yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölüm yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile ilgili ölçek bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise 21. yy. öz yeterlik algıları kapsamında sorular yer almaktadır. Bu çalışmanın amacında ulaşabilmesi; siz değerli meslektaşlarımın vereceği cevapların tarafsız, içten ve doğru olmasına bağlıdır. Her maddeyi dikkatle okuyarak ve eksiksiz olarak cevaplamanız büyük önem taşımaktadır. Elde edilen veriler yalnızca bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak herhangi bir kuruma kesinlikle verilmeyecektir.

Zaman ayırarak çalışmama yaptığınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Ümit ÖZDEMİR
Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yaşam Boyu Öğrenme ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi

1) Cinsiyetiniz

Kız Erkek

2) Medeni haliniz

Evli Bekar

3) Öğretmenlikteki hizmet yılınız

1-5 5-10 10-15 15-20 20 ve üzeri

4) Görev yaptığınız lise türü

5) Branşınız

6) Öğrenim durumunuz

Lisans Yüksek lisans Doktora Diğer

7) Yaşam boyu öğrenme ile ilgili herhangi bir toplantı/seminer gibi etkinliklere katıldınız mı? (

evet hayır

8) 21. yüzyıl Becerilerinin hangi becerileri kapsadığını biliyor musunuz?

evet hayır

9) Teknolojiyi Kullanma sıklığınız

Hiçbir zaman Nadiren sık sık Her zaman

Ek 2: Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği

YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ ÖLÇEĞİ	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Kendi yeterliliklerime uygun öğrenme hedefleri belirlerim					
2. Öğrenme için gerekli kaynakları önceden hazırlarım					
3. Öğrenme konusuna uygun öğrenme strateji kullanmanın gereğine inanırım					
4. Öğrenme sürecinde zamanı iyi değerlendirmek için çalışma planı yaparım					
5. Yeni bir bilgi ile karşılaştığımda öğrenebileceğim konusunda kendime güvenirim					
6. Öğrenme sürecinde kendi kendimi güdülemeyi tercih ederim					
7. Öğrenme konuları zor olsa bile öğrenmeye çalışmaktan vazgeçmem					
8. Yeni şeyler öğrenmekten zevk alırım					
9. Öğrenmede sürecinde ihtiyaç duyduğumda yardım istemekten çekinmem.					
10. Bir konuyu öğrenmenin kendi sorumluluğum olduğuna inanırım					
11. Yeni şeyler öğrenmenin kendimi geliştirmeme katkı sağladığını düşünürüm					
12. İnternetin farklı kültürleri tanımamı sağladığını düşünürüm.					
13. Kişisel ya da mesleki gelişimim için gerekli farklı alanlardaki bilgi ve becerilerle ilgili eğitim almayı isterim					
14. Bilgi ve teknolojilerdeki hızlı değişimlerden dolayı bilgilerimi yenilemek için sürekli öğrenmeye ihtiyaç duyarım					
15. Mesleğimde karşılaşılabileceğim problemleri çözmek için çaba sarfederim					
16. Mesleki yetersizliklerimi gidermek için eğitim alma yolları ararım.					
17. Mesleki kariyerde ilerlemeye önem veririm					

Ek 3: 21.yüzyıl becerileri öz yeterlik ölçeği

21.YÜZYIL BECERİLERİ ÖZ YETERLİK ALGI ÖLÇEĞİ		Her zama	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
ÖĞRENME BECERİLERİ						
1	Karşılaştığım sorunların çözümüne yönelik özgün fikirler geliştiririm.	5	4	3	2	1
2	Yaşamımda özün fikirler oluşturmak için farklı düşünme(beyin fırtınası,altı şapka düşünme)kullanırım	5	4	3	2	1
3	Bir problemi sonuca ulaştırmak için farklı çözüm yolları denerim.	5	4	3	2	1
4	Bütün parça arasında alışılmışın dışında ilişkiler kurarım	5	4	3	2	1
5	Problemlerin çözümü için hayal gücünü kullanırım.	5	4	3	2	1
6	Yeni fikirleri analiz ederek değerlendiririm.	5	4	3	2	1
7	Bir konuya ilişkin düşüncelerin farklı boyutlarını anlamaya çalışırım.	5	4	3	2	1
8	Problemi çözerken farklı bakış açıları belirlemek için sorular sorarım.	5	4	3	2	1
9	Problemlere çözüm üretmek için sabırlı bir biçimde çalışırım.	5	4	3	2	1
10	Bir iddiayı sorgulayarak görüşün dayandığı temel dayanakları araştırırım.	5	4	3	2	1
11	Karşılaştığım problemleri çözmek için akıl yürütme yollarını kullanırım.	5	4	3	2	1
12	Problemlerin çözümünde bütün parça arasındaki ilişkileri analiz ederim.	5	4	3	2	1
13	Farklı bakış açıları değerlendiririm.	5	4	3	2	1
14	Bilgi ve argümanlar arasında ilişki kurarak sentezlerim.	5	4	3	2	1
15	Sonuçlara bilgileri analiz ederek ulaşırm.	5	4	3	2	1
16	Edindiğim bilgiyi farklı yollarla(yazılı,sözlü)diğerleriyle paylaşırım.	5	4	3	2	1
YAŞAM VE KARIYER BECERİLERİ						
17	Zamanı etkili kullanırım.	5	4	3	2	1
18	Yeteneklerimi geliştirmek için girişimde bulunurum.	5	4	3	2	1
19	Diğerlerinin bir konu üzerindeki düşüncelerini dinlerim.	5	4	3	2	1
20	Etkili iletişim becerilerine sahibim.	5	4	3	2	1
21	Grup çalışmalarında etkin bir biçimde çalışabilme becerisine sahibim	5	4	3	2	1
22	Grup üyeleriyle uyumlu bir biçimde çalışırım.	5	4	3	2	1
23	Grup çalışmalarında sorumluluk üstlenirim.	5	4	3	2	1
24	Grup çalışmalarında bireysel katkılara değer veririm.	5	4	3	2	1
25	Başkalarının önerilerine dayalı olarak fikirlerimi değiştirme konusunda esneğimdir.	5	4	3	2	1
26	Yaşamımdaki farklı rollere(arkadaş,vatandaş,ekonomik,güç,aile üyesi)uyum sağlarım.	5	4	3	2	1
27	Yeni durumlara uyum sağlamada rahat değilimdir.	5	4	3	2	1
28	Eleştirilere açığım.	5	4	3	2	1
29	Sorunlara çözüm üretmek için farklı bakış açıları önemserim.	5	4	3	2	1
30	Öğrenmenin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğunu bilirim	5	4	3	2	1
31	Gelecekteki olayları tahmin etmek için geçmiş deneyimlerinden yararlanırım.	5	4	3	2	1
32	Ne zaman konuşup ne zaman dinlenmem gerektiğini bilirim.	5	4	3	2	1
33	Başkalarıyla iletişimde saygılıyım.	5	4	3	2	1
34	Farklı kültürlere saygı duyarım	5	4	3	2	1
BİLGİ,MEDYA VE TEKNOLOJİ BECERİLERİ						
35	Diğerleriyle iletişim kurmak için medya ve teknolojiyi etkin kullanırım.	5	4	3	2	1
36	Medyadaki mesajların hangi amaçlara yönelik olarak yapılandırıldığını bilirim.	5	4	3	2	1
37	Medyanın bireylerin düşüncelerini yönlendirmede etkili olduğunu bilirim.	5	4	3	2	1
38	Bilgi edinmede uygun medya araçlarını kullanırım.	5	4	3	2	1
39	Farklı medya araçlarını kullanırım.	5	4	3	2	1
40	Bilgiye ulaşmada teknolojik araçlarını kullanırım.	5	4	3	2	1
41	Bilgiyi analiz ederken teknolojik araçları kullanırım.	5	4	3	2	1
42	Bilgi paylaşımında sosyal ağları kullanırım	5	4	3	2	1

Ek 4: Etik kurulu izni

Evrak Tarih ve Sayısı: 10/04/2020-E.4023

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu

Sayı :61923333/050.99/
Konu :21/34 Ümit ÖZDEMİR

Sayın Ümit ÖZDEMİR

İlgi : Ümit ÖZDEMİR 28/02/2020 tarihli ve 0 sayılı yazı

Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığının 11.03.2020 tarihli ve 21 sayılı toplantısında alınan "34" nolu karar örneği ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Arif BİLGİN
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu
Başkanı

34. Ümit ÖZDEMİR'in " Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile 21. Yüzyıl Becerileri Öz Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi " başlıklı çalışması görüşmeye açıldı.

Yapılan görüşmeler sonunda Ümit ÖZDEMİR'in " Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile 21. Yüzyıl Becerileri Öz Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi " başlıklı çalışmasının Etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.